

Tampereen yliopisto
Johtamiskorkeakoulu
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

Mika Sandström

Kaikki sitoutumattomat eivät ole puhtaita sitoutumattomia

Puhtaat ja puolueelliset sitoutumattomat 2000-luvun Yhdysvalloissa

Valtio-oppi
Pro gradu -tutkielma
Tammikuu 2013
Ohjaaja: Tapio Raunio

Tampereen yliopisto

Johtamiskorkeakoulu

Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

SANDSTRÖM, MIKA: Kaikki sitoutumattomat eivät ole puhtaita sitoutumattomia: Puhtaat ja puolueelliset sitoutumattomat 2000-luvun Yhdysvalloissa

Pro gradu -tutkielma, 102 s., 4 liites.

Valtio-oppi

Tammikuu 2013

Tutkielmani aiheena ovat yhdysvaltalaiset puoluesamastumiseltaan sitoutumattomat. Heidät voidaan jakaa kolmeen ryhmään sen mukaan, ajattelevatko he olevansa lähellä jompaa kumpaa puoluetta vai eivät. Noin kaksikymmentä vuotta sitten ilmestyneen aiheen klassikkoteoksen, The Myth of the Independent Voterin, mukaan nämä kolme ryhmää eroavat toisistaan kansalaishyveiden (kiinnostus, aktiivisuus ja tieto politiikasta) ja puolueellisuuden suhteen eivätkä näin ollen ole yksi yhtenäinen ryhmä.

Tutkin, pitävätkö nämä käsitykset paikkansa vielä 2000-luvullakin. Teoreettisena viitekehyksenä ovat michiganilainen puoluesamastumisteoria, puoluesamastumisen monimuotoisuutta käsitteleviä teorioita sekä sosiaalisen identiteetin teoria. Tutkimusaineistona käytän osia vuosien 2000, 2004 ja 2008 National Annenberg Election Survey -kyselytutkimuksista. Tilastollisena tutkimusmenetelmänä käytän ristiintaulukointia.

Ryhmät eroavat huomattavasti toisistaan kaikissa kansalaishyveiden muodoissa, puolueelliset sitoutumattomat ovat kansalaishyveellisempiä kuin puhtaat. Puhtaat sitoutumattomat ovat vähemmän kiinnostuneita politiikasta, he osallistuvat siihen vähemmän ja he tietävät siitä vähemmän kuin muut kaksi ryhmää. Puolueellisuus jakaa sitoutumattomat kolmeen ryhmään, sitoutumattomat demokraatit suosivat demokraattista puoluetta ja sen ehdokkaita, puhtaat sitoutumattomat ovat neutraaleja puolueiden suhteen ja sitoutumattomat republikaanit suosivat republikaanista puoluetta ja sen ehdokkaita.

Tulokseni tukevat aiemman tutkimuksen näkemyksiä. Yhdysvaltalaiset sitoutumattomat ovat vielä 2000-luvullakin monimuotoinen joukko, joilla on vähän yhteistä tutkimieni asioiden suhteen.

Avainsanat: Yhdysvallat, puoluesamastuminen, sitoutumattomat, kansalaishyveet, puolueellisuus

SISÄLLYS

1.	JOHDANTO	1
2.	PUOLUESAMASTUMINEN YHDYSVALLOISSA	6
2.1.	Puoluesamastumisen teoria Michiganin koulukunnan mukaan	7
2.2.	Sitoutumattomien nousu	11
2.3.	Polarisaatio ja puoluesamastumisen asema 2000-luvulla	13
2.4.	Media ja sen yleisö 2000-luvulla	15
3.	SITOUTUMATTOMUUDEN MONIMUOTOISUUS	20
3.1.	Sitoutumattomien ja sitoutumattomuuden ulottuvuuksia	20
3.2.	Puolueelliset sitoutumattomat sosiaalisen identiteetin teorian valossa	27
4.	HYPOTEESEIT JA AINEISTO	31
5.	KIINNOSTUS	42
6.	AKTIIVISUUS	54
7.	TIETO	65
8.	PUOLUEELLISUUS	75
9.	LOPUKSI	87
	LÄHDELUETTELO	94
	Liite 1: Taulukkojen laatimisessa käytettyjen kyselytutkimuksien muuttujien koodit ja vastaajamäärät	103

1. JOHDANTO

Tutkimukseni perusasetelma ja kysymyksenasettelu selviää kahdesta lainauksesta kahdesta yhdysvaltalaisten poliittisen käyttäytymisen tutkimuksen klassikosta. Ensimmäinen on vuonna 1960 ilmestyneestä, 1950-luvun American National Election Studyjen kyselytutkimusaineiston pohjalta kirjoitetusta The American Voterista ja toinen vuonna 1992 ilmestyneestä 1950-1990-lukujen kyselytutkimuksia hyödyntäneestä The Myth of the Independent Voterista (vastedes Myth).

”Far from being more attentive, interested, and informed, Independents tend as a group to be somewhat less involved in politics. They have somewhat poorer knowledge of the issues, their image of the candidates is fainter, their interest in the campaign is less, their concern over the outcome is relatively slight, and their choice between competing candidates, although it is indeed made later in the campaign, seems much less to spring from discoverable evaluations of the elements of national politics.”¹

The American Voterin kirjoittajien käsityksen mukaan sitoutumattomat osallistuivat vähemmän politiikkaan, he eivät seuranneet politiikkaa, eivätkä olleet kiinnostuneita politiikasta tai kampanjoista. Heillä oli heikompi tietämys asioista ja ehdokkaista, eivätkä he olleet kiinnostuneita vaalien lopputuloksista. Vaikka he tekivät äänestyspäätöksensä myöhemmin kampanjassa, The American Voterin kirjoittajien mukaan sen pohjana ei ollut arviot maan politiikan osatekijöistä.

”There is a wide disparity in the political interest and involvement of Pure and partisan Independents. Pure Independents are consistently the least interested, informed, and active of any partisan classification. Partisan Independents, in contrast, are not only more interested and involved than Pure Independents but as, or more, interested and involved than weak partisans. This was as true for the 1950s as the 1980s. The only notable change over this period has been a decline among Pure Independents, who display even less civic virtue now than they did a generation earlier.”²

Toisin kuin The American Voterin kirjoittajat, jotka käsittelivät sitoutumattomia tutkimuksessaan pääsääntöisesti yhtenä ryhmänä, Mythin kirjoittajat jakoivat sitoutumattomat kahteen ryhmään: puhtaisiin ja puolueellisiin sitoutumattomiin, jotka on edelleen jaettavissa kahteen ryhmään, sitoutumattomiin demokraatteihin ja sitoutumattomiin republikaaneihin. Heidän tutkimuksensa perusteella kahden sitoutumattomien ryhmän kiinnostuksessa ja osallistumisessa politiikkaan oli suuria eroja. Puhtaat sitoutumattomat olivat muihin puoluesamastumisryhmiin verrattuna johdonmukaisesti vähiten kiinnostuneita, tietäviä ja aktiivisia politiikassa. Sen sijaan puolueelliset sitoutumattomat olivat näiden asioiden suhteen sekä puhtaita sitoutumattomia että myös heikosti

1 Campbell et al. 1960, 140.

2 Keith et al. 1992, 59.

puolueisiin samastuneita korkeammalla tasolla. Ainoa huomattava ero tässä suhteessa oli, että The American Voterin tutkimusten ajan jälkeiset puhtaat sitoutumattomat olivat vieläkin passiivisempia.

Tutkimukseni ensimmäinen tutkimusongelma on: löytyykö 2000-luvun puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien väliltä vastaavia eroja, mitä Mythin kirjoittajat löysivät? Ovatko puolueelliset sitoutumattomat kiinnostuneempia politiikasta ja enemmän politiikkaan osallistuvia kuin puhtaat sitoutumattomat? Tietävätkö he enemmän politiikasta ja siihen liittyvistä asioista kuin puhtaat sitoutumattomat?

Toinen Mythin perusajatus on se, että puolueelliset sitoutumattomat eivät ole neutraaleja puolueiden suhteen. Mythin kirjoittajien mukaan heidän puolueellisuutensa on ilmeistä äänestyskäyttäytymisessä, heidän valinnoissaan presidentin esivaaleissa puoluesamastumisensa vakaudessa ja asenteissa kahta puoluetta kohtaan. Kaikissa näissä suhteissa he muistuttavat suoraan puolueisiin samastumisensa tunnustavia ja poikkeavat puhtaista sitoutumattomista, joilla ei ole siteitä kumpaankaan puolueeseen. Jostain syystä puolueelliset sitoutumattomat eivät vain mielellään tunnusta vakaumuksensa ja käyttäytymisensä mukaista samastumista. He ilmeisesti kokevat jollain tavoin epämiellyttävänä puolueen kannattajana olemisen.³ Toinen tutkimusongelmani koskee puhtaiden sitoutumattomien ja sitoutumattomien demokraattien sekä republikaanien puolueellisuutta - ovatko kolme sitoutumattomien ryhmää puolueiden suhteen edelleen samalla tavalla neutraaleja vai onko ryhmien välillä eroja?

Vaikka päähuomio tutkimuksessani keskittyy kolmeen sitoutumattomien ryhmään, selvitän siinä myös sitä, miten nämä ryhmät eroavat puolueisiin heikosti tai vahvasti samastuneista. Ovatko puolueelliset sitoutumattomat lähempänä puhtaita sitoutumattomia vai heikosti samastuneita poliittisia kansalaishyveitä kuvaavien ominaisuuksien ja puolueellisuutensa suhteen?

Osa Mythin kirjoittajista päivitti tutkimuksena 2000-luvulle käyttäen aiemman tutkimuksen jälkeistä ANES:n aineistoa. Uuden tutkimuksen, The Myth of the Independent Voter Revisited (vastedes Myth Revisited), tulokset tukevat Mythin perusväittämää puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien eroista.⁴ Oman tutkimukseni empiirinen aineisto on peräisin 2000-luvulla suoritetuista National Annenberg Election Survey -kyselytutkimuksista⁵. Mikäli tutkimukseni

3 Keith et al., 1992, 110-111.

4 Magleby et al. 2010. Käytössäni tästä tutkimuksesta on työpaperi. Sen pohjalta lienee kirjoitettu saman niminen kappale kirjaan Facing the Challenge of Democracy 2012, <http://press.princeton.edu/TOCs/c9602.html>

5 <http://www.annenbergpublicpolicycenter.org/ResearchDataSets.aspx>

tulokset tukevat Mythin ja Myth Revistedin tuloksia, se antaa lisävarmistusta heidän teesilleen. Vaikka NAES:n kyselytutkimuksia on käytetty monissa tutkimuksissa⁶, tiedossani ei ole tutkimusta, jossa olisi selvitetty tutkimukseni aihepiiriin liittyviä puoluesamastumisryhmien eroja samaan tapaan kuin tulen tutkimukseni tekemään.

Henkilökohtaisen kiinnostuksen lisäksi yhtenä innoittajana työlleni on ollut suomalaisessa mediassa juuri järjestettyjenkin, vuoden 2012 presidentinvaalien, yhteydessä esitetyt käsitykset sitoutumattomien äänestäjien merkityksestä vaalien tuloksille. Helsingin Sanomien tulevia presidentinvaaleja koskevassa pääkirjoituksessa todetaan: ”Tälläkin kertaa presidentin ratkaisevat riippumattomat äänestäjät puolueiden välissä.”⁷ ja toisessa pääkirjoituksessa: ”Lopulta Romney ja Obama kamppailevat ratkaisevasta sitoutumattomien äänestäjien tuesta.”⁸ Käsitys sitoutumattomien äänestäjien ratkaisevasta merkityksestä voi syntyä kaupallisten toimijoiden, televisiokanavien ja sanomalehtien, kyselytutkimuksista, joissa hyvin yleisesti pidetään kolme sitoutumattomien ryhmää yhtenä. Niissä ei erotella puhtaita ja puolueellisia sitoutumattomia, jolloin sitoutumattomien osuus vastaajista on useasti suurempi kuin kummankaan puolueisiin samastuneiden ryhmän. Esimerkiksi tuoreessa Washington Postin ja ABC Newsin kyselyssä vastaajista demokraatteja oli 33%, republikaaneja 23% ja sitoutumattomia 37%, loput eivät osanneet sanoa puoluesamastumistaan⁹. Käsitys sitoutumattomien äänestäjien suuresta merkityksestä ei rajoitu suomalaiseen mediaan. Esimerkiksi edellisen vuoden tammikuussa vaaliasetelmia käsitellyt New York Timesin juttu alkoi näin: ”President Obama opens his re-election bid facing significant obstacles among independent voters...”¹⁰

Käsitys sitoutumattomien äänestäjien merkityksestä vaalien tulokselle muuttuu, kun sitoutumattomat jaetaan kolmeen ryhmään. 2000-luvulla sitoutumattomista puhtaita on ollut noin yksi neljäsosa ja loput kolme neljäsosaa ovat olleet puolueellisia sitoutumattomia. Heidän äänestysaktiivisuus vaihtelee, puhtaista sitoutumattomista noin puolet äänestää presidentinvaaleissa, kun taas puolueellisista sitoutumattomista reilu kaksi kolmasosaa on käyttänyt äänioikeuttaan. Lisäksi puhtaiden sitoutumattomien äänet jakautuivat 2000-luvun vaaleissa varsin tasaisesti pääehdokkaiden välille, puolueelliset sitoutumattomat puolestaan äänestivät valtaosin puolueidensa ehdokkaita. Sitoutumattomista demokraateista 71% äänesti vuoden 2000 vaaleissa demokraattien presidenttiehdokasta, vuonna 2004 86% ja vuonna 2008 90%. Sitoutumattomista republikaaneista

6 Esimerkiksi Stroud 2008, Morris ja Francia 2010.

7 Helsingin Sanomien pääkirjoitus 20.7. 2012.

8 Helsingin Sanomien pääkirjoitus 1.9. 2012.

9 Washington Post – ABC poll, 7.-9.9.2012.

10 Zeleny ja Sussman 2012.

vastaavasti 13%, 13% ja 17%.¹¹

Puhtaiden sitoutumattomien pienentynyt merkitys vaalien lopputuloksille ei ole jäänyt kampanjastrategieilta huomaamatta. Presidentti Bushin vuoden 2004 kampanjan taustavoimat ovat kertoneet, että heidän kampanjansa pääasiallinen tavoite oli mobilisoida ja motivoida puolueen peruskannattajakunta saapumaan äänestyspaikoille, missä he hyvin onnistuivatkin¹². Samoin vuonna 2008 John McCainin ratkaisu valita Sarah Palin varapresidenttiehdokkaaksi oli ideologisesti suhteellisen maltillisen presidenttiehdokkaan pyrkimys saada puolueen konservatiivit ehdokkuutensa taakse. Valinta olikin tässä suhteessa onnistunut, mutta samalla Palin karkotti muita äänestäjiä¹³. Saman strategian käyttämiseen viittasi Mitt Romneyn päätös valita teekutsuliikkeen suosikki Paul Ryan varapresidenttiehdokkaakseen.

Työni aluksi teen selkoa siitä, mitä puoluesamastumisella tarkoitetaan. Esittelen The American Voterista lähteneen, michiganilaiseksi kutsutun tutkimusperinteen mukaisia työni empiirisen osan kannalta merkittäviä käsityksiä puoluesamastumisesta. Sitten käyn lyhyesti läpi syitä, miksi puoluesamastumiseltaan sitoutumattomiin alettiin kiinnittää enemmän huomiota 1970-luvulla. Seuraavaksi kirjoitan puoluesamastumisen merkityksestä ja polarisaatiosta 2000-luvulla. Toisin kuin vielä 1990-luvulla useat tutkijat väittivät¹⁴, puoluesamastumisen merkitys kansalaisten poliittiselle käyttäytymiselle näyttäisi olleen kasvussa 2000-luvulla. Toisen luvun päättää katsaus joukkotiedotuksessa tapahtuneisiin muutoksiin ja siihen, mitä merkitystä näillä muutoksilla on ollut Yhdysvaltojen poliittiselle elämälle.

Työni kolmannessa luvussa esittelen 1960-1970 -lukujen sitoutumattomien määrän noususta kummunnutta tutkimusta, joissa etsittiin teoreettista pohjaa empiirisesti havaituille ilmiöille, puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien poliittisen käyttäytymisen ja osallistumisen eroille. Kolmannen luvun lopuksi esittelen Steven Greenen tutkimuksia, joissa hän tavallaan jatkaa Herbert F. Weisbergin puoluesamastumisen moniulotteisuutta koskevaa työtä. Greenen mukaan puoluesamastuminen on sosiaalinen identiteetti, ihmiset voivat identifioitua yhtä aikaa sekä sitoutumattomaksi että puolueen kannattajaksi. Mielestäni puoluesamastumisen hahmottaminen tätä kautta on varteenotettavin selitys sille, miksi puolueelliset sitoutumattomat käyttäytyvät puolueellisesti.

¹¹ Magleby et al. 2010, taulukot 7 ja 8.

¹² PBS 2005.

¹³ Ulbig 2010 ja Knuckey 2012.

¹⁴ Esimerkiksi Wattenberg 1996.

Neljännessä luvussa esittelen tarkemmin hypoteesini ja niiden testaamisessa käyttämäni aineiston. Seuraavissa neljässä luvussa tarkastelen empiirisesti, miten Mythissä esitetyt käsitykset pitävät paikkansa 2000-luvulla ja viimeisessä luvussa esitän niiden tärkeimmät tulokset kootusti.

2. PUOLUESAMASTUMINEN YHDYSVALLOISSA

Tämän luvun aluksi esittelen Michiganin koulukunnan mukaista puoluesamastumisen teoriaa. Keskityn työssäni yhdysvaltalaiseen tutkimukseen, sillä eurooppalaisessa puoluesamastumistutkimuksessa on havaittu eurooppalaisen puoluesamastumisen olevan monin tavoin eri tyyppistä kuin yhdysvaltalaisen. Puoluesamastumisteoria kehitettiin yhdysvaltalaisen äänestyskäyttäytymisen tutkimiseen ja sen soveltaminen eurooppalaisessa kontekstissa on osoittautunut hyvin haasteelliseksi. Yhdysvaltalaisen puoluesamastumisen ydin on sen psykologisessa luonteessa, kun taas eurooppalainen puoluesamastuminen voi olla kognitiivisempaa luonteeltaan. Tärkeämpää kuin tunne puolueeseen kuulumisesta ovat kuvat puolueista, niiden periaatteiden tukeminen sekä näiden yhdistelmät¹⁵. Eurooppalaisessa kontekstissa puoluesamastuminen, ihmisten yhteys puolueisiin, muodostuu enemmän puolueiden arvioinnin ja niistä pitämisen, kuin niihin psykologisen samastumisen perusteella¹⁶. Ihmiset eivät identifioitu puolueisiin vaan niiden taustoilla oleviin sosiaalisiin ryhmiin¹⁷.

Empiirisesti haasteita psykologisen samastumisen todentamiseen aiheuttaa se, että eurooppalaisissa kyselytutkimuksissa puolueisiin kiinnittymisen selvittämiseen käytetyt kysymykset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät saavuta aitoja puolueidentiteettejä. Euroopassa puoluesamastumisen hyödyllisyyttä äänestyskäyttäytymisen tutkimuksessa vähentää myös se, että sen yhteys äänestyspäätökseen on liiankin vahva ja usein äänestyspäätökset vuosien varrella ovat vakaampia kuin puoluesamastumiset. Eurooppalainen puoluesamastuminen voikin olla enemmän puolue mieltymys tietyssä ajanhetkenä kuin pysyvä psykologinen identiteetti.¹⁸

Toisessa kappaleessa selvitän, millaisia muutoksia puoluesamastumisessa on tapahtunut makrotasolla sekä niiden merkitystä. Tämän luvun kolmannen kappaleen aiheena on pitkäaikainen polarisaatiokehitys ja sen merkitys Yhdysvaltojen poliittiselle elämälle. Viimeisen kappaleen aiheena on 2000-luvulla Yhdysvaltain mediassa tapahtuneet muutokset, jotka ovat omalta osaltaan vahvistaneet polarisaatiokehitystä.

¹⁵ Richardson 1991.

¹⁶ Rosema 2005.

¹⁷ Thomassen ja Rosema 2009, 54.

¹⁸ Thomassen ja Rosema 2009, 53-59.

2.1. Puoluesamastumisen teoria Michiganin koulukunnan mukaan

Kirjassa *The American Voter* kirjoitetaan sivulla 121 seuraavasti:

”Few factors are of greater importance for our national elections than the lasting attachment of tens of millions of Americans to one of the parties.”¹⁹

Samaan hengenvetoon voi todeta, että tuskin mikään muu kirja on ollut yhtä tärkeä yhdysvaltalaisen poliittisen käyttäytymisen tutkimukselle kuin *The American Voter*. Se loi kuvan yhdysvaltalaisesta äänestäjästä, jonka suhtautumiseen politiikkaan vaikuttaa vahvasti varhain muodostuva puolueuskollisuus ja joka tekee äänestyspäätökset pitkäaikaisten ja kulloisissakin vaaleissa esiintyvien lyhytaikaisten voimien perusteella. Lisäksi sen mukaan kansalaiset eivät ajattele politiikkaa tai suuntaudu politiikkaan ideologisesti ja myös heidän poliittinen tieto sekä osallistuminen on paljon vähäisempää, kuin oli ajateltu. *The American Voterin* kirjoittajat korostivat tutkimuksensa olevan aikaansa sidottu, mutta siinä esitetyt teoriat ovat edelleen reilu 50 vuotta sen julkaisun jälkeen käyttökelpoisia tutkimuksen apuvälineitä. Tämä kappale käsittelee puoluesamastumista siitä lähteneen Michiganin koulukunnaksi kutsutun tutkimussuuntauksen pohjalta.

Ensimmäinen michiganilaisten artikkeli, jossa puoluesamastuminen mainitaan, on muutamia vuosia 1960 ilmestynyttä *The American Voteria* aikaisempi²⁰. Siinä puoluesamastuminen määritellään vielä äänestämisen kautta, mutta jo seuraavana vuonna, 1952, Michiganissa toimineen Survey Research Centerin suorittamassa National Election Studyssä puoluesamastumista kysyttiin vielä tänäkin päivänä käytössä olevassa muodossa. Kysymysmuotoilu perustui sittemmin *The American Voterissa* esiteltyyn sosiaalipsykologiseen teoriaan. Klassisiksi muotoutuneista kysymyksistä ensimmäinen on:

”Generally speaking, do you usually think of yourself as a Republican, a Democrat, an Independent, or what?”

Vastauksen ”republikaani” tai ”demokraatti” valinneilta kysytään seuraavaksi arviota samastumisen vahvuudesta:

19 Campbell et al. 1960, 121.

20 Belknap ja Campbell 1952.

"Would you call yourself a strong (Republican/Democrat) or a not very strong (Republican/Democrat)?"

Muilla kysytään:

"Do you think of yourself as closer to the Republican or Democratic party?"

Ensimmäisessä kysymyksessä ”generally” ja ”usually” pyrkivät tavoittamaan vastaajan käsitystä pitkäaikaisesta samastumisesta, kun taas sitoutumattomien toisesta kysymyksestä nämä määreet puuttuvat. Kaikissa kysymyksissä vastaajia pyydetään määrittelemään itse itsensä, millainen vastaaja ajattelee itsensä olevan.

The American Voterin kirjoittajien käsitys puoluesamastumisesta perustui sen ajan sosiaalipsykologiassa ryhmädynamiikan tutkimisessa vallalla olleeseen viiteryhmäteoriaan. Heidän mukaan puolue on ryhmä, johon yksilö voi kehittää jonkinasteisen positiivisen tai negatiivisen samastumisen. Puolueet ovat kansalaisille todellisia ryhmiä, koska ne ovat psykologisesti todellisia ja siten vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen. He ajattelivat puolueiden antavan ihmisille viiteryhmäteorian mukaisesti viitteitä poliittisten asenteiden muodostumiseen ja siihen miten toimia politiikan maailmassa.²¹

Äänestystapahtumaa ja sitä edeltäviä sekä siihen vaikuttavia tekijöitä teoksessa kuvataan kausaalisuhteisupilon (funnel of causality) avulla. Suppilon vaaka-akselina on aika, äänestystapahtuma on suppilon kärjessä. Suppilon toisessa päässä ovat sosiodemografiset tekijät, muun muassa äänestäjän sosiaaliluokka ja vanhempien ominaispiirteet. Nämä vaikuttavat siihen, millainen puoluesamastuminen äänestäjälle muodostuu, mikä puolestaan vaikuttaa siihen, miten yksilö arvioi ehdokkaita, esillä olevia asiakysymyksiä ja joukkotiedotuksen välittämiä tietoja kampanjoiden tapahtumista. Viimein lähellä suppilon kärkeä on yksilön keskustelut perheen sekä ystävien kanssa vaaleista. Tällainen ajattelu mahdollistaa sen arvioimisen, millaisia vaikutuksia pitkä- ja lyhytaikaisilla tekijöillä on kulloiseenkin äänestyspäätökseen.²²

The American Voterissa käsiteltiin suhteellisen vähän sitä, miten puoluesamastuminen muodostuu yksilölle. Kirjoittajien tutkimusaineiston vastaajat olivat ainoastaan jo äänestysikänsä saavuttaneita, joten asian käsittely jäi vastaajien muistikuvien varaan. Näistä saadut tulokset (puoluesamastuminen

²¹ Campbell et al. 1960, 121-122, 296.

²² Campbell et al. 1960, 24-32.

siirtyy vanhemmilta lapsille) tukivat ajan poliittisen sosialisointin tutkimuksen käsitystä, että yksilön suuntautumis- ja suhtautumiset erilaisiin poliittisiin asioihin heijastelevat vahvasti hänen lähimmän sosiaalisen ympäristön, erityisesti perheen vastaavia.²³ Muiden poliittisten arvojen ja asenteiden tehokas välittyminen vanhemmilta lapsille kyseenalaistettiin 1970-luvun alkupuolella tultaessa, mutta puoluesamastuminen oli näissä tutkimuksissa poikkeus muihin verrattuna tehokkaamman siirtymisen tapahtumisen johdosta.²⁴ Siihen saattaa vaikuttaa se, että poliittisen asenteen välittymiseen lapselle vaikuttaa asenteen tärkeys vanhemmalle ja sen oikein havaitseminen. On hyvinkin mahdollista, että muihin poliittisiin asenteisiin verrattuna vanhempien puoluesamastuminen on ehkä sekä näkyvämpi lapselle että tärkeämpi vanhemmille.²⁵

Poikkeuksellisen pitkäaikaisen, vuonna 1965 alkaneen, sosialisointitutkimuksen alkuperäiset kaksi sukupolvea haastateltiin neljännen kerran 1997²⁶ ja lisäksi alkuperäisen nuoremman sukupolven lapset, jolloin tutkimusaineisto koostui kolmesta sukupolvesta. Tärkeimmät tästä aineistosta tehdyn tutkimuksen tulokset olivat ensimmäiseksi se, että vanhemmilla oli yhä yhtä tärkeä rooli jälkikasvunsa poliittisessä kasvatuksessa. Toiseksi, ”onnistuneen” poliittisen kasvatuksen mahdollisuus paranee, kun vanhemmat ovat poliittisesti aktiivisia ja kun he antavat selkeitä vihjeitä, ovat johdonmukaisesti jotain mieltä. Kolmas tulos oli, että ”epäonnistunut” kasvatusta johtaa suurempaan asenteelliseen epävakautteen.²⁷ Toki myös nuorten henkilökohtaisilla ominaisuuksilla, kuten kiinnostuksella politiikkaan, on vaikutusta puoluesamastumisen muodostumiseen. Eivät nuoret välttämättä ole pelkkiä passiivisia poliittisten viestien vastaanottajia, kuten varhaisia poliittista sosialisointia käsitteleviä artikkeleja lukemalla voisi luulla.²⁸

Syytä siihen, miksi pitkäaikaisista äänestyspäätöksiin vaikuttavista tekijöistä tärkein, puoluesamastuminen, vaikuttaa kulloisissakin vaaleissa esillä oleviin lyhytaikaisiin tekijöihin ja myös yleensä koko poliittisen maailman hahmottamiseen, The American Voterin kirjoittajat selventävät havaintosiivilän (perceptual screen) käsitteellä:

”Identification with a party raises a perceptual screen through which the individual tends to see what is favorable to his partisan orientation. The stronger the party bond, the more exaggerated the process of selection and perceptual distortion will be.”²⁹

23 Campbell et al. 1960, 146-147, esimerkiksi Levin 1961.

24 Connell 1972 sekä Jennings ja Niemi 1968.

25 Tedin 1974.

26 Aiemmat haastattelut järjestettiin 1965, 1973 ja 1982.

27 Jennings et al. 2009.

28 Wolak 2009.

29 Campbell et al. 1960, 133.

Siis puoluesamastumisen johdosta yksilö valikoi informaatiota ja vastaanottaa sellaisia asioita, jotka ovat edullisia hänen poliittiselle suuntautumiselle. Mitä vahvempi side puolueeseen on, sitä vahvemmat ovat havaintosiivilän vaikutukset. Kirjoittajat jättävät tämän ajatuksen kokolailla ilmaan perustelematta sitä oikeastaan millään tavalla. Sen taustalla saattoi olla kognitiiviseen dissonanssiin liittyvät defensiiviset mekanismit. Tukea defensiivisten mekanismien olemassaololle ja valikoivalle havainnoinnille löytyy ajankohdan tutkimuksista, mutta varsin pian molempien ilmiöiden merkitys myös kyseenalaistettiin.³⁰ Puoluesamastumisen ihmisen poliittiseen ajatteluun aiheuttamien vääristymien tai väritymien mitta ja myös suorastaan koko ilmiön olemassaolo onkin edelleen eräs kiistellyimmistä puoluesamastumiseen liittyvistä asioista.³¹

Havaintosiivilän toiminnan yhtenä seurauksena ajateltiin myös olevan sen, että puoluesamastumisen mahdollinen muuttuminen tulee vaikeammaksi. Puoluesamastumisen pysyvyys tai vakaus yksilön ja yhteisön tasolla on herättänyt keskustelua vuosien varrella varsin paljon. Ensimmäiseksi pitää todeta, että The American Voterin kirjoittajat eivät suinkaan olleet sitä mieltä, etteikö puoluesamastuminen voisi ihmisen elämän aikana muuttua muulloinkin kuin suurten poliittisen järjestelmän mullistusten aikana. Kirjan kappaleessa 7, nimeltäänkin ”The Development of Party Identification”, he esittävät usein eri tavoin, että puoluesamastuminen on suhteellisen, mutta ei täysin, vakaata yksilötasolla ja esittävät monia syitä sille, miksi jonkun puoluesamastuminen voi muuttua.

1970-luvulla yhdysvaltalaiseen puoluesamastumisen tutkimukseen Michiganin koulukunnan rinnalle syntyneeseen niin sanottuun revisionistiseen suuntaukseen luettuja tutkijoita yhdistää se, että he korostavat puoluesamastumisen olevan jatkuvassa muutoksen tilassa. He pitävät puoluesamastumista enemmän rationaalisilla kuin psykologisilla perusteilla muotoutuvana poliittisena valintana. Revisionisteilla vaihtuu myös kausaalisuuden suunta, puoluesamastuminen ei ole heille (suhteellisen) muuttumaton muuttuja, vaan se muuttuu yksilöillä esimerkiksi menneen hallinnon valtapuolueen toimien arvioimisen myötä³² tai sen mukaan miten ihmiset arvioivat puolueita heidän omien asiakysymyskantojen mukaan³³ ja koko yhteisössä ihmisten tekemien talouden tilaa koskevien sekä hallinnon toiminnan arvioiden mukaan³⁴.

30 Puolesta esimerkiksi The Public Opinion Quarterly, Vol. 24, No. 2, Special Issue: Attitude Change, Summer, 1960 ja Stempel, 1961, kyseenalaistajista esimerkiksi Sears ja Freedman 1967.

31 Väritymistä vastaan esimerkiksi Gerber ja Green 1999 sekä Green et al., kappale 5, väritymisen puolesta esimerkiksi Bartels 2002 sekä Taber ja Lodge 2006.

32 Fiorina 1981.

33 Jackson 1975.

34 MacKuen et al. 1989.

Puoluesamastumisen muuttumista on tutkittu paljon. Hyödyllisimpiä tässä suhteessa ovat kyselytutkimukset, joissa samoja ihmisiä haastatellaan useampaan kuin yhteen kertaan. Jo aiemmin mainitsemani pitkäaikaisen sosialisatiotutkimuksen kahden ensimmäisen vaiheen jälkeen havaittiin, että puoluesamastuminen ei ole nuorilla aikuisilla vielä yhtä vakaata kuin heidän vanhemmilla. Tutkimukseen osallistuneet haastateltiin vuonna 1965, jolloin nuoret olivat 17-18-vuotiaita, vanhemmat reilu 20 vuotta vanhempia ja toinen haastattelu tapahtui vuonna 1973. Puoluesamastumisen muutokset tosin tapahtuivat harvemmin puolueesta toiseen, lähinnä vaihtelua tapahtui sen vahvuuden suhteen ja puoluesamastumisesta sitoutumattomuuteen. Huomattavaa kuitenkin on, että muiden poliittisten asenteiden kohdalla vaihtelua tapahtui paljon enemmän, poikkeuksena oli tieto poliittisista asioista. Sama otos haastateltiin kolmannen kerran vuonna 1982. Nuoremman ikäluokan puoluesamastumisen vakaus nousi tällä toisella haastatteluvälillä, vaikka he eivät vanhempaa ikäluokkaa tässä suhteessa saavuttaneetkaan. Nuoremmalla ikäluokalla puoluesamastumisen vakaus kasvoi positiivisessa suhteessa äänestysaktiivisuuteen, mikä vähemmässä määrin piti paikkansa myös vanhemman ikäluokan suhteen.³⁵

Nykyisin tutkijoiden parissa lienee suhteellisen vankka yksimielisyys siitä, että yksilötasolla puoluesamastuminen voi muuttua nuoremmilla paljonkin, mutta jossain vaiheessa, ehkä noin 30 ikävuoden saavuttamisen jälkeen sen alttius muutokselle alkaa pienentyä.

2.2. Sitoutumattomien nousu

Tämän luvun alussa esittelemieni kysymysten vastauksista saadaan laadittua seitsenluokkainen taulukko, jossa erotellaan republikaanit, demokraatit ja sitoutumattomat. Lisäksi republikaanit ja demokraatit erotellaan heidän ilmoittaman samastumisen vahvuuden mukaan sekä sitoutumattomat kolmeen ryhmään sen mukaan, ilmoittavatko he olevansa lähempänä jompaa kumpaa puoluetta vai ovatko he puhtaita sitoutumattomia. Alla olevasta taulukosta näkyy, kuinka suuri osa vastaajista on kunakin vuonna kuulunut kuhunkin luokkaan.

Kaikista äänestysikäisistä kansalaisista jompaan kumpaan puolueeseen samastuneita oli 1950-luvulla keskimäärin hieman vajaa 80%, nykyisin puolueeseen samastuu noin 60%. Suurin muutos on tapahtunut demokraattiseen puolueeseen samastuneiden osuudessa. 1950-luvulla heitä oli vajaa puolet ja 2000-luvulla enää vain noin kolmasosa äänestysikäisestä väestöstä. Republikaaneilla

³⁵ Jennings ja Niemi 1978, 336, 348-350 sekä Jennings ja Marcus 1984, 1004-1007.

muutos alaspäin on ollut huomattavasti maltillisempi ja heidän osuus on noussutkin 1970-luvun pohjalukemista. Puoluesamastumisen vahvuusluokissa on tapahtunut kahdenlainen muutos. Molempiin luokkiin kuuluvien absoluuttiset määrät ovat laskeneet, mutta nykyisin puolueisiin samastuneista suurempi osa on vahvasti samastuneita, kun 1950-luvulla suhde oli toisinpäin.

Taulukko 2.2.1. Seitsenluokkainen puoluesamastumistaulukko

	'52'	'54'	'56'	'58'	'60'	'62'	'64'	'66'	'68'	'70'	'72'	'74'	'76'	'78'	'80'	'82'	'84'	'86'	'88'	'90'	'92'	'94'	'96'	'98'	'00'	'02'	'04'	'08'
VD:	23	23	22	28	21	24	27	18	20	20	15	18	15	15	18	20	17	18	18	20	18	15	18	19	19	17	17	19
HD:	26	26	24	23	26	24	25	28	26	24	25	21	25	24	23	24	20	22	18	19	17	18	19	18	15	17	16	15
SD:	10	9	7	7	6	8	9	9	10	10	11	13	12	14	11	11	11	10	12	12	14	13	14	14	15	16	17	17
SIT:	5	8	9	8	10	8	8	12	11	13	15	18	16	16	15	13	13	14	12	12	13	11	10	12	13	7	10	11
SR:	8	6	9	5	7	6	6	7	9	8	10	9	10	10	10	8	12	11	13	12	12	12	12	11	13	13	12	12
HR:	14	15	15	17	14	17	14	15	15	15	13	14	14	13	14	14	15	15	14	15	14	15	15	16	12	16	12	13
VR:	14	13	16	12	16	13	11	10	10	9	10	8	9	8	9	10	12	11	14	10	11	15	12	10	12	15	16	13

Lähde: http://www.electionstudies.org/nesguide/topstable/tab2a_1.htm

Lyhenteet: VD = vahva demokraatti, HD = heikko demokraatti, SD = sitoutumaton demokraatti, SIT = puhdas sitoutumaton, SR = sitoutumaton republikaani, HR = heikko republikaani, VR = vahva republikaani, vastaajien määrä vaihtelee vuosittain 1088 ja 2833 välillä.

Puolueisiin samastuneiden määrän lasku tarkoittaa tietenkin sitoutumattomien osuuden kasvua. 1950-luvulla heitä oli keskimäärin reilu 20% ja nykyisin heitä on vajaa 40%, siis heidän määrä on lähes kaksinkertaistunut. Sitoutumattomien määrän 1960-luvun puolestavälistä alkanutta kasvua pidettiin osoituksena puoluesamastumisen merkityksen vähenemisestä ihmisten poliittista ajattelua jäsentävänä voimana. Puoluesamastuminen ajatellaan olevan järjestelmää ylläpitävä, muutoksia hidastava tekijä. Sen ajatellaan heikentävän politiikan lyhytaikaisten voimien, kuten esillä olevien asioiden, vaalien ehdokkaiden, hallinnon toiminnan arvioinnin ja taloudellisen tilanteen, merkitystä äänestyspäätöksiin. Puoluesamastumisen heikkenemisen mahdollisina seurauksina esitettiin isompia vaihteluja puolueiden voimasuhteiden välillä, suurempaa poliittista epävakautta, parempia mahdollisuuksia kolmansien puolueiden menestymiselle ja puoluejärjestelmän uudelleenryhmittymistä.³⁶

Sitoutumattomuuden eri luokkia tarkasteltaessa kuitenkin havaitaan, että suurin osa muutoksesta on tapahtunut puolueellisten sitoutumattomien luokissa. Heidän osuus on lähes kaksinkertaistunut, kun taas puhtaiden sitoutumattomien osuuden kasvu on ollut huomattavasti pienempi. Nykyisin lähes

³⁶ Esimerkiksi Burnham 1970.

kolme neljäsosaa sitoutumattomista on puolueellisia sitoutumattomia. Tämä jaottelu osoittautuneet tutkielmani seuraavissa luvuissa merkitykselliseksi, kun selvitetään näiden vastaajien sitoutumattomuuden luonnetta, heidän poliittista käyttäytymistä ja politiikkaan liittyviä asenteita. Puolueelliset sitoutumattomat ovat monessa suhteessa paljon lähempänä puolueisiin sitoutuneita kuin puhtaita sitoutumattomia.

2.3. Polarisaatio ja puoluesamastumisen asema 2000-luvulla

Viimeisen menneen 20 vuoden aikana puoluesamastumisen merkitys Yhdysvaltain kansalaisten poliittiselle käyttäytymiselle ei ainakaan ole ollut laskussa. Merkkejä siitä ovat muun muassa se, että puoluesamastumisen merkitys äänestyspäätöksille on ollut nousussa 1980-luvulta lähtien ja 1990-luvun presidentinvaaleissa puolueuskollisuus oli korkeammalla tasolla kuin puoluesamastumisen kulta-aikana pidetyllä 1950-luvulla³⁷. Toiseksi merkiksi voinee laskea sen, että viimeaikaisissa presidentinvaaleissa lyhytaikaisten voimien vaikutus äänestyspäätöksiin on ollut suhteellisen (edelleen esimerkiksi 1950-luvun presidentinvaaleihin verrattuna) vähäinen³⁸. Myös presidentin toimien arvioon vaikuttavana tekijänä puoluesamastumisen merkitys kasvoi 1990-luvun lopulle³⁹.

Yhtenä syynä puoluesamastumisen vahvistumiseen voi olla viime vuosikymmenien aikana hiljalleen edennyt puolueiden polarisoituminen. Vielä 1960-luvun alussa merkittävin puolueita jakanut asiakokonaisuus oli suhtautuminen New Dealin ajoilta peräisin oleviin linjauksiin talouspolitiikasta ja liittovaltion roolista. Vuosikymmenen aikana uudeksi puolueita jakavaksi asiaksi tuli käynnissä olleen kansalaisoikeuksien muutoksien myötä suhtautuminen rotuun liittyviin kysymyksiin. 1980-luvulla näiden lisäksi tuli kulttuuriset asiat, joiden merkitys jakavana tekijänä vahvistui lisää 1990-luvun aikana. Uudet asiat eivät korvanneet vanhoja jakavia asioita, kuten aiemmassa tutkimuksessa on ajateltu, vaan ne tulivat vanhojen asioiden rinnalle. Vielä 1970-luvulla esimerkiksi suhtautuminen aborttiin ei jakanut puolueita, vaan saman puolueen sisällä oli erilaisia käsityksiä oikeudesta aborttiin.⁴⁰ Nykyisin Kongressista taitaa olla aika hankala löytää yksikin republikaani, joka puoltaisi aborttioikeuksia. 2000-luvulla uusia jakavia asioita ei tullut lisää, mutta puolue-eliitit etääntyivät edelleen toisistaan kaikilla näillä osa-alueilla ja puolueet ovat nyt

³⁷ Bartels 2000.

³⁸ Weisberg ja McAdams 2009.

³⁹ Bond ja Fleischer 2001.

⁴⁰ Layman ja Carsey 2002.

johdonmukaisemmin konservatiivinen ja liberaali vaihtoehto⁴¹.

Polarisoitumiskehitys ei ole jäänyt kansalaisilta huomaamatta, mutta heidän polarisoituminen ei ole ollut yhtä vahvaa eikä ole edennyt samalla tavalla kuin puolue-eliittien. Kansalaisten mielipiteet asioista ovat edelleen suhteellisen maltillisia, kun taas eliittien käsitykset löytyvät mielipidejatkumoiden ääripäistä⁴². Kansalaiset ovat jakautuneet puolueisiin ehkä enemmän kuin aiemmin sen mukaan, mitä mielipiteitä puolueet edustavat. Äänestysikäiseksi tulleet ovat voineet paremmin valita mielipiteidensä mukaisen puoluesamastumisen. Vanhemmilla ikäluokilla ei ole tapahtunut suuressa määrin puoluesamastumisten muutoksia puolueissa tapahtuneista suurehkoista ideologisista muutoksista huolimatta, vaan heidän joukossa on tapahtunut enemmän muutoksia mielipiteissä. He ovat vaihtaneet mielipiteensä linjaan puoluesamastumisensa kanssa.⁴³

Mielipiteiden muuttumisessa näkyy puoluesamastumisen voima muita poliittisia asenteita ja mielipiteitä ohjaavana tekijänä. Vallitsevampi muutoksen suunta on se, että puoluesamastuminen muuttaa asenteita, mutta on toki myös mahdollista, että asenteet voivat muuttaa puoluesamastumisen. Edellytyksenä on, että yksilöllä pitää olla tieto puolueiden kantojen eroista asian suhteen ja asian pitää olla yksilölle erityisen tärkeä.⁴⁴ Puolueiden kantojen erojen tietämiseen puolestaan vaikuttaa yksilön yleisen poliittisen tietämyksen taso ja kiinnostus politiikkaan, motivaatio ottaa asioista selvää⁴⁵. Kansalaisten joukossa tapahtuneiden mielipiteiden muutoksien seurauksena yksittäisten henkilöiden mielipiteet ovat muuttuneet ideologisesti johdonmukaisemmiksi. Yleisö on saanut eliitiltä viitteitä siihen, mitä mieltä asioista tiettyyn puolueeseen samastuvien ”kuuluu” olla. Se ei kuitenkaan suoraan merkitse sitä, että kansalaiset ajattelisivat politiikasta sen syvemmin, ideologisemmin, kuin The American Voterin aikoihin.⁴⁶

Polarisaatiokehityksen seuraukset eivät ole olleet pelkästään negatiivisia, vaikka nykyisin näyttää siltä, että lainsäädäntötyöstä Kongressissa on tullut vaikeampaa muun muassa sen vuoksi, että presidentin esityksillä on vastassaan yhtenäisempi oppositio kuin aiemmin. Puolueet ja ehdokkaat ovat kannoissaan jyrkempiä ja poliittinen keskustelu on kärjistävämpää. Toisaalta se merkitsee sitä, että ehdokkaiden erot ovat selkeämmin näkyvillä äänestäjille ja sitä, että siitä kumpaa puoluetta ehdokas edustaa, on tullut merkittävämpi äänestyspäätöksen ohjaaja, mikä puolestaan lienee

41 Rehm ja Reilly 2010.

42 Hetherington 2009.

43 Stoker ja Jennings 2006.

44 Carsey ja Layman 2006.

45 Claassen ja Highton 2009.

46 Levendusky 2010.

vahvistanut puoluesamastumisen merkitystä. Puolueet ovat myös yhä nykyisin, huolimatta koko väestön kohonneesta koulutustasosta, merkittäviä poliittisen informaation suodattajia.⁴⁷ Tästä yhtenä osoituksena on se, että puoluesamastumisryhmien välillä on isoja eroja sen suhteen, miten hyvin niissä tiedetään oikeita vastauksia objektiivisiin politiikkaan liittyviin kysymyksiin, esimerkiksi siihen, oliko Irakilla joukkotuhoaseita⁴⁸. Objektiivisiin asioihin liittyvien käsitysten aiempaa yleisempää muodostumista puoluesamastumisen pohjalta voinee pitää polarisaation negatiivisena seurauksena jos ajatellaan, että demokratiassa ihmisten pitäisi tehdä politiikkaan liittyviä päätöksiä tosien uskomusten pohjalta, mutta puoluesamastumisen merkitystä se on kasvattanut.

2.4. Media ja sen yleisö 2000-luvulla

Mediaympäristö Yhdysvalloissa on muuttunut huomasti viimeisten parin vuosikymmenen aikana. Vielä 1990-luvun alussa televisiouutiset olivat maata kokoava voima. Kolme suurta network⁴⁹-kanavaa, ABC, NBC ja CBS ja niiden uutisankkurit olivat ihmisten pääasiallisia uutisten lähteitä.⁵⁰ Sitten kaikki alkoi muuttua, ensin tuli kaapelikanavat network-kanavien kilpailijoiksi ja 2000-luvulla Internet. Median kuluttajille tuli enemmän mahdollisuuksia päättää mitä ja milloin katsoo, minkä seurauksena televisioyleisöt fragmentoituiivat. Ihmiset pystyivät alkaa valitsemaan katsomansa ohjelmat poliittisten mieltymysten, puoluesamastumisen ja ideologian mukaan, konservatiivit suosivat Fox Newsia ja liberaalit CNN:ää.⁵¹ Sanomalehtien suhteen on havaittu, että uutistentarjoajat ovat huomanneet taloudellisesti kannattavaksi tuottaa lukijakuntansa mieltymysten mukaisia sisältöjä. Kilpailu lukijoista ei ole enää kilpailua yhtenäisyleisöstä, vaan pyrkimys on tarjota jonkun tietyn osayleisön ennakkoluulojen mukaisia juttuja.⁵² Television puolella osayleisöjen tavoittaminen voi näkyä esimerkiksi siitä, että erään tutkimuksen mukaan sen ajankohtana syyskuusta 2004 helmikuuhun 2007 televisiouutisissa (CBS, NBC ja FOX) oli yleisesti enemmän negatiivisia kuin positiivisia arvioita presidentti Bushista, mutta FOXilla niitä oli vähemmän kuin muilla yhtiöillä⁵³.

47 Hetherington 2009 ja Layman et al. 2006.

48 Jacobson 2010.

49 En tiedä termille ”network” yksiselitteistä ja yksinkertaista suomenkielistä vastinetta.

50 Blondhein ja Liebes 2009.

51 Gurevitch et.al. 2009 sekä Iyengar ja Hahn 2009.

52 Mullainathan ja Shleifer 2005.

53 Baum ja Groeling 2007.

Samaan aikaan kun televisiosta on tullut merkittävin poliittisen informaation lähde, se ei välttämättä ole tehnyt äänestyskäyttäytymistä henkilökeskeisemmäksi, kuten usein väitetään⁵⁴. Henkilökohtaisten ominaisuuksien merkitys äänestyspäätöksille ei ole kasvanut, niiden ei ainakaan kerrota olevan äänestyspäätöksen syynä sen enempää kuin puoli vuosisataa sitten eikä televisiota enemmän katsoneet kertoneet ehdokkaiden henkilökohtaisten ominaisuuksien vaikuttaneen äänestyspäätöksiin sen enempää kuin televisiota vähemmän katsoneet. Osasyynä tähän voi olla se, että uutisoinnissa on ehdokkaiden henkilökohtaisten ominaisuuksien sijaan merkittävämässä roolissa ns. horse race, se kumpi ehdokkaista on kulloinkin mielipidetiedustelujen kärjessä. Asioista puolestaan kerrotaan paljon moitituissa ehdokkaiden mainoksissa.⁵⁵ Sanomalehdet ja televisio tiedonvälittäjinä eroavat siten, että suuri jonkin asian käsittely televisiossa lisää yhtä paljon yleisesti politiikasta enemmän ja vähemmän tietävien tietoa kyseisestä asiasta, mutta suuri sanomalehtien artikkelien määrä jostain asiasta lisää enemmän poliittisesti tietäväisten tietoa kysyisestä asiasta⁵⁶.

Vaikka televisio on nykyisin merkittävin poliittisen informaation lähde, objektiivisen tiedon välittäminen yleisöille voi olla nykyisin aiempaa haastavampaa. Yleisesti monimutkaisissa kampanjaympäristöissä ihmiset käyttävät tiedonhakuun yksinkertaistavia menetelmiä. Kun he ovat alkaneet kannattaa jotain ehdokasta, he eivät etsi kaikista ehdokkaista syvällisesti tietoa ja jopa jättävät huomioimatta kannatettua ehdokasta koskevat negatiiviset asiat.⁵⁷ Ihmiset tulkitsevat motivoidun päättelyn teorian mukaan vastaanottamaansa informaatiota siten, että se vaikuttaa tukevan aiempia arvoja ja uskomuksia⁵⁸. Toisessa luvussa mainitsin, että American Voterin kirjoittajien mielestä puoluesamastuminen vaikuttaa poliittisen maailman hahmottamiseen. Syitä siihen haetaan nykyisin varsin yleisesti aiheen tutkijoiden töissä motivoidusta päättelystä ja siihen liittyvistä erilaisista kognitiivisista mekanismeista, esimerkiksi motivoidusta skeptisyydestä⁵⁹.

Myös toinen tiedon värittymättömään vastaanottamiseen liittyvä teoria, kognitiivinen dissonanssi ja siihen liittyvä informaation käsittelyyn liittyvä mekanismi, valikoiva havainnointi, ovat palanneet tutkijoiden työkaluiksi. Varmaan osaksi siitäkin syystä, että ihmisten on nykyisin helpompi valita katsottavakseen ja luettavakseen poliittisten mielipiteidensä mukaisia uutisia⁶⁰. Natalie Stroud väittää poliittisia taipumuksia ja median käyttöä koskevassa tutkimuksessaan ihmisten poliittisten

54 Esimerkiksi Wattenberg 1996, kappale 6.

55 Hayes 2009.

56 Jerit et. al. 2006.

57 Redlawsk 2004.

58 Kunda 1990.

59 Motivoidusta skeptisyydestä yleisesti Ditto ja Lopez 1992 sekä poliittisen informaation käsittelyssä Taber ja Lodge 2006.

60 Esimerkiksi Jacobson 2007.

uskomusten vaikuttavan heidän median käyttötapoihin. Hänen mukaansa kaapeliuutisten katsojat olivat jakautuneet poliittisten mieltymysten mukaan vuoden 2004 vaalien alla, minkä hän sanoo johtaneen erilaisiin käsityksiin maailmanmenosta. Mitä vahvempia poliittiset mieltymykset olivat, sitä valikoivampaa havainnointi oli. Lisäksi puoluesamastumisesta johtunut valikoiva havainnointi kasvoi vaalikampanjan aikana, mikä puolestaan vahvisti valikoivasti mediaa käyttäneiden puoluesamastumista.⁶¹ Verrattuna CNN:n katsojiin, Fox Newsin katsojien on havaittu epätodennäköisemmin seuraavan presidentti Bushin hallintoa kriittisesti käsitteleviä uutisjuttuja ja heidän on myös havaittu mieluummin aliarvioivan kuin yliarvioivan Irakissa kaatuneiden määriä.⁶²

Tiedon välittämistä yleisölle vaikeuttaa yleisön epäluulo mediaa kohtaan, yleisö ajattelee median olevan puolueellista, kansalaisen puoluesamastumisen vastaista puoluetta⁶³ tai kansalaisen valitseman ehdokkaan vastaehdokasta suosivaa⁶⁴. Tutkimuksen antamaa näyttöä median systemaattisesta ideologisesta väritymisestä ei 2000-luvun alkuun tultaessa juurikaan ollut, päinvastoin, useassa ajankohdan tutkimuksessa havaittiin median olevan varsin puolueetonta⁶⁵. Syiksi yleisön käsitykseen median puolueellisuudesta on muun muassa esitetty yksinkertaisesti se, että mediassa oli 1990-luvulla paljon esillä median puolueellisuus⁶⁶ ja erityisesti republikaanisten mediankuluttajien kohdalla se, että republikaanien eliitit olivat kriittisempia mediaa kohtaan ja esittivät väitteitä sen puolueellisuudesta⁶⁷. Epäluottamuksesta mediaan kertoo myös se, että ihmiset arvioivat eri tavalla poliittista viestiä sen mukaan, onko viestin esittäjä poliitikko itse vai vastaanottavatko ihmiset viestin median välityksellä. Eräaseen tutkimukseen osallistuneet pitivät suoraan poliitikolta saamiaan argumentteja vakuuttavimpina ja ajattelivat niiden huomattavasti enemmän edustavan amerikkalaisten näkemyksiä verrattuna tutkimusasetelmaan, jossa samat argumentit ja näkemykset esitettiin uutisjutun muodossa.⁶⁸

2000-luvulla keskustelu televisiokanavien puolueellisuudesta on jatkunut kiivaana, mutta puolueellisuuden osoittaminen ei ole ollut aivan helppoa. Aiemmin lainaamassani tutkimuksessa Matthew Baum ja Tim Groeling havaitsivat Foxilla olleen vähemmän negatiivisia arvioita presidentti Bushista kuin kahdella muulla kanavalla⁶⁹. Toisessa tekemässään tutkimuksessa Groeling

61 Stroud 2007.

62 Morris 2005.

63 Gunther 1992.

64 Dalton et. al. 1998.

65 Dalton et. al. 1998, Watts et. al. 1999 sekä Eveland ja Shah 2003.

66 Watts et. al. 1999.

67 Eveland ja Shah 2003 sekä Ladd 2010.

68 Fogarty ja Wolak 2009.

69 Baum ja Groeling 2007.

selvitti, miten eri televisiokanavat uutisoivat presidentin suosiosta tehdyistä kyselytutkimuksista ja havaitsi, että kolme suurta network-kanavaa uutisoivat enemmän presidentti Clintonin saamista hyvistä kannatusluvuista ja presidentti Bushin huonoista. Foxilla uutisoitiin toisin päin, enemmän Bushin kannalta hyvistä ja Clintonin huonoista⁷⁰. Jonathan Morris ja Peter Francia tutkivat vuoden 2004 republikaanien ja demokraattien puoluekokouksien uutisointia sekä Foxilla että CNN:llä ja havaitsivat Foxin olleen suosiollisempi republikaaneille, kun taas CNN:n uutisointi oli suhteellisen puolueetonta⁷¹. Tim Groseclose ja Jeffrey Milyo tulkitsivat kaikki muut tutkimansa mediat, paitsi Fox Newsin ohjelman Special Report ja sanomalehti Washington Timesin, ideologisesti liberaaleiksi. Mainittujen he tulkitsivat olevan konservatiivisia. He tutkivat sitä, kuinka usein kukin media uutisjutuissaan siteeraa jotain ajatushautomoa tai jonkin asian puolesta toimivaa ryhmää ja vertasivat siteerauksien määriä siihen, kuinka usein kongressin jäsenet olivat kyseisiä toimijoita siteeranneet.⁷²

Joka tapauksessa eri kanavien katsojaprofiilit poikkeavat muun muassa puoluesamastumisen mukaan ja katsojien käsityksistä maailman tapahtumista löytyy kanavakohtaisia eroja. Esimerkiksi vuoden 2006 Cooperative Congressional Election Studyyn (CCES) osallistuneista republikaaneista Foxin uutisia katsoi 53%, network-kanavien uutisia 37% ja muita kaapelikanavia kuin Foxia 10%. Demokraattien vastaavat osuudet olivat 8%, 58% ja 33%. CCES:ssä kysyttiin myös Irakia koskevista uskomuksista. Foxin katsojista 36% sanoi, että Irakista on löydetty joukkotuhoaseita, kun tätä mieltä oli 5% network-kanavien ja 2% muiden kaapelikanavien katsojista.⁷³ Toisessa Irakin sotaan liittyvien uskomusten tutkimuksessa, vähintään yksi (kolmesta mahdollisesta) virheellisestä käsityksestä Irakin sodasta, oli niistä, jotka sanoivat saavansa uutiset pääasiassa Foxilta, 80 prosentilla. Muiden kanavien uutisten kuluttajista vastaavasti CBS 71%, ABC 61%, CNN ja NBC 55% sekä painetusta mediasta 47 prosentilla ja NPR tai PBS:ltä uutisensa hankkivilla 23 prosentilla.⁷⁴ Toisaalta sitten eräässä tutkimuksessa havaittiin, että vaikka ihmiset puoluesamastumisesta riippumatta päivittävät suhteellisen tarkasti tietonsa esimerkiksi Irakin sodassa kaatuneista, he tulkitsevat samat tosiasiat eri tavalla puoluesamastumisensa mukaan. Mielipiteisiin Irakin sodasta eivät vaikuttaneet käsitykset tosiasioista, vaan se, miten ne tulkittiin.⁷⁵

70 Groeling 2008.

71 Morris ja Francia 2010.

72 Groseclose ja Milyo 2005. Tosin heidän tutkimusta ja myöhempää samaa aihetta käsittelevää kirjaa on kritisoitu voimakkaasti sekä metodologialtaan että heidän käyttämän ideologisen väritymän mitan osalta, Nyhan 2005 ja Gelman 2011.

73 Jacobson 2007, 27-28.

74 Kull et. al. 2003-2004, taulukko 4, sivu 582.

75 Gaines et. al. 2007.

Mitä merkitystä kaikella edellä kuvaamallani on ollut Yhdysvaltain kansalaisille? Sillä on voinut olla vaikutusta ihmisten poliittisen tiedon laadulle, sillä ihmisten epätosia käsityksiä poliittisista faktoista on vaikea muuttaa, kun ne ovat kerran syntyneet. Joskus korjausyritykset jopa vahvistavat epätietoa. Motivoidun päättelyn mukaisesti ihmiset tulkitsevat poliittisia argumentteja siten, että ne tukevat aiempia käsityksiä. He etsivät niitä tukevaa tietoa, välttelevät vastaista tietoa ja jos kohtaavat vastaista tietoa, he kehittävät sille vasta-argumentteja, mikä voi vahvistaa epätietoa. Toki, kun tarjolla tarpeeksi paljon selkeää vastaista tietoa, aiemmat käsitykset voivat muuttua.⁷⁶ Se on voinut myös lisätä polarisaatiota. Uutisten tekeminen osayleisöille antaa mahdollisuuksia valikoivalle havainnoinnille, ihmisillä on enemmän mahdollisuuksia hankkia tiedot omaa näkökantaa lähellä olevista lähteistä. Yleisö ei ”altistu” monipuoliselle informaatiolle ja mielipiteille.⁷⁷ Internetin yleistuminen on vahvistanut molempia kehityskulkuja. Sille tuotettujen sisältöjen tuotantokustannukset ovat pienemmät kuin perinteisen median, mikä on johtanut siihen, että uutisten välittäjien määrä on kasvanut. Uutisten välittäjät voivat kohdentaa tarjontansa yhä pienemmille yleisöille, mikä puolestaan tarjoaa ihmisille yhä enemmän mahdollisuuksia etsiä olemassaolevien mielipiteiden mukaisia uutisten lähteitä.⁷⁸

John Zaller tosin väittää uutisten laadun kritiikin perustuvan paljolti ideaaliin kuvaan kansalaisista ja laatuvaatimuksiin, joiden täyttäminen on joko epärealistista tai tarpeetonta demokratian toiminnalle. Hän toteaa uutisten laatua kritisoineiden ajatelleen, että laadukas uutistarjonta ja sen ahkera seuraaminen johtaisivat puoluesamastumisesta vapaaseen mielipiteiden muodostamiseen, mikä puolestaan voisi johtaa puoluesamastumisen merkityksen vähenemiseen poliittisten valintojen tekemisessä. Kuitenkin mielipidetutkimuksissa on havaittu informaation pikemminkin vahvistavan kuin heikentävän puoluesamastumista ja sen vaikutuksia mielipiteiden muodostamisessa.⁷⁹ Uutisilla ja sillä, miltä kanavalta niitä katsotaan, on havaittu olevan merkitystä ihmisten äänestämislle. Pelkästään se, että Fox News tuli mahdolliseksi katsoa paikkakunnalla, lisäsi vuoden 2000 republikaanisen presidenttiehdokkaan äänestämistä verrattuna vuoteen 1996 0,4-0,7 prosenttiyksikköä kyseisillä paikkakunnilla. Se myös lisäsi äänestysaktiivisuutta ja republikaanien saamia äänimääriä senaatin vaaleissa.⁸⁰ Mielipiteet Irakin sodasta, oliko se virhe vai ei, vaikuttivat vuoden 2006 kongressinvaaleissa sekä edustajainhuoneen että senaatin vaaleissa. Mitä enemmän äänestäjä piti Irakin sotaa oikeana ratkaisuna, sitä todennäköisemmin hän äänesti republikaaneja.⁸¹

76 Nyhan ja Reifler 2010.

77 Mullainathan ja Shleifer 2005 sekä Gurevitch et.al. 2009,

78 Nie et.al. 2010.

79 Zaller 2003.

80 DellaVigna ja Kaplan 2007.

81 Jacobson 2007, 12-15.

3. SITOUTUMATTOMUUDEN MONIMUOTOISUUS

Tämän luvun ensimmäisessä kappaleessa käsittelen sitoutumattomien nousun innoittamaa tutkimusta, jonka päämääränä oli selvittää puoluesamastumisen ja sitoutumattomuuden monimuotoista luonnetta. Toisessa kappaleessa esittelen kahta Steven Greenen tutkimusta, joissa hän käytti sosiaalisen identiteetin teoriaa puoluesamastumisen ja sitoutumattomuuden analysoinnissa. Uskon esille tuomieni näkemysten osoittavan, että sitoutumattomuus on todella monimuotoinen ilmiö.

3.1. Sitoutumattomien ja sitoutumattomuuden ulottuvuuksia

The American Voterin kirjoittajat eivät antaneet mairittelevaa kuvaa sitoutumattomista. He kyseenalaistivat idealisoidun kuvan sitoutumattomasta kansalaisesta politiikkaa seuraavana, poliitikkojen toimista kiinnostuneena ja ilman puolueellisuuden aiheuttamaa väritymistä vaalikampanjoita punnitsevana päätöksentekijänä. Heidän tutkimuksessa sitoutumattomat muun muassa osallistuivat vähemmän politiikkaan, heillä oli huonompi tieto asioista sekä ehdokkaista, pienempi kiinnostus kampanjoista ja vaalien lopputuloksista.⁸²

Tämä kuva muuttui pian, kun sitoutumattomien määrä kasvoi 1960-luvun lopun ja 1970-luvun alun kyselyissä. Heihin kuuluivat etelän valkoiset, jotka hylkäsivät demokraatit kansalaisoikeustaistelun myötä, mutta jotka eivät vielä olleet valmiita samastumaan republikaaneihin.⁸³ Nuoret saattoivat olla pettyneitä molempien puolueiden asenteisiin Vietnamin sodan suhteen. Myös Watergate-skandaalilla oli vaikutuksensa ihmisten vieraantumiseen puolueista ja yleisemminkin, varsinkin nuorten osalta, luottamus politiikkaan laski.⁸⁴ Uudet sitoutumattomat poikkesivat aiemmin sitoutumattomaksi itsensä luokitelleista siten, että ainakin osa heistä oli poliittisista asioista tietäviä, politiikasta kiinnostuneita ja poliittisesti aktiivisia kansalaisia.⁸⁵ Tämä kehitys johti ajatukseen, että on olemassa kahdenlaisia sitoutumattomia, lähempänä tai kauempana klassista ideaalista kuvaa olevia.⁸⁶

The American Voterin kirjoittajien käsitys puoluesamastumisesta perustui viiteryhmäteoriaan.

⁸² Campbell et al. 1960, 143.

⁸³ Green et al. 2002, kappale 6.

⁸⁴ Jennings ja Niemi 1975.

⁸⁵ Esimerkiksi RePass 1971, 398, Burnham 1970, 122-128 ja Petrocik 1974.

⁸⁶ Lewis-Beck et al. 2008, 129.

Heidän mukaan puolue on *se* ryhmä, johon yksilö voi kehittää samastumisen.⁸⁷ Sitoutumattomista he kirjoittavat, että kaikilla sitoutumattomilla syy sitoutumattomuuteen ei välttämättä ole pelkästään jompaa kumpaa puoluetta kohtaan tunnetun positiivisen mieltymyksen puuttuminen. He ajattelevat joidenkin ihmisten voivan arvostaa sitoutumattomuutta puolueista, mutta eivät tuo esiin mahdollisuutta, että ihminen voisi samastua sitoutumattomuuteen samalla tavalla kuin jotkut samastuvat puolueisiin.⁸⁸ Puolueisiin verrattuna sitoutumattomuus voikin olla abstraktimpi, vaikeammin määriteltävä samastumiskohde.⁸⁹

Mikä selittää puolueellisten sitoutumattomien alkuperäisen vastahakoisuuden myöntää uskomusten ja käyttäytymisen kanssa sopusointuisen puoluekytköksen? Vaikka puolueelliset sitoutumattomat muistuttavat vannoutuneita puolueellisia äänestämiseissään ja mielipiteissään politiikasta sekä puolueista, he hylkäävät ajatuksen olevansa puolueellisia. Jatkuvasta puoluelojoalisuudesta huolimatta he eivät näe olevansa sidoksissa puolueeseen.⁹⁰

Merkitseekö itsensä luokitteluun sitoutumattomiin välttämättä demokraatteihin tai republikaaneihin samastumisen mahdottomuutta? Kysymys on siis siitä, onko poliittinen sitoutumattomuus puolueellisuuden vastakohta. American National Election Studyssä käytettävä perinteinen ensimmäinen kysymys puoluesamastumisesta olettaa juuri näin – sitoutumattomuus on vain nolla- tai tasapainopiste yhdellä janalla demokraattisesta samastumisesta republikaaniseen. Puolueellisuus ja sitoutumattomuus eivät kuitenkaan välttämättä ole toisensa poissulkevia. Ne voivat esiintyä samassa ihmisessä, sitoutumattomuudella voi olla pelkän puolueellisuuden puuttumisen sijaan positiivista luonnetta.⁹¹

Puoluesamastumisen toinen ulottuvuus voi olla osoitus tarpeesta vakuuttua yksilöllisyydestä ja itsenäisyydestä poliittisena toimijana, joustavana, mukautuvana ja eri vaihtoehtoja punnitsevana. Sitoutumaton voi tuntea vastenmielisyyttä ajatteluun, jonka mukaan päätökset tehdään pelkästään puolueuskollisuuden mukaan. Toinen ulottuvuus voi olla olemassa samanaikaisesti yksilön puoluesuuntautumisen kanssa. Se voi olla niin vahva, että yksilöt vastaavat alkuperäisessä kysymyksessä olevansa sitoutumattomia, mutta kysyttäessä läheisyyttä puolueeseen muuttavat vastaustaan. Vaikka tämä voi olla tärkeää itsetunnolle, sen ei ole havaittu olevan yhteydessä

87 Campbell et al. 1960, 121-122.

88 Campbell et al. 1960, 123.

89 Jennings ja Niemi 1975, 1325 sekä Bastedo ja Lodge 1980.

90 Keith et al. 1986, 179-180.

91 Keith et al. 1992, 187 ja Keith et al. 1986, 180.

äänestyspäätösten suuntaan tai vakauteen.⁹²

Jotkut tutkijat uskoivat, että Michiganin kysymykset mittaavat yksiulotteisella asteikolla moniulotteista ilmiötä. Richard S. Katz ei asettanut kaksiulotteisessa puoluesamastumismallissaan sitoutumattomuutta erikseen, vaan hänen mallissa oli toisella akselilla suunta ja toisella akselilla sen vahvuus. Hän ajatteli, että samastumisen suunnasta huolimatta samastumisen vahvuus tekee vahvat demokraatit ja republikaanit joiltain osin samankaltaisiksi. Esimerkkinä hän käytti sitä, että nämä kaksi ryhmää ovat lähempänä toisiaan kuin heikosti samaan puolueeseen samastuneita kiinnostuksessa politiikasta. Myös sitoutumattomien joukosta löytyy muiden vahvasti samastuneiden kaltaisia. He olivat politiikasta kiinnostuneita ja aktiivisia uusia sitoutumattomia. Hän ajatteli näiden vahvoiksi kutsumiensa sitoutumattomien näkevän puolueiden välillä eroja, mutta koska he olivat pettyneitä puolueiden toimintaan, he eivät johdonmukaisesti samastuneet kumpaankaan puolueeseen. Koska he olivat hylänneet puolueet positiivisina samastumiskohteina, heidän kannattama puolue saattoi vaihtua vaaleista toiseen.⁹³

Valentine ja Van Wingenin tutkimuksen, mikä oli yksi ensimmäisistä puoluesamastumisen moniulotteisuutta käsitelleistä tutkimuksista, innoittajana oli kysymys, miksi puolueelliset sitoutumattomat ovat joissain osallistumisen muodoissa puolueellisempia kuin heikot puolueelliset ja joissain eivät. He ajattelivat tämän johtuvan siitä, että traditionaalinen tapa tiedustella puoluesamastumista yhdistää kaksi identifioitumisen ulottuvuutta: identiteetin suhteessa puolueisiin ja identiteetin suhteessa sitoutumattomuuteen. Puolueelliset sitoutumattomat valitsevat kirjoittajien mukaan ensimmäiseen kysymykseen vastauksen ”sitoutumaton”, koska heidän tunne sitoutumattomuudesta on vahvempi kuin heidän tunne puolueellisuudesta.⁹⁴

He pyrkivät selvittämään, ovatko puolueelliset sitoutumattomat vähemmän aktiivisia kuin heikot puolueelliset suoraan puolueisiin liittyvien osallistumistapojen suhteen ja ovatko puolueelliset sitoutumattomat aktiivisempia yleisluonteisempien osallistumisen muotojen suhteen sekä miten nämä kaksi ryhmää eroavat äänestämiseen liittyvän aktiivisuuden suhteen. Aineistona heillä oli ennen vuotta 1976 tehty American National Election Studyt, joissa puoluesamastumisen tiedustelussa käytössä oli perinteisen mallin mukaiset kysymykset. Tutkimuksessaan he löysivät juuri odottamansa erot puolueellisten sitoutumattomien ja heikkojen puolueellisten välille. Syyksi puolueellisten sitoutumattomien vaihtelevalle aktiivisuudelle eri osallistumistapojen välillä he

⁹² Keith et al. 1992, 193.

⁹³ Katz 1979.

⁹⁴ Valentine ja Van Wingen 1980, 165-168.

esittävät sen, että puolueelliset sitoutumattomat ovat sitoutumattompia, eivät puolueellisempia, kuin heikot puolueelliset.⁹⁵ Puolueellisten ja puhtaiden sitoutumattomien eroista he toteavat, että ainoa asia, mikä tiedetään varmasti on, että puolueelliset sitoutumattomat ovat puolueellisempia kuin puhtaat. Sitoutumattomien ryhmien muunlaisten erojen selvittämiseen tarvittaisiin kysymyksiä, joiden perusteella voitaisiin erotella sitoutumattomat heidän suhteensa sitoutumattomuuteen mukaan, esimerkiksi sen mukaan, kuinka vahvasti sitoutumattomia vastaajat ajattelevat olevansa.⁹⁶

Herbert F. Weisbergin mukaan moniulotteisen puoluesamastumisen perusajatus on, että puoluesamastuminen rakentuu useista selkeästi toisistaan eroteltavissa olevia kohteita kohtaan tunnetuista asenteista. Kohteita ovat puolueet yleensä, republikaanit, demokraatit ja sitoutumattomat. Michiganin yksiulotteisella asteikolla ei ole kuin kaksi kohdetta, demokraatit ja republikaanit. Weisbergin kaksiulotteisella jatkumolla toisella akselilla on lähes Michiganin mallia vastaavasti ääripäissä demokraatti ja republikaani sekä keskellä puolueiden suhteen neutraali. Toisella akselilla on toisessa ääripäässä puolueellinen ja toisessa sitoutumaton. Kolmiulotteisessa puoluesamastumisulottuvuudessa on kolme akselia, asenne demokraatteja, republikaaneja ja sitoutumattomia kohtaan.⁹⁷

Teoriaa kaksiulotteisesta puoluesamastumisesta Weisberg pystyi testaamaan, koska vuoden 1980 American National Election Study:ssa kysyttiin vastaajilta perinteisten kysymysten lisäksi erikseen puolueiden kannattamisesta ja sitoutumattomuudesta. Puolueen kannattamista koskeva kysymys oli ”ajatteletko olevasi toisen puolueen kannattaja vai et” ja sitoutumattomuutta koskeva kysymys ”ajatteletko koskaan olevasi poliittisesti sitoutumaton vai et”. Lisäksi vastaajilta kysyttiin, kumpaa puoluetta he kannattavat sekä kannattamisen ja sitoutumattomuuden vahvuudesta seitsenportaisella asteikolla ”ei hyvin vahvasta” ”hyvin vahvaan”. Niiltä, jotka eivät tunnustautuneet puolueen kannattajaksi, kysyttiin ”ajatteletko koskaan olevasi lähempänä toista suurta puoluetta vai et” ja kuinka lähellä kyseistä puoluetta vastaaja ajattelee olevansa seitsenportaisella asteikolla, 1 hyvin lähellä republikaanista puoluetta – 7 hyvin lähellä demokraattista puoluetta.⁹⁸ Vastauksista Weisberg sai tukea ajatukselle, että poliittinen sitoutumattomuus on jotain muutakin kuin pelkästään puolueeseen samastumisen puuttumista, sillä reilu 16% vastaajista sanoi olevansa sekä sitoutumaton että puolueen kannattaja.⁹⁹

95 Valentine ja Van Wingen 1980.

96 Valentine ja Van Wingen 1980, 180-181.

97 Weisberg 1980, 33, 36-38.

98 Selkeä kysymysrakenne löytyy Dennis 1988a, kuva 1, s. 82.

99 Weisberg 1980, 40-41.

Saman kyselyn pohjalta vahvistui käsitykset ”uusista” sitoutumattomista ja nimenomaan siitä, keitä nämä ”uudet” sitoutumattomat ovat. Ne vastaajat, jotka olivat sekä puolueellisia että sitoutumattomia, olivat huomattavan korkealla monissa poliittista kiinnostusta mitanneissa asioissa, muun muassa kiinnostuksessa vaalikampanjoihin, aikomuksessa äänestää vaaleissa ja myös heidän koulutustaso oli korkea. Sitoutumattomuuden vahvuuden osalta Katzin esittämät ajatukset sen suhteesta osallistumiseen saivat ainakin osittain tukea, sillä mitä vahvemmin vastaaja oli sitoutumaton, sitä korkeammat luvut vastaajalla oli kiinnostusta mitanneissa asioissa. Heikot sitoutumattomat olivat puolestaan toisessa ääripäässä näiden suhteen.¹⁰⁰

Jack Dennis käytti samaa ANES:sin aineistoa kuin Weisberg kirjoittaessaan artikkelitrilogian ”Political Independence in America”¹⁰¹. Niissä hän varsin seikkaperäisesti analysoi sekä sitoutumattomuuden että yleisemminkin puoluesamastumisen syvempää olemusta. Hän osoittaa sitoutumattomuuden olevan hyvin monimuotoinen ilmiö, minkä tarkempi tutkiminen vaatii muun tyyppisiä kyselytutkimuksissa esitettäviä kysymyksiä kuin useimmissa, ANES mukaan lukien, perinteisesti on, mikä aiheuttaa rajoituksia tutkimukselle. Toisaalta trilogian kolmannessa osassa, ”In Search of Closet Partisans” hänen käyttämässä puoluesamastumistaulukossa on jo kymmenen eri puoluesamastumisen luokkaa¹⁰², jolloin ollaan jo aika kaukana perinteisestä tavasta.

Artikkeleista ensimmäisessä Dennis esittelee puoluekannattajatypologian (Partisan supporter typology, PST) ja vertailee vastaajien asettumista sille suhteessa perinteiseen puoluesamastumislukitteluun, mikä valaisee yhdellä tavalla sitoutumattomien kolmen ryhmän monimuotoisuutta. Se ei liene yllätys, että perinteisistä puhtaista sitoutumattomista ainoastaan kolme prosenttia sanoo PST:ssä olevansa puolueen kannattajia, mutta ehkä yllättävää on se, että sitoutumattomista demokraateista vain 13% ja sitoutumattomista republikaaneista 18% sanoo kannattavansa perinteisen puoluesamastumisensa mukaista puoluetta. PST:n sitoutumattomana itseään pitää sitoutumattomista demokraateista 53% ja sitoutumattomista republikaaneista 63%. Näistä luokista kokonaan kiinnittymättömiä, siis niitä, jotka eivät sano olevansa puolueen kannattajia tai sitoutumattomia, on vastaavasti 33% ja 20%, kun puhtaista sitoutumattomista heitä on 47%. Perinteisellä tavalla mitattuna puolueisiin samastuneiden osalta on ehkä yllättävää, että vain noin puolet heikoista demokraateista ja republikaaneista sanoo olevansa PST:ssä puolueen kannattaja. Vahvoista demokraateista ja republikaaneista sentään noin 85% sanoo olevansa

¹⁰⁰Weisberg 1980, 56.

¹⁰¹Dennis 1988a, Dennis 1988b ja Dennis 1992.

¹⁰²Dennis 1992, taulukko 6, 284.

puolueen kannattajia.¹⁰³

Vaikka mielestäni uudella tavalla mitata puolueellisuutta, PST:llä, tutkijat saivat selville uutta tietoa sitoutumattomuuden monimuotoisuudesta ja vaikka Herbert Weisberg suositteli 1980-luvun alussa puoluekannatustypologiaa varten tarvittavien kysymysten esittämistä jatkossakin ANES:seissa¹⁰⁴, ne hävisivät kysymysvalikoimasta yhtä nopeasti kuin sinne tulivatkin. Niiden avulla ei myöskään ole ilmeisesti tehty juurikaan tutkimusta¹⁰⁵. Paul Allen Beck väittää PST:n tavoittavan huonommin pitkäaikaisen samastumisen kuin perinteiset kysymykset, mutta tavoittavan paremmin välittömän tunteen puolueista, jolloin se soveltuu perinteistä huonommin pysyvän puolueellisuuden mitaksi. Lisäksi hän arvostelee PST:tä monimutkaiseksi, mitä se kieltämättä on.¹⁰⁶ Mythin kirjoittajat kiinnittävät huomion siihen, että PST:n mukaan vain 39% vastaajista on jonkinlaisia puoluesidoksia ja heistä kaksi viidesosaa on myös sitoutumattomia. He kysyvätkin, voiko vain näin harvoilla olla pysyviä puoluesiteitä, kun jako puolueisiin on suhteellisen vakaata, puoluejärjestelmä on vakaa, kolmannet puolueet eivät menesty ja tämä kaikki on ollut totta vuosien ajan. Kaiken kaikkiaan uusi typologia tuotti heidän mielestään enemmän kysymyksiä kuin vastauksia.¹⁰⁷

Trilogian toisessa osassa Jack Dennis teoretisoi sitoutumattomien joukossa monimuotoisuutta voivan aiheuttaa senkin, mitkä asenteet ovat sen pohjana. Hän jakoi sitoutumattomuuden taustalla mahdollisesti olevat asenteet neljään ryhmään: poliittinen autonomisuus, puoluevastaisuus, neutraalius suhteessa puolueellisuuteen ja puolueellisuuden vaihtelu. Hän ajatteli näiden olevan jonkin verran yhteydessä toisiinsa, mutta eivät niin paljon, etteikö niitä voisi pitää saman ilmiön yksilöllisinä tekijöinä. Hänen tutkimusten mukaan traditionaalisen jatkumon sitoutumattomuuden eri luokissa näiden tekijöiden merkitys vaihtelee, esimerkiksi puolueelliset sitoutumattomat arvostavat autonomiaa enemmän kuin puhtaat sitoutumattomat ja sitoutumattomat republikaanit ovat vähemmän neutraaleja suhteessa puolueisiin kuin muut sitoutumattomat. Erilaisilla asennepohjilla on lisäksi vaikutusta poliittiseen käyttäytymiseen, esimerkiksi puolueellisuuden vaihtelulla on positiivinen yhteys äänestysaktiivisuuteen, kun taas puoluevastaisuus ja neutraalius laskevat sitä.¹⁰⁸ Ikä lisää kaikkia neljää, koulutus lisää autonomiaa ja vaihtelua, laskee puoluevastaisuutta ja neutraalisuutta. Vanhempien sitoutumattomuus lisää autonomiaa ja

103 Dennis 1988a, 88-91.

104 Weisberg 1983.

105 Haulla ”partisan supporter typology” Google Scholar antaa 13 hakutulosta.

106 Beck 1986, 255.

107 Keith et al. 1986, 181-182.

108 Dennis 1988b, 210-217.

vaihtelua.¹⁰⁹

Poliittisesti autonomiset pitävät poliittista sitoutumattomuutta ideaalina. Se ei merkitse heille pelkästään nollapistettä puolueiden välillä, vaan he arvostavat sitoutumattomuutta sinänsä. Heille siihen liittyviä positiivisia arvoja ovat individualismi, vapaan tahdon harjoittaminen, autonomia ja rajoittumattomuus ryhmistä, organisaatioista tai instituutioista. Lisäksi he arvostavat poliittisten asioiden pohdintaa ilman puolueellisuuden aiheuttamaa väritystä, mikä mahdollisesti estäisi avoimuuden uudelle poliittisille informaatiolle, näkökannoille ja kokemuksille.¹¹⁰

Puoluevastaisuus sitoutumattomuuden pohjana on edellistä negatiivisempi vaihtoehto. Iso osa yhdysvaltalaisista pitää puolueinstituutioita tehottomina kansan edustamisen välineinä ja jopa väärintoimivina, kun ne aiheuttavat uusia konflikteja ja riitoja, mistä seuraa epäluottamusta poliittisen järjestelmän toimivuuteen ja epäilyjä poliitikkojen tehokkuuteen. Näille sitoutumattomille yleinen politiikasta vieraantuneisuus vahvistaa edelleen ajatuksia puolueista heikkoina, korruptoituneina ja irrelevantteina ja jopa pahoina.¹¹¹

Kolmas syy sitoutumattomuuteen voi olla neutraali suhtautuminen puolueisiin. Tällaiset sitoutumattomat eivät näe eroja puolueiden välillä, jolloin heillä ei ole mitään syytä arvostaa toista puoluetta toisen edelle. Heillä voi olla yhtä positiiviset tai negatiiviset arviot puolueista tai yksinkertaisesti yleisesti neutraalit tuntemukset.¹¹² Yhtenä syynä neutraalille suhtautumiselle puolueisiin Dennis pitää sitä, että puolueet siirtyvät vaalikampanjoiden aikana ideologiseen keskustaan, mikä voi entisestään hämärtää niiden eroja. Nytemmin puolueet ovat artikkelin ajankohtaa huomattavasti polarisoituneempia, joten niiden erojen havaitsemisen pitäisi olla helpompaa.

Viimeinen sitoutumattomuuden taustalla mahdollisesti oleva asenne, puolueellisuuden vaihtelu, on sisäsyntyisempää kuin aiemmat. Se pohjautuu käsityksiin siitä, miten on aiemmin käyttäytynyt. Ihminen ajattelee, että hän ei ole johdonmukainen poliittisessa ajattelussaan ja käyttäytymisessään, esimerkiksi ajattelee äänestäneensä eri puolueita aiemmissa vaaleissa tai samaan aikaan pidetyissä vaaleissa eri puolueiden ehdokkaita. Tällainen sitoutumaton voi olla päättämätön suhteessa puolueellisuuteen ja näin valita sitoutumattomuuden parempien vaihtoehtojen puuttuessa.¹¹³

109 Dennis 1988b, 217-218.

110 Dennis 1988b, 202-203.

111 Dennis 1988b, 204-205.

112 Dennis 1988b, 205.

113 Dennis 1988b, 206-207.

3.2 Puolueelliset sitoutumattomat sosiaalisen identiteetin teorian valossa

The American Voterin kirjoittajien teoria puoluesamastumisesta perustui sosiaalipsykologian viiteryhmäteoriaan. Sen sijaan nykyisin ryhmien välisten suhteiden tutkimuksessa käytettäneen yleisemmin sosiaalisen identiteetin teoriaa¹¹⁴. Sen hyödyllisyys puolueiden ja erityisesti niiden kannattajien tutkimuksessa osoitettiin 1990-luvulla testaamalla siitä johdettuja hypoteeseja menestyksekkäästi¹¹⁵. Yhdysvaltalaiseen politiikan tutkimukseen se tuli hieman myöhemmin ja on koko ajan kasvattanut suosiotaan erilaisten politiikkaan liittyvien ilmiöiden selittämisen perustana¹¹⁶.

Teorian perusajatuksena on, että sosiaalinen identiteetti on se osa yksilön minäkuva, joka on peräisin hänen tietoisuudesta ryhmään (tai ryhmiin) kuulumisesta sekä kuulumiseen liitetystä arvostuksesta ja emotionaalisesta merkityksestä¹¹⁷. Klassisen michiganilaisen puoluesamastumisteorian mukaan ihmiset samastuvat joko demoraatteihin tai republikaaneihin, mutta sosiaalisen identiteetin teorian mukaan ihminen voi olla samastunut moneen ryhmään yhtä aikaa, kuten edellisessä luvussa käsittelemäni puoluesamastumisen moniulotteista luonnetta tutkineet ajattelivat.

Sosiaalisen identiteetin teoria sopii yhdysvaltalaisen politiikan tutkimukseen useasta syystä. Yhdysvalloissa kuuluminen puolueisiin on harvoin muodollista jäsenyyttä, sen sijaan valtaosa yhdysvaltalaisista tuntee kuuluvansa jompaan kumpaan suureen puolueeseen. Monet puoluesamastumisen tutkimuksessa havaitut asiat voidaan selittää sosiaalisen identiteetin teorialla, esimerkiksi puoluesamastumisen aiheuttamat erot todellisuudesta muodostetuissa kuvissa. Ryhmädynamiikan tutkimukseen keskeisesti liittyvät sisä- ja ulkoryhmät löytyvät helposti yhdysvaltalaisesta kaksipuoluejärjestelmästä. Yhdysvaltalainen puolueellisuus onkin yleensä bipolaarista – ihmiset suhtautuvat positiivisesti omaan puolueeseen ja negatiivisesti toiseen¹¹⁸.

Steven Greene suoritti kyselytutkimuksen, jossa osallistujilta tiedusteltiin klassiset puoluesamastumiskysymykset, kiinnostuksesta politiikkaan, kantoja erilaisiin asioihin, tuntemuksia

114 Yleisesityksenä esimerkiksi Social Identity Theory: Constructive and Critical Advances 1990.

115 Esimerkiksi Abrams ja Emler 1992, Duck et al. 1995 sekä Kelly 1989.

116 Esimerkiksi Green et al. 2002.

117 ”that part of an individual's self concept which derives from his knowledge of his membership of a group (or groups) together with the value and emotional significance attached to the membership” Tajfel 1981, 255.

118 Greene 1999, 394-395.

puolueisiin lämpömittarikysymyksillä¹¹⁹ ja poliittisesta osallistumisesta. Sen lisäksi heidän sosiaalisia identiteettejä pyrittiin selvittämään tätä tarkoitusta varten kehitetyllä menetelmällä nimeltään Identification with a Psychological Group (IDPG). Tutkimus on tutkielmani kannalta mielenkiintoinen, sillä siinä selviteltiin erikseen vastaajien puolueisiin ja sitoutumattomuuteen liittyviä sosiaalisia identiteettejä. Lisäksi näitä voitiin verrata siihen, miten osallistujat olivat määritelleet itsensä klassisilla puoluesamastumiskysymyksillä. Tutkimuksen luotettavuutta vähentäneen jonkin verran se, että siihen osallistuneet olivat opiskelijoita.¹²⁰

Tutkimuksesta selvisi, että useimmilla (lukuun ottamatta puhtaat sitoutumattomat) vastaajilla oli sosiaalista identiteettiä suhteessa omaan puolueeseen. Vahvin sosiaalinen puolueidentiteetti oli klassisilla kysymyksillä itsensä vahvasti puoluesamastuneiksi määritelleillä. Merkittävä tulos tutkielmani peruskysymyksen (onko perusteltua pitää kaikkia sitoutumattomia yhtenäisenä ryhmänä) kannalta oli, että klassisten heikkojen puolueellisten ja puolueellisten sitoutumattomien sosiaalisilla puolueidentiteeteillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa, siis heidän sosiaaliset puolueidentiteetit olivat yhtä vahvoja. Sosiaalisen identiteetin mukaan puolueelliset voidaan näin ollen jakaa kahteen ryhmään, vahvat puolueelliset ovat toinen ryhmä ja heikot puolueelliset sekä puolueelliset sitoutumattomat toinen ryhmä.¹²¹

Sosiaaliset identiteetit sitoutumattomuuden suhteen olivat kaiken kaikkiaan heikompia kuin sosiaaliset puolueidentiteetit. Tutkielmani kannalta on mielenkiintoista, että vahvin sosiaalinen identiteetti sitoutumattomuuden suhteen on klassisilla puolueellisilla sitoutumattomilla. Sen suhteen klassisia puolueellisia sitoutumattomia ei voi tilastollisesti erottaa puhtaista sitoutumattomista. Sen sijaan he eroavat merkitsevästi klassisista puolueellisista, heikoista ja vahvoista.¹²² Näyttää siltä, että puolueelliset sitoutumattomat identifioituvat sekä puolueeseensa että sitoutumattomuuteen. Ehkä tämän vuoksi he klassisissa kysymyksissä vastaavat ensin olevansa sitoutumattomia ja sen jälkeen vastaavat olevansa lähempänä toista jompaa kumpaa puoluetta.

Sosiaalisella puolueidentiteetillä oli suurta vaikutusta siihen, millaiset arvot vastaajat antoivat puolueille lämpömittariasteikolla. Se nosti omalle puolueelle annettua arvoa ja laski toiselle

119 Lämpömittarikysymykset ovat olleet pitkään osa American National Election Studyn kysymyksiä. Kysymysteksti on: "...using the thermometer how would you rate the following:", asteikko menee nollasta (kylmin) sataan (lämpimin), http://www.electionstudies.org/nescguide/toptable/tab2b_2.htm

120 Greene 1999, 396-398.

121 Greene 1999, 398-399.

122 Greene 1999, 399.

annettua. Se myös nosti äänestysaktiivisuutta.¹²³ Kun otetaan huomioon, että klassisilla heikoilla puolueellisilla ja puolueellisilla sitoutumattomilla sosiaalinen puolueidentiteetti on ainakin tämän tutkimuksen mukaan yhtä vahvaa, ei ole yllätys, että (kuten seuraavassa luvussa tulen esittämään) näiden kahden ryhmän poliittiset mielipiteet ja poliittinen käyttäytyminen ovat monilta osin lähellä toisiaan. Vahvojen puolueellisten näitä vahvempi sosiaalinen puolueidentiteetti selittää sitä, miksi he eroavat näistä kahdesta ryhmästä.

Toisessa tutkimuksessa Greene pyrki selvittämään, miksi puolueelliset sitoutumattomat eivät kuitenkaan ole yhtä johdonmukaisesti puolueellisia kuin heikot puolueelliset, vahvoista puhumattakaan. Siinä selviteltiin edellisen tutkimuksen tapaan vastaajien sosiaalisia identiteettejä ja klassista puoluesamaistumista. Vastaajien puolueellisuuden affektiivisten ja kognitiivisten komponenttien suhteen selvittämiseksi heiltä tutkittiin erityisillä kysymyksillä vastaajien puolueisiin kohdistamia tunnereaktioita (affektia) sekä sitä, mitkä kognitiiviset määreet vastaajien mielestä kuvaavat puolueita ja vielä, millaisten arvioivien ilmausten vastaajat ajattelivat kuvaavan puolueita. Lisäksi vastaajilta kysyttiin heidän vanhempien puoluekantaa ja vastaajien suhtautumista puoluejärjestelmään.¹²⁴

Puolueellisuuden affektiiviset ja kognitiiviset komponentit olivat klassisilla puolueellisilla sitoutumattomilla ja heikoilla puolueellisilla yhtä vahvat. Vahvojen puolueellisten komponentit olivat edellisiä vahvemmat. Tämä vaikuttaisi tukevan edellisen tutkimuksen tuloksia klassisten puolueellisten sitoutumattomien ja heikkojen puolueellisten samankaltaisuudesta, mutta siitä miten nämä ryhmät painottivat näitä komponentteja arvioidessaan puolueitaan, löytyi eroja. Puolueellisilla sitoutumattomilla oli kognitiivisella komponentilla suurempi painoarvo verrattuna heikkojen ja vahvojen puolueellisten vastaavaan. Puolueellisilla sitoutumattomilla affektiivisen komponentin painoarvo oli sen sijaan paljon pienempi ja tilastollisesti merkityksetön, mutta heikoilla ja vahvoilla puolueellisilla sillä oli merkitystä puoluearvioissa.¹²⁵

Edellisestä tutkimuksesta poikkeavasti, tähän tutkimukseen osallistuneiden klassisten puolueellisten sitoutumattomien ja heikkojen puolueellisten sosiaalisissa puolueidentiteeteissä oli tilastollisesti merkitsevä ero. Sosiaalinen puolueidentiteetti kasvoi monotonisesti klassisen puoluesamaistumisen vahvuuden myötä. Myös vahvasti ja heikosti puolueisiin samastuneiden välillä oli merkitsevä ero. Klassisilla puolueellisilla sitoutumattomilla oli myös vahvempi sosiaalinen identiteetti

¹²³ Greene 1999, 399-401.

¹²⁴ Greene 2000, 518-521.

¹²⁵ Greene 2000, 521-523.

sitoutumattomuuden suhteen puolueellisiin verrattuna, mutta puhtaiden sitoutumattomien kanssa yhtä vahva.¹²⁶

Vanhempien puoluekantaan koskevat kysymykset paljastivat, että puolueelliset sitoutumattomat olivat verrattuina puolueellisiin huomattavasti todennäköisemmin perheistä, joissa vähintään toinen vanhemmista oli sitoutumaton. Affektiivinen, vakaampi osa puoluesamastumista muodostuu jo lapsena, kognitiivinen vasta myöhemmin ja se määrittää, pysyykö ihminen lapsuuden samastumisessa.¹²⁷ Puolueellisilla ja puhtailla sitoutumattomilla oli huomattavasti negatiivisemmat käsitykset puoluejärjestelmästä kuin heikoilla ja vahvoilla puolueellisilla. Sen suhteen puolueelliset sitoutumattomat ovat pohjimmiltaan sitoutumattomia.¹²⁸

Tämän Greenen tutkimuksen perusteella puolueelliset sitoutumattomat päätyvät määrittämään itsensä klassisilla kysymyksillä ensin sitoutumattomaksi eikä puolueeseen samastuneeksi, koska heillä painottuu enemmän puoluesamastumisen kognitiivinen kuin affektiivinen komponentti ja heidän sosiaalinen puolueidentiteetti on heikompi kuin sosiaalinen identiteetti suhteessa sitoutumattomuuteen. Lisäksi he ovat kasvaneet sitoutumattomiksi ja heillä on negatiivisempi asenne puoluejärjestelmää kohtaan. Heiltä puuttuu puoluesamastumisen psykologinen pohja, mikä johtaisi heidät käyttäytymään puoluesamastumisen pohjalta johdonmukaisesti.¹²⁹

Miten puolueelliset sitoutumattomat pitäisi sitten luokitella erilaisissa tutkimuksissa? Pitäisikö heidät liittää puhtaisiin sitoutumattomiin vai puolueisiin samastuneihin? Greene suosittelee jälkimmäistä, kun tutkimuksen kohteena on poliittinen käyttäytyminen, esimerkiksi äänestäminen ja ensimmäistä, kun kohteena on yleiset asenteet puolueisiin tai sitoutumattomuuteen. Heidän poliittinen käyttäytyminen voi olla hyvinkin samankaltaista heikkojen ja vahvojen puolueellisten kanssa, mutta sen pohja on erilainen, koska siinä saattaa painottua enemmän kognitiiviset kuin affektiiviset tekijät.¹³⁰

126 Greene 2000, 522-524.

127 Greene 2000, 516, 522-523.

128 Greene 2000, 524.

129 Greene 2000, 530.

130 Greene 2000, 530.

4. HYPOTEESEIT JA AINEISTO

Tämän luvun aluksi esittelen hypoteesini ja perustelut niille. Sen jälkeen esittelen käyttämäni aineiston ja arvioin sen käyttökelpoisuutta tutkimukseni aineistona. Lopuksi esittelen, miten olen jaotellut aineistoni vastaajat puoluesamastumisryhmiin, joita käytän tutkimuksessani.

Asetin johdannossa tutkimukseni ensimmäiseksi tutkimusongelmaksi sen, löytyykö 2000-luvun puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien väliltä vastaavia eroja kansalaishyveiden suhteen, mitä Mythin kirjoittajat löysivät? Ovatko puolueelliset sitoutumattomat kiinnostuneempia politiikasta ja enemmän politiikkaan osallistuvia? Tietävätkö he enemmän politiikasta ja siihen liittyvistä asioista kuin puhtaat sitoutumattomat?

Kolmannen luvun alussa esittelemissäni 1970-luvulta alkaneessa sitoutumattomiin keskittyneissä tutkimuksissa havaittiin, että kolmen sitoutumattoman ryhmän välillä on eroja muun muassa heidän kiinnostuksen, aktiivisuuden ja tiedon suhteen. Richard S. Katz spekuloi erojen johtuvan siitä, että osa sitoutumattomista ajatteli olevansa vahvasti ja osa heikommin sitoutumattomia¹³¹. Herbert F. Weisbergin tutkimuksessa kansalaishyveellisimpiä olivat ne vastaajat, jotka ajattelivat olevansa sekä puolueiden kannattajia että sitoutumattomia sekä ne vastaajat, jotka olivat vahvemmin sitoutumattomia¹³². Jack Dennis puolestaan eritteli syitä siihen, miksi jotkut ihmiset ajattelevat olevansa sitoutumattomia. Näistä syistä hänen mukaansa sitoutumattomuuden pohjana oleva puoluevastaisuus ja neutraali suhtautuminen puolueisiin laskevat ihmisten osallistumista politiikkaan, kun taas poliittinen autonomisuus nostaa sitä¹³³.

The Myth of the Independent Voterin¹³⁴ luvussa 3, ”The Civic Virtue of Partisans and Independents”, käsitellään omina kokonaisuuksinaan kiinnostusta ja tietoa. Aktiivisuutta käsitellään samassa luvussa kahdessa osassa, ensimmäisen aiheena on osallistuminen vaaleihin ja toisessa osallistuminen kampanjoihin. Mythin tuloksia, samoin kuin Myth Revisitedin¹³⁵ ja kalifornialaisesta sitoutumattomuudesta tehdyn tutkimuksen¹³⁶ tuloksia, esittelen tarkemmin kussakin tiettyä yksittäistä kansalaishyveen muotoa käsittelevässä luvussa. Lyhyesti sanottuna kaikki kolme tutkimusta antavat aiheen olettaa, että kolme sitoutumattomien ryhmää poikkeavat

¹³¹ Katz 1979.

¹³² Weisberg 1980.

¹³³ Dennis 1988b.

¹³⁴ Keith et al. 1992.

¹³⁵ Magleby et al. 2010.

¹³⁶ Lascher ja Korey 2011.

toisistaan huomattavasti, kun tutkitaan ryhmiin kuuluvien kiinnostusta politiikkaan, poliittista aktiivisuutta, tietoa politiikasta. Kansalaishyveiden suhteen puhtaat sitoutumattomat ovat vähiten kiinnostuneita ja aktiivisia toimijoita sekä heidän tietämys on heikointa.

Lähtöoletuksenani on siis, että puhtaat ja puolueelliset sitoutumattomat eroavat kansalaishyveiltään toisistaan. Oletuksen vastainen kaikkia kolmea kansalaishyveellisyyden muotoa koskeva nollahypoteesi on, että nämä ryhmät eivät eroa toisistaan, siis:

H_0 Puolueelliset ja puhtaat sitoutumattomat eivät eroa kansalaishyveiltään toisistaan.

Yksisuuntaiset vastahypoteesit voi muotoilla kunkin kansalaishyveellisuuden osalta seuraavasti:

$H_{1 \text{ KIINNOSTUS}}$ Puolueelliset sitoutumattomat ovat puhtaita sitoutumattomia kiinnostuneempia politiikasta.

$H_{1 \text{ AKTIIVISUUS}}$ Puolueelliset sitoutumattomat ovat aktiivisempia politiikkaan liittyvissä asioissa kuin puhtaat sitoutumattomat.

$H_{1 \text{ TIETO}}$ Puolueelliset sitoutumattomat tietävät enemmän politiikkaan liittyvistä asioista kuin puhtaat sitoutumattomat.

Työni empiirisessä osuudessa tutkin, voinko kumota aineistoni perusteella edellä esittämäni nollahypoteesin. Tilastollinen tutkimusmenetelmä tutkimuksessani on Mythin ja Myth Revisitedin mallin mukainen ristiintaulukointi, puoluesamastuminen * kiinnostusta politiikkaan, poliittista aktiivisuutta tai tietoa politiikasta kuvaava muuttuja. Taulukoissa sarakkeilla on puoluesamastumisluokat vahvasta republikaanista vahvaan demokraattiin. Riveillä on otoksittain kuhunkin kysymykseen tietyllä tavalla kustakin puoluesamastumisryhmästä vastanneiden prosentuaalinen osuus. Mikäli sitoutumattomien republikaanien ja demokraattien osuudet eroavat puhtaiden sitoutumattomien osuuksista, tukee se nollahypoteesin hylkäämistä ja viittaa siihen, että vastahypoteesi olisi hyväksyttävä. Ristiintaulukoiden tilastollista merkitsevyyttä tutkitaan usein khii-toiseen testillä. Aineistoni vuoksi minun ei kannattane käyttää sitä, sillä suurilla otoksilla testi antaa tilastollisesti merkitsevän -testituloksen, kun muuttujien välillä on pienikin riippuvuus¹³⁷. Käyttämieni otoksien koot ovat tyypillisesti 7000:sta yli 50000:een. Joidenkin otoksien koot olisivat

137 <http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/ristiintaulukointi/ristiintaulukointi.html>

khii-toiseen testin suhteen käyttökelpoisia, mutta uskon voivani selvittää hypoteesien paikkansapitävyyden ilmankin sitä.

Kansalaishyveiden ohella asetin toiseksi tutkimusongelmaksi erot sitoutumattomien puolueellisuudessa. Ovatko kaikki kolme sitoutumattomien ryhmää samalla tavalla puolueiden suhteen neutraaleja vai onko ryhmien välillä eroja?

Mythin kirjoittajat ajattelivat puolueellisten sitoutumattomien olevan puolueisiin samastujia, jotka jostain syystä epäoivivat tunnustaa puolueellisuutensa. Sitoutumattomien republikaanien ja demokraattien kiinnittymisen puolueeseen he ajattelivat olevan lähes yhtä vakaata kuin heikosti puolueisiin samastuneilla republikaaneilla tai demokraateilla.¹³⁸ Mythin kirjoittajien mielestä yksi osoitus puolueellisten sitoutumattomien puolueellisuudesta oli heidän äänestyskäyttäytyminen. Puhtaiden sitoutumattomien äänestyskäyttäytyminen oli heidän tutkimuksen ajanjaksolla äänestetyin ehdokkaan puolueen suhteen varsin ailahtelevaa. Puolueellisten sitoutumattomien osalta asia oli toisin. Heidän selkeät enemmistöt äänestivät varsin uskollisesti puoluesamastumisensa mukaisen puolueen ehdokasta. Yleensä ottaen he olivat jopa puolueuskollisempia kuin heikot kannattajat.¹³⁹

Muina viitteinä he esittivät puolueellisten sitoutumattomien valtaosan äänestämisen nimen omaan puoluesamastumisensa mukaisen puolueen esivaalissa. Lisäksi he käsittelivät monenlaisia asenteita puolueita kohtaan. Jompaa kumpaa puoluetta lähempänä olevat sitoutumattomat suosivat puoluettaan puolueita koskevalla lämpömittariasteikolla, kommentoissa puolueista sekä siinä, kumman puolueen vastaaja ajattelee olevan paremman ratkaisemaan maata kohtaavan tärkeimmän ongelman.¹⁴⁰

Mythin näkemykset perustuivat ehkä enemmän vankkaan empiiriseen näyttöön, kuin teoreettiseen pohdiskeluun. Teoreettisempaa pohjaa puolueellisten sitoutumattomien puolueellisuutta koskeville oletuksille yritin luoda luvussa kolme esittelemällä puoluesamastumisen moniulotteisuutta koskevaa tutkimusta.

Valentine ja Van Wingen ajattelivat traditionaalisen tavan tiedustella puoluesamastumista yhdistävän kaksi identifioitumisen ulottuvuutta: identiteetin suhteessa puolueisiin ja identiteetin suhteessa sitoutumattomuuteen. Heillä ei ollut käytettävissään sellaista kyselytutkimusaineistoa,

¹³⁸ Keith et al. 1992, 110.

¹³⁹ Keith et al. 1992, luku 4.

¹⁴⁰ Keith et al. 1992, luku 5.

josta olisi voinut selvittää luotettavasti vastaajien identiteettejä. He toteavatkin tutkimuksensa lopulla ainoan varmasti tiedetyn asian olevan sen, että puolueelliset sitoutumattomat ovat puolueellisempia kuin puhtaat.¹⁴¹ Empiirisesti teoriaa puoluesamastumisesta moniulotteisena ilmiönä päästiin tutkimaan, kun vuoden 1980 American National Election Study:ssa kysyttiin vastaajilta perinteisten kysymysten lisäksi erikseen puolueiden kannattamisesta ja sitoutumattomuudesta. Herbert J. Weisbergin ja Jack Dennisin kyseiseen aineistoon perustuneiden tutkimusten mukaan osa sitoutumattomista ajattelee olevansa sekä sitoutumattomia että puolueellisia, puolueen kannattajia.¹⁴² Sitoutumattomuus ja puolueellisuus eivät välttämättä ole toisensa pois sulkevia.

Myös Steven Greene edustaa käsitystä, jonka mukaan puoluesamastuminen on moniulotteinen ilmiö. Hän lähestyi tutkimuksissaan puoluesamastumista ja erityisesti sitoutumattomuutta sosiaalisen identiteetin teorian näkökulmasta. Hänen mukaan puolueellisilla sitoutumattomilla on sitoutumattoman sosiaalisen identiteetin lisäksi sosiaalista puolueidentiteettiä. He siis ajattelevat olevansa sekä sitoutumattomia että puolueellisia.¹⁴³ Aineistossani ei ole kysymyksiä, joilla voisi selvittää vastaajien sosiaalisia identiteettejä samaan tapaan kuin Greene teki tutkimuksissaan. Perinteiset puoluesamastumiskysymykset ovat kuitenkin Greenen mukaan jo suhteellisen hyvä sosiaalisen puolueidentiteetin mittari. Mitä vahvempi puoluesamastuminen on, sitä vahvempaa on sosiaalinen puolueidentiteetti.¹⁴⁴ Sosiaalisen identiteetin teoriaan kuuluu keskeisenä käsitteenä diskriminaatio, mikä tarkoittaa oman ryhmän suosimista muiden ryhmien kustannuksella, jopa muiden ryhmien syrjimistä. Sosiaalisen identiteetin teorian tutkimus ja kehittäminen lähti liikkeelle nimenomaan halusta selvittää, mitkä ovat minimaaliset edellytykset sille, että johonkin ryhmään kuuluva alkaa suosia ryhmäänsä¹⁴⁵.

Yllä olevan perusteella voi olettaa, että sitoutumattomien demokraattien ja republikaanien puolueellisuus näkyy siten, että he suosivat sosiaalisen puolueidentiteettinsä mukaista puoluetta. Puhtaat sitoutumattomat sen sijaan ovat neutraaleja puolueiden suhteen, he ryhmänä eivät asetu johdonmukaisesti kummankaan puolueen kannalle. Nollahypoteesin ja yksisuuntaiset vastahypoteesit voi muotoilla seuraavanlaisiksi:

141 Valentine ja Van Wingen 1980.

142 Weisberg 1980 ja Dennis 1988a.

143 Greene 1999 ja Greene 2000.

144 Greene 2002.

145 Tajfel et al. 1971.

H ₀	Kaikki kolme sitoutumattomien ryhmää ovat puolueiden suhteen samalla tavalla neutraaleja.
H ₁ PUHTAAT	Puhtaat sitoutumattomat ovat neutraaleja puolueiden suhteen.
H ₁ DEMOKRAATIT	Sitoutumattomat demokraatit suosivat demokraatteja.
H ₁ REPUBLIKAANIT	Sitoutumattomat republikaanit suosivat republikaaneja.

Hypoteesien paikkansapitävyyttä tutkin samaan tapaan kuin kansalaishyveitä koskevia hypoteeseja. Puolueellisuuden tutkimisessa ongelmana on kausaalisuus, vaikuttaako puoluesamastuminen näkemyksiin, kuten michiganilainen puoluesamastumisteoria väittää vai näkemykset puoluesamastumiseen. Puoluesamastuminen ei ole The American Voterinkaan mukaan täysin muuttumaton muuttuja, mutta revisionistisen puoluesamastumisteorian mukaan ihmiset päivittävät jatkuvasti puoluesamastumistaan. Ihmiset saattavat pitää demokraatteja tai republikaaneja parempana tai mieltymystensä mukaisena puolueena ja päättävät sen mukaan, kumpaan puolueeseen kiinnittyneitä he ajattelevat olevansa. Ihmiset voivat myös vastata puoluesamastumiskysymyksiin äänestysaikomuksensa tai äänestyspäätöksensä perusteella. Larry Bartels tuli puoluesamastumisen yhteyttä äänestyspäätökseen koskeneessa tutkimuksessaan tulokseen, että se on yleisintä juuri puolueellisten sitoutumattomien kohdalla, mikä voi korostaa heidän puoluesamastumisen ja äänestysaikomuksen tai äänestyspäätöksen yhteyttä¹⁴⁶.

Muutokset puoluesamastumisessa tapahtuvat kuitenkin pääsääntöisesti oman puolueen eri vahvuuksien sekä puolueellisuuden ja puhtaan sitoutumattomuuden välillä. Puoluesamastumisen vaihtaminen puolueesta toiseen on huomattavasti harvinaisempaa.¹⁴⁷ Mythin kirjoittajien mukaan käsitystä puolueellisten sitoutumattomien puolueuskollisuudesta tukee se, että ANES:n vuosien 1956-58-60 paneelissa yli 80% heistä äänesti samaa puoluetta kaikissa vaaleissa. Samoin vuosien 1972-76 paneelissa heistä 70% äänesti saman puolueen ehdokasta molemmissa paneelin aikaisissa presidentinvaaleissa, näin teki 76% heikosti samastuneista ja 80% vahvasti samastuneista. Paneelitutkimuksista voi myös selvittää, kuinka usea aiemman puoluesamastumisen vastaisesti äänestänyt vaihtoi äänestämisen jälkeen puoluetta. Vuosien 1972-76 paneelissa alle kolmasosa äänestämäänsä puoluetta vaihtaneista puolueellisista sitoutumattomista vaihtoi puoluetta. Toisin

¹⁴⁶ Bartels 2000, 46-49.

¹⁴⁷ Keith et al. 1992, 87-91 ja Rivers 2011.

sanoen, kun äänestämäänsä puoluetta vaihtaneita puolueellisia sitoutumattomia oli 30% ja alle kolmasosa heistä vaihtoi puoluetta, kaiken kaikkiaan alle 10% puolueellisista sitoutumattomista vaihtoi puoluesamastumisensa vastaamaan toisen puolueen äänestämistä. Loppujen 90% käyttäytyminen oli puoluesamastumisteorian mukaista: he joko äänestivät samaa puoluetta molemmissa vaaleissa tai jos äänestivät eri puoluetta, säilyttivät silti puoluesamastumisensa ennallaan.¹⁴⁸

Tutkimuksen tavoitteena ei kuitenkaan ole selvittää, saako puolueellisten sitoutumattomien sosiaalinen puolueidentiteetti pitämään omaa puoluetta esimerkiksi parempana hoitamaan taloutta, suosimaan ja äänestämään oman puolueen ehdokkaita. Tavoitteena on selvittää puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien eroja ryhminä, joten tässä tutkimuksessa en ota suoraan kantaa kausaalisuuteen. Aineistoni kyselytutkimuksetkaan eivät ole paneelitutkimuksia, joiden avulla kausaalisuutta voisi ihannetapauksessa tutkia

Empiirinen aineistoni koostuu osasta vuosina 2000, 2004 ja 2008 suoritetuista kansallisista National Annenberg Election Survey -kyselytutkimuksista. Kaikkina vuosina haastattelut aloitettiin jo edeltävän vuoden puolella, jo ennen kuin puolueiden esivaaleja oli käyty. Niiden toteuttaja on University of Pennsylvanian alainen The Annenberg Public Policy Center (APPC) ja ne on saatavissa internetistä heidän kotisivultaan¹⁴⁹. Vuonna 2008 APPC suoritti myös internetpohjaisen tutkimuksen, mutta kaikki valitsemani kyselytutkimukset suoritettiin puhelinhaastatteluin. Vastaajat kyselytutkimuksiin valittiin satunnaisesti ja ne kaikki ovat poikkileikkaustutkimuksia.

Vuoden 2000 National Annenberg Election Surveystä käytän aineistona kolmea kokonaisuutta. Rajaan aineiston kahteen syksyllä ennen vaaleja kiivaimman vaalikampanjoinnin aikana ja kolmanteen vaalien jälkeen tehdyistä haastatteluista koottuun. Niiden ajankohta on vastaava kuin ANES:n ajankohta, jotka tehdään presidentinvaalivuosina syksyllä ja vaalien jälkeen. Näiden kolmen aineiston valitsemiseen ohjaa myös se, että osaa käyttämistäni kysymyksistä ei kysytty aiemmin. Ensimmäisen kokonaisuuden haastattelut tehtiin, kun molemmat puolueet olivat jo pitäneet puoluekokouksensa¹⁵⁰ välillä 5.9. - 2.10., taulukoissa käytän tästä aineistosta nimitystä ”2000 syys”. Kaiken kaikkiaan tähän otokseen osallistuneiden vastaajien lukumäärä on 8682. Toisen kokonaisuuden haastattelut tehtiin välillä 3.10. - 6.11., siis viimeiset haastattelut tehtiin juuri ennen vaaleja, taulukoissa nimitys ”2000 loka”, vastaajien lukumäärä on 10825. Kolmannen

148 Keith et al. 1992, 91-95.

149 <http://www.annenbergpublicpolicycenter.org/NewsDetails.aspx?myId=263>

150 Republikaanit pitivät vuonna 2000 puoluekokouksensa 31.7. - 3.8. ja demokraatit 14. - 17. 8.

kokonaisuuden haastattelut aloitettiin vaaleja seuraavana päivänä ja niitä jatkettiin seuraavan vuoden tammikuun puolelle Bushin virkaanastujaisia edeltävään päivään, 8.11. - 19.1. 2001. Taulukoissa käytän tästä kokonaisuudesta nimitystä ”2000 post”, mikä juontuu vaalien jälkeisistä kyselytutkimuksista käytetystä englanninkielisestä nimityksestä ”post-election study”. Vastaajien lukumäärä on 7017.

Vuoden 2004 aineistona käytän yli vuoden kestänyttä kansallista haastattelututkimusta. Sen haastattelut aloitettiin lokakuussa 2003 ja viimeiset suoritettiin kaksi viikkoa vaalien jälkeen 16.11. 2004. Vaalien jälkeen suoritettiin 1647 haastattelua. Kaikkiaan tutkimukseen osallistui 81422 vastaajaa. Vuoden 2008 aineistona käytän samoin yli vuoden kestänyttä kansallista haastattelututkimusta. Sen haastattelut aloitettiin 17.12. 2007 ja viimeiset haastattelut suoritettiin 3.11. 2008, päivää ennen vaaleja. Tähän tutkimukseen osallistui 57967 vastaajaa. Näissä molemmissa tutkimuksissa ja myös vuoden 2000 aineistossa käytetyt kysymykset vaihtelivat monin tavoin. Tutkimuksia päivitettiin niiden aikana kampanjoihin liittyneiden tapahtumien mukaan, kysymyksiä poistettiin ja lisättiin sekä niiden sisältöjä muutettiin. Kaikkia kysymyksiä ei myöskään kysytty kaikkina aikoina eikä myöskään kaikilta vastaajilta. Pienin käyttämäni kysymyksien vastaajamäärä on 1287 ja suurin 78248. Liitteessä 1 esitän taulukkojen laatimisessa käyttämäni kysymysten koodit, joilla kysymys löytyy kunkin kyselytutkimuksen muuttujalistalta sekä kuhunkin kysymykseen vastanneiden kokonaismäärän.

Aineistoja en ole painottanut millään tavalla, joten tutkimukseni tulosten yleistäminen koko Yhdysvaltain väestöön voi olla joiltain osin ongelmallista. Se, että käyttämäni otokset eivät vastaa koko populaatiota, näkyy esimerkiksi siitä, että kun vuonna 2000 suoritetun Yhdysvaltain väestölaskennan mukaan miesten ja naisten osuudet väestöstä ovat noin puolet ja puolet, kaikissa NAES -tutkimuksissa naiset ovat yliedustettuina. Vuoden 2000 sekä vuoden 2004 tutkimuksissa miehiä on noin 45% ja naisia 55% ja vuoden 2008 tutkimuksessa 42,8% ja 57,2% vastaavasti.

Hieman myöhemmin esittämästäni puoluesamastumisjakaumataulukosta käy ilmi, että aineistoissani vahvojen demokraattien ja republikaanien osuudet ovat suuremmat kuin vastaavina vuosina tehdyissä ANES:ssa, mikä voi merkitä sitä, että poliittisesti aktiivisemmat ovat vastanneet kyselyyn. Jos painottaisin otoksia vastaamaan koko populaatiota, silloin varmaan poliittisesti vähemmän aktiivisten ryhmien osuudet kasvavat, mikä puolestaan voi antaa toisella tapaa väärää kuvaa¹⁵¹. Exit Pollien mukaan koko maassa vuonna 2004 äänestäneistä naisia oli 54% ja miehiä

151 Wright et al. 1985, 471-474.

46% ja vuonna 2008 vastaavasti 53% ja 47%¹⁵². Näin ollen voi olla mahdollista, että otokset vastaavat suhteellisen hyvin aktiivisten, äänestäneiden, kansalaisten populaatiota. Yhdysvaltojen väestönlaskentaviraston vuoden 2008 rekisteröityneiden äänestäjien demografiseen profiiliin verrattuna vuoden 2004 NAES:n vastaajat ovat hieman koulutetumpia, keski-ikäisempiä (ikäryhmän 35-54 osuus on suurempi) ja hivenen naisvaltaisempi, rekisteröityneistä äänestäjistä vuonna 2008 oli naisia 53,4%, kun vuoden 2004 NAES:ssa heitä on 55,3%¹⁵³.

Uskon aineistojen olevan kuitenkin käyttökelpoisia tutkimukseni peruskysymyksen selvittämisessä. Käyttämäni aineiston monimuotoisuutta lisää se, että joitakin käyttämiäni kysymyksiä on kysytty vain osalta vastaajista ja vain joinain aikoina. Tein vastaavia tutkimuksia ANES:sia käyttäen sekä painotettua että painottamatonta aineistoa ja erot puoluesamastumisryhmien välillä aineistosta toiseen olivat hyvin pieniä. Vastaavanlaisia tutkimuksia, joissa tutkitaan puoluesamastumisen vaikutusta moninaisiin poliittisen käyttäytymisen ja poliittisten asenteiden vaihteluihin, on tehty ja tehdään jatkuvasti huomattavasti yksipuolisemmilla aineistoillakin, esimerkiksi käyttäen opiskelija-aineistoa. Lisäksi NAES:a on käytetty useissa tutkimuksissa ilman painottamista, esimerkiksi aiemmin lainaamani Natalie Jomini Stroud sekä Jonathan S. Morris ja Peter L. Francia tutkimuksissaan.

Toisin kuin American National Election Studyssä, tutkimukseni empiirisenä aineistona käyttämässäni National Annenberg Election Surveyssä ei ole valmiina summamuuttujaa, johon vastaajat olisi luokiteltu seitsenluokkaiselle asteikolle. NAES:ssa käytetään puoluesamastumisen tiedusteluun pienin muutoksin samoja klassisia kysymyksiä kuin ANES:ssa, joiden perusteella olen muodostanut myöhempanä olevan seitsenasteisen puoluesamastumistaulukon. Sen mukaista jaottelua käytän jatkossa selvittäessäni, millaisia eroja samastumisryhmien välillä on.

Ensimmäinen kysymys on:

”Generally speaking, do you usually think of yourself as a Republican, a Democrat, an independent or something else?”

ANES:in käyttämä kysymys on muuten samanlainen, mutta sen loppu on ”or what” eikä ”or something else”. Tiedossani ei ole tutkimusta, jossa olisi selvitetty näiden kahden muotoilun

152 Exit poll 2004.

153 Jackman ja Vavreck 2010, taulukko A1, 185-186.

vaikutusta siihen, mihin ryhmään vastaajat ajattelevat kuuluvansa. Sillä voi olla vaikutusta, annetaanko vastaajalle mahdollisuus kuulua johonkin muuhun ryhmään kuin republikaaneihin, demokratteihin tai sitoutumattomiin. Kanadassa suoritetussa tutkimuksessa vaihdeltiin käytettyä kysymystä siten, että puolueiden jälkeen annettiin vaihtoehtoisiksi ”or what”, ”independent or what” tai ”or none of these”. Keskimmäisen muotoilun käyttö lisäsi sen valintojen vastaajien osuutta ja vähensi puolueisiin samastuneiden osuuksia.¹⁵⁴ Samoin sillä on merkitystä, käytetäänkö ajan määreenä ”generally speaking” sijaan muotoilua ”as of today”. Jälkimmäistä käyttää esimerkiksi Gallupin ja sen käyttämisen on havaittu lisäävän vastaajien taipumusta vastata kysymykseen aikomuksen äänestää tai äänestyspäätöksen mukaan sen sijaan, että kysymykseen vastattaisiin pitkäaikaisen puoluesamastumisen perusteella.¹⁵⁵

Toinen kysymys on:

”Do you consider yourself a strong or not a very strong (Republican | Democrat | independent)?”

ANES:in toisen kysymyksen alku on erilainen:

”Would you call yourself a strong (Republican/Democrat) or a not very strong (Republican/Democrat)?”

Kuten edellä, tiedossani ei ole tutkimusta, jossa olisi selvitetty näiden kahden kysymyksen erilaisten aloitusten mahdollisesti tuottamaa eroa heikko/vahva -jaotteluun. Republikaaniksi tai demokraatiksi samastuneista noin 2% ei osaa sanoa tai ei vastaa, ovatko he heikkoja vai vahvoja. Heidät jätän tarkastelujen ulkopuolelle, koska en osaa liittää heitä kumpaankaan ryhmään varmasti.

Iso ero näiden kahden tutkimuksen välillä on se, että myös sitoutumattomilta kysytään heidän samastumisen vahvuutta. Aiemmin esittelemieni teoreettisten näkökohtien perusteella voi olettaa, että tarkastelemalla erikseen vahvojen ja heikkojen sitoutumattomien poliittisia asenteita ja käyttäytymistä voisi saada merkityksellistä tietoa sitoutumattomuuden monimuotoisuudesta. Jätän kuitenkin sen tämän tutkimuksen ulkopuolelle ja keskityn perinteisempään sitoutumattomien erotteluun sen mukaan, ajattelevatko he olevansa lähempänä jompaa kumpaa puoluetta. Sitä tiedustellaan NAES:ssa seuraavalla kysymyksellä:

¹⁵⁴ Johnston 1992. Lisää puoluesamastumisen mittaamisen kysymyksenasetteluun liittyvästä problematiikasta Blais et al. 2001.

¹⁵⁵ Lewis-Beck et al. 2008, 128.

”Do you think of yourself as closer to the Republican or Democratic Party?”

Kysymysmuoto on täysin sama kuin ANES:in käyttämä ja samoin kuin ANES:ssa, myös NAES:ssa kysymys kysytään kaikilta muilta kuin ensimmäiseen kysymykseen ”republikaani” tai ”demokraatti” vastanneilta. Siis myös heiltä, jotka eivät ensimmäisen kysymyksen vastauksien perusteella ajattele olevansa sitoutumattomiakaan. Heitä on NAES:sin otoksissa reilu 10% vastaajista. Vaikka on esitetty hyviä syitä, miksi heitä pitäisi kohdella omana ryhmänä eikä yhdistää sitoutumattomien ryhmiin¹⁵⁶, noudatan tutkimuksessani ANES:in ja The Myth of the Independent Voterin¹⁵⁷ käytäntöä ja käsittelen heitä sitoutumattomina. Tein jatkossa esittämäni tutkimusta vuoden 2000 syyskuun aineistolla ottaen sitoutumattomiksi pelkästään ensimmäisessä kysymyksessä vaihtoehdon ”sitoutumaton” valinneet ja myös edellä kuvaamallani tavalla ottaen sitoutumattomaksi kaikki, jotka eivät tunnustautuneet demokraatteihin tai republikaaneihin samastuneiksi. Edellisellä tavalla toimittuna sitoutumattomat osoittautuivat jonkin verran kansalaishyveellisemmiksi kaikissa sitoutumattomuuden luokissa, mutta mitään olennaisia eroja luokkien välille ei muodostunut, koosti sitoutumattomien ryhmät kummalla tavalla tahansa. Samaan johtopäätökseen päätyivät Mythin kirjoittajat¹⁵⁸. Tarkastelun ulkopuolelle jätän vastaajat, jotka eivät tiedä ovatko he lähempänä jompaa kumpaa puoluetta tai eivät kumpaakaan ja he, jotka eivät vastaa ollenkaan tähän kysymykseen. Heitä yhteensä on esimerkiksi vuoden 2000 syyskuun otoksessa vajaa 2% kolmanteen kysymykseen vastanneista.

Taulukko 4.1. Puoluesamastuminen eri otoksissa

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syys	14,1	12,9	14,5	11,1	16,9	14,2	16,3
2000 loka	16,3	11,8	13,9	11,4	15,0	14,3	17,3
2000 post	16,5	12,4	13,5	11,3	12,8	14,8	18,7
2004	20,0	11,5	12,6	8,6	14,4	12,7	20,3
2008	17,4	11,4	12,2	9,4	14,1	11,7	23,8
2000 ANES	12	12	13	13	15	15	19
2004 ANES	16	12	12	10	17	16	17
2008 ANES	13	13	12	11	17	15	19

prosentteja vastanneista

Vuoden 2000 sisällä ei ole havaittavissa suuren suuria muutoksia puoluesamastumisjakaumissa otoksien välillä. Puhtaiden sitoutumattomien osuudet ovat jokaisena kolmena ajanjaksona

¹⁵⁶ Miller ja Wattenberg 1983.

¹⁵⁷ Keith et al. 1992, 195-196.

¹⁵⁸ Keith et al. 1992, 196.

käytännössä samat. Molempien puolueiden sisällä näyttäisi tapahtuneen jonkin asteista puoluesamastumisen vahvistumista kampanjoiden etenemisen myötä. Puolueellisten sitoutumattomien osuudet laskevat molemmissa puolueissa, republikaanien puolella hivenen, mutta demokraattien puolella reilusti ja molemmissa puolueissa vahvasti sitoutuneiden osuudet ovat kasvaneet. Kun käyttämäni aineisto ei ole paneelitutkimuksin hankittua, ei tietenkään voi varmasti väittää ihmisten puoluesamastumisten vahvistuneen kampanjoiden aikana, mutta ehkä noita vuoden 2000 lukuja voi pitää viitteenä siihen suuntaan.

Vertailtaessa ANES:n vastaavien vuosien lukuihin¹⁵⁹ huomataan, että niihin verrattuna, kuten jo edellä on tullut mainittua, kahdessa jälkimmäisessä otoksessa on molemmissa puolueissa huomattavissa määrin enemmän vahvasti samastuneita. Sinänsä tällä ei ole merkitystä tutkimukseni peruskysymyksen kannalta, sillä minkään kysymyksen osalta en vertaile absoluuttisia määriä, vaan olen kiinnostunut eri puoluesamastumisryhmiin kuuluvien osuuksien vertailemisesta. Puoluesamastumisjakaumat vaihtelevat muutenkin kyselytutkimuksesta toiseen, ehkä tärkeintä yllä olevasta taulukosta on huomata, etteivät otokset ole erittäin paljon vinoutuneita johonkin suuntaan. Lisäksi on huomattava, että ylläolevat puoluesamastumisjakaumat koskevat vain koko otoksia. Käyttämieni kysymysten esittämisajankohtien vaihtelu ja joidenkin kysymysten esittäminen vain osalle vastaajista, muuttanee kyseisten osaotosten puoluesamastumisjakaumia.

159 Taulukko 2.2.1.

5. KIINNOSTUS

Yhdysvalloissa käsitys sitoutumattomista ihanteellisina, politiikasta kiinnostuneina, siihen osallistuvina ja siitä tietävinä demokraattisen valtion kansalaisina alkoi murentua kyselytutkimusten aloittamisen myötä ja viimeistään The American Voterin ilmestymisen jälkeen. Sen luoma varsin pessimistinen kuva sitoutumattomista puolestaan alkoi muuttua 1970-luvun alussa ja viimeistään Mythin ilmestymisen jälkeen oli suhteellisen selvää, että osa sitoutumattomista oli enemmän ihanteellisen kansalaisen kaltaisia ja osa ei. Myth Revisited puolestaan osoitti Mythin perusteiden pitävän paikkansa myös 2000-luvulla.

Tässä luvussa käsittelen politiikasta kiinnostumiseen liittyviä kysymyksiä. Kysymykset olen valinnut osittain seuraillen Mythin ja Myth Revisitedin esimerkkiä, muun muassa sekä Mythissä että omassa työssäni käsitellään ihmisten yleistä kiinnostusta politiikasta, kiinnostusta meneillään olevista kampanjoista sekä osallistumista kampanjaan. Osaa käyttämistäni kysymyksistä ei ole käsitelty kummassakaan. Ensimmäinen osa kysymyksistä koskee kiinnostumista yleisemmällä tasolla ja toinen osa sitä, miten uutisointia politiikasta ja erityisemmistä politiikan tapahtumista seurataan.

Yleisesti ottaen Mythin ja Myth Revisitedin puolueelliset sitoutumattomat ovat lähes yhtä kiinnostuneita yleensä politiikasta kuin vahvat puolueelliset, he ovat kiinnostuneempia kuin heikosti samastuneet ja puhtaat sitoutumattomat ovat huomattavasti vähemmän kuin muut. Poliittisten kampanjoiden suhteen he ovat vähemmän kiinnostuneita kuin vahvat, mutta enemmän kuin heikosti samastuneet ja puhtaat sitoutumattomat ovat näiltäkin osin alimmalla tasolla. Kaikissa Mythin ja Myth Revisitedin käyttämissä kysymyksissä on puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien välillä selkeät erot.¹⁶⁰

Kalifornialaisiin äänestäjiin keskittyneessä, Mythin tapaan tehdyssä tutkimuksessa, havaittiin, että osavaltion puhtailla sitoutumattomilla ei ollut esittää mielipiteitä osavaltion senaattoreista. Puolueelliset sitoutumattomat esittivät mielipiteitä senaattoreista todennäköisemmin kuin puhtaat sitoutumattomat tai heikosti puolueisiin samastuneet. Vahvasti samastuneilta löytyi mielipiteitä useimmin. Puhtaat sitoutumattomat olivat yleisesti vähemmän kiinnostuneita politiikasta, he myös olivat vähemmän sitoutuneita äänestämään ja he tiesivät vähemmän politiikasta. Kaiken kaikkiaan tämä yhden osavaltion äänestäjien tutkimus tuki Mythissä löydettyjä puhtaiden ja puolueellisten

¹⁶⁰ Keith et al. 1992, kappale 3 ja Magleby et al. 2010, 11-13.

sitoutumattomien kansalaishyveiden eroja.¹⁶¹

Vuoden 2004 tutkimuksessa vastaajilta kysyttiin, pitävätkö he velvollisuutena pysyä ajan tasalla politiikasta ja onko sillä merkitystä, jos ei seuraa uutisia. Ensimmäinen kysymys esitettiin ennen esivaalikampanjoidenkaan alkamista aikavälillä 7.10. - 3.12. 2003, siis vaalikampanjoiden suhteen suhteellisen rauhallisena aikana. Toisen kysymyksen esittäminen aloitettiin 7.10. 2003 ja sen kysymistä jatkettiin demokraattien esivaalien ajan 11.4. 2004 asti, mihin mennessä demokraattienkin presidenttiehdokas oli jo selvillä. Näiden kysymysten perusteella saataneen suuntaa sille, miten puoluesamastumisryhmät eroavat muissa tässä kappaleessa käsitellyissä yleistä ja erityistä kiinnostusta mittaavissa kysymyksissä.

Lähes kaikki vastaajat ovat kaikissa puoluesamastumisryhmissä joko vahvasti tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että kansalaisilla on velvollisuus pysyä ajan tasalla politiikasta. Kun tarkastelee pelkästään väitteen kanssa vahvasti samaa mieltä olleita huomataan, että puhtaat sitoutumattomat ovat vähiten samaa mieltä ja vahvasti samastuneet eniten samaa mieltä. Nämä ryhmät erottuvat selkeästi heikoista ja sitoutumattomista republikaaneista sekä demokraateista. Sitoutumattomat republikaanit näyttäisivät olevan hivenen velvollisuudentuntoisempia kuin heikot republikaanit, kun taas demokraattien puolella molemmat ryhmät ovat samalla tasolla.

Taulukko 5.1.

Puoluesamastuminen ja velvollisuus pysyä selvillä politiikasta sekä uutisten seuraamisen merkitys

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
Velvollisuus							
Vahvasti	80,6	62,1	67,9	55,3	65,6	65,4	76,4
Jokseenkin	16,3	33,1	26,0	34,9	28,7	31,9	20,9
Yhteensä	96,9	95,2	93,9	90,2	94,3	97,3	97,3
Ei merkitystä							
Vahvasti	5,4	6,9	6,1	11,6	7,0	7,7	8,3
Jokseenkin	10,4	14,9	15,1	18,8	16,3	19,4	14,3
Yhteensä	15,8	21,8	21,2	30,4	23,3	27,1	22,6

Prosentteja, samaa mieltä

Toisen kysymyksen tarkka sanamuoto oli: ”Do you agree or disagree that so many other people follow national news and keep informed that it does not matter much whether I do or not?”

¹⁶¹ Lascher ja Korey 2011.

Puhtaista sitoutumattomista lähes kolmannes oli joko vahvasti tai jokseenkin samaa mieltä siitä, ettei sillä ole merkitystä, jos ei seuraa uutisia ja pysy ajan tasalla. Vahvat republikaanit ovat vahvimmin eri mieltä väitteen kanssa, kun taas heikot ja sitoutumattomat republikaanit ovat jokseenkin samalla tasolla. Demokraattien puolelta erottuu heikot, joista yli neljännes oli joko vahvasti tai jokseenkin samaa mieltä, muista demokraateista alle neljännes ei pitänyt uutisten seuraamista ja ajan tasalla pysymistä merkityksellisenä.

Tämä perusjaottelu toistunee jatkossakin, kun käsittelen yksityiskohtaisemmin erilaisia poliittiseen kiinnostumiseen ja eri medioista politiikan seuraamiseen sekä myös seuraavissa kahdessa luvussa aktiivisuuteen ja politiikasta tietämiseen liittyviä kysymyksiä. Sitoutumattomien joukosta erottunee kaksi ryhmää, puhtaat sitoutumattomat ja puolueelliset sitoutumattomat. Edellisten otaksun olevan vähemmän kuin jälkimmäisten erilaisten kansalaisille demokraattisessa yhteiskunnassa asetettujen odotuksien mukaisia. Sitoutumattomien republikaanien ja demokraattien otaksun olevan varsin samankaltaisia heikkojen puolueellisten kanssa, joskus kiinnostuneempia, tarkkaavaisempia, osallistuvampia ja tietäväisempiä heikot republikaanit ja demokraatit. Vahvojen puolueellisten otaksun olevan kaikkien hyveellisimpiä.

Aloitan yksityiskohtaisemman tarkastelun selvittämällä vastauksia kysymyksiin siitä, kuinka kiinnostuneita kansalaiset ovat yleisellä tasolla valtiovaltaan ja politiikkaan liittyvistä asioista. Vuosien 2000 ja 2004 tutkimuksissa tätä kartoittaneessa kysymyksessä sanamuodot ovat olennaisesti yhtenevät, joten esitän vastaukset samassa taulukossa. Molempina vuosina kysymyksessä on fraasi ”...follow what is going on in government and public affairs...” Vuoden 2008 osalta en löytänyt vastaavankaltaista kysymystä.

Samaa kysymystä American National Election Studyn aineiston pohjalta käsittelevässä Myth Revisitedin taulukosta 3 näkyy eroja puoluesamastumisryhmien välillä. Johdonmukaisesti vuodesta toiseen (keskiarvo 1964-1988¹⁶² sekä presidentinvaalivuodet 1992, 1996, 2000, 2004 ja 2008) vahvasti samastuneet ovat kiinnostuneimpia ja puhtaat sitoutumattomat vähiten kiinnostuneita. Useimpina vuosina molempiin puolueisiin heikosti samastuneet ovat vähemmän kiinnostuneita kuin puolueelliset sitoutumattomat. Jälkimmäiset viisi vuotta eroavat toisistaan siten, että vuonna 2000 kansalaiset ovat kaikissa puoluesamastumisryhmissä vähemmän kiinnostuneita politiikasta kuin muina vuosina.¹⁶³

162 Lähteenä Myth, Keith et al. 1992, taulukko 3.1., 42.

163 Magleby et al. 2010, taulukko 3, 11.

Myös National Annenberg Election Surveyn aineistossa näkyy odotetut erot puoluesamastumisryhmien välillä - puhtaat sitoutumattomat ovat vähemmän kiinnostuneita kuin puolueelliset sitoutumattomat ja vahvasti samastuneet ovat kiinnostuneimpia. Molempiin puolueisiin heikosti samastuneet ovat puolestaan vähemmän kiinnostuneita kuin puolueelliset sitoutumattomat, heikot demokraatit kahtena ajanjaksona jopa vähemmän kiinnostuneita kuin puhtaat sitoutumattomat.

Taulukko 5.2.

Puoluesamastuminen ja kiinnostus politiikasta

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	84,1	63,8	70,7	59,1	68,5	56,9	79,1
2000 lokakuu	86,1	68,4	72,2	58,7	70,1	61,1	79,7
2000 post	88,3	72,7	76,9	68,6	72,5	67,4	81,1
2004	87,4	71,5	76,7	63,6	75,1	66,0	82,2

Prosentteja, seuraa suurimman osan aikaa tai toisinaan

Ihmisten kiinnostus vaihtelee kysymysajankohtien mukaan, lähempänä vaaleja (2000 lokakuu) kiinnostus on suurempaa kaikissa ryhmissä ja vaalien jälkeen suoritetuissa tutkimuksissa kiinnostus kasvaa entisestään. Viimeksi mainittuun lienee syynä Floridan ääntenlaskuepäselvyyksistä johtunut epäselvyys siitä, kummasta ehdokkaasta loppujen lopuksi tulee presidentti. Myth Revisitedissä esitetyn taulukon mukaan ihmisten kiinnostus politiikkaan oli kokonaisuudessaan vuonna 2004 korkeammalla tasolla kuin vuonna 2000¹⁶⁴. Oman taulukkoni mukaan näin ei ole, mikä voi johtua siitä, että vuonna 2004 kiinnostuksesta politiikkaan kysyttiin tutkimuksen koko aikana enkä ole rajannut vastaajiksi ainoastaan lähellä vaaleja haastateltuja.

Seuraavaksi käsittelen vuoden 2000 tutkimuksessa esitettyä kysymystä, jossa kysyttiin, kuinka kiinnostuneita vastaajat ovat olleet poliittisista kampanjoista tähän asti. Tämä pitänee sisällään presidentinvaalikampanjoiden lisäksi esimerkiksi liittovaltion senaatin ja edustajienhuoneen ehdokkaiden, osavaltioiden lakiasäätävien elimien ehdokkaiden ja moniin muihin virkoihin ehdolla olleiden kampanjat. Muina vuosina tällaista kysymystä ei esitetty, joten esitän taulukossa 5.3. pelkästään vuoden 2000 luvut.

Mythin puolueelliset sitoutumattomat olivat vähemmän kiinnostuneita kampanjoista kuin vahvasti puolueisiin samastuneet, mutta huomattavasti enemmän kuin heikosti samastuneet ja puhtaat

¹⁶⁴ Magleby et al. 2009, taulukko 3, 11.

sitoutumattomat. Kirjoittajien mukaan on luultavaa, että puolueellisille sitoutumattomille tärkeämpää on yleinen poliittinen mielenkiinto, kuin huoli tietyistä kampanjoista.¹⁶⁵

Tämänkin kysymyksen osalta toistuu sama asetelma kuin edellä, puhtaat sitoutumattomat ovat vähemmän kiinnostuneita poliittista kampanjoista kuin puolueelliset sitoutumattomat ja vahvasti samastuneet ovat niistä kiinnostuneimpia. Samoin kuin edellisessä taulukossa, molempiin puolueisiin heikosti samastuneet ovat puolestaan vähemmän kiinnostuneita kuin puolueelliset sitoutumattomat lukuunottamatta vaalien jälkeistä aikaa, jolloin asemat vaihtuvat. Samoin kiinnostus on suurempaa lähempänä vaaleja ja vaalien jälkeen vieläkin suurempaa.

Taulukko 5.3.

Puoluesamastuminen ja kiinnostus poliittisista kampanjoista

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	84,8	62,7	66,7	51,1	66,3	58,9	82,9
2000 lokakuu	88,5	70,7	74,2	57,0	70,0	67,2	82,5
2000 post	94,1	82,0	79,7	66,8	76,4	80,0	88,7

Prosentteja, hyvin ja jokseenkin kiinnostunut

Vuosina 2000 ja 2004 kysyttiin vastaajien siihen astista kiinnostuneisuutta presidentinvaalikampanjoista, käytetty kysymysmuoto oli ”interested in the presidential campaign”. Lisäksi vuosina 2004 ja 2008 kysyttiin, kuinka tarkasti vastaaja seuraa presidentinvaalikampanjaa, ”following the campaign for president”. 2004 kiinnostus kysyttiin 23.7.-10.11., seuraaminen 10.3.-16.11., 2008 seuraaminen kaikkina aikoina. Lisäksi vuonna 2004 kysyttiin ennen esivaaleja ja niiden aikaan, kuinka tarkkaan vastaaja seuraa demokraattien esivaalikampanjaa.

Taulukko 5.4.

Puoluesamastuminen ja kiinnostus presidentinkampanjoista

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	87,5	68,2	74,0	56,5	70,4	67,4	85,5
2000 lokakuu	89,3	75,8	75,6	58,7	71,6	69,7	86,8
2000 post	96,5	81,2	87,2	69,0	79,8	83,0	92,4
2004 kiinnostus	93,6	83,8	85,3	72,3	86,0	82,6	93,4
2004 seuraa, esivaalit	64,2	49,0	57,8	46,3	64,0	52,6	76,6
2004 seuraa	88,6	72,3	76,8	63,0	77,7	70,9	87,0
2008 seuraa	91,0	79,6	84,4	73,2	84,3	79,4	91,8

Prosentteja, hyvin ja jokseenkin kiinnostunut

¹⁶⁵ Keith et al., 1992, 43.

Vuonna 2000 kiinnostus kampanjoihin kasvaa sen mukaan, mitä lähempänä vaaleja ollaan ja vaalien jälkeiset tapahtumat lisäsivät kiinnostusta entisestään. Seuraavissa vaaleissa, 2004, kampanjoiden kiinnostavuus oli korkeammalla tasolla vuoden 2000 vastaavaan aikaan, syys- ja lokakuuhun, verrattuna. Vuosien 2004 ja 2008 seuraamista koskevia lukuja ei voi suoraan verrata edellisiin erilaisen kysymysmuodon vuoksi, mutta niitä voi verrata keskenään. Kampanjoiden seuraaminen oli vuonna 2008 kaikissa puoluesamastumisryhmissä korkeammalla tasolla kuin vuonna 2004. Näiden tulosten perusteella ei voi ainakaan väittää, että polarisoituminen olisi vähentänyt kiinnostusta politiikkaan.

Demokraattien esivaaleja seurattiin vähemmän aktiivisesti kuin presidentinvaalikampanjoita ja luonnollisesti demokraattien puolella seuraaminen oli korkeammalla tasolla kuin republikaanien puolella vastaavissa puoluesamastumisryhmissä. Ehkä huomionarvoista on, että sitoutumattomat demokraatit seuraavat puolueen sisäistä tapahtumaa aktiivisemmin kuin heikot demokraatit, mikä voi olla viite edellisten puolueellisuudesta. Heitä kiinnostaa, kenestä tulee heidän puolueen presidenttiehdokas. Tosin sitoutumattomia ja vahvoja republikaanejakin demokraattien esivaalit kiinnostavat enemmän kuin heikkoja demokraatteja.

Jälleen vahvasti puolueisiin samastuneet ovat kiinnostuneimpia ja puhtaat sitoutumattomat vähiten kiinnostuneita. Puolueelliset sitoutumattomat ovat puhtaiden sitoutumattomien lisäksi myös vastaavaan puolueeseen heikosti samastuneita kiinnostuneempia tai seuraavat tarkemmin kampanjoita lähes kaikissa tapauksissa. Kaikkien kolmen edeltävän taulukon tulokset ovat aiemmasta tutkimuksesta saatujen odotusten mukaisia, puolueelliset sitoutumattomat ovat puhtaita kiinnostuneempia.

Median käyttötottumuksien selvittämisessä etenen yleisestä erityiseen, yleensä politiikan ja vaalikampanjoiden seuraamisesta televisiosta ja lukemisesta sanomalehdistä yksittäisten politiikkaan liittyvien tapahtumien seuraamiseen, presidentti- ja varapresidenttiehdokkaiden väittelyihin sekä puoluekokousten katsomiseen. Näin kartoitan varsin monipuolisesti mahdollisia eroja puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien sekä muiden puoluesamastumisryhmien välillä. Joukkotiedotusvälineet ovat nykyisin pääasiallinen tapa ihmisille saada tietoa vaalien ehdokkaista ja yleensä politiikkaan liittyvistä asioista. Seuraavassa luvussa käy ilmi, että hyvin harvat käyvät ehdokkaiden vaalitulaisuuksissa ja myös, että keskustelu politiikasta tapahtuu pääsääntöisesti samanmielisten ihmisten kesken. Joukkotiedotusvälineet ovat näin ollen varmaan ainoa tapa saada tietoa vastapuolen poliittisista näkemyksistä ja linjauksista. Toinen asia on, miten ihmiset

vastaanottavat tietoa niistä.

Ensimmäiseksi tarkastelen, miten paljon vastaajat ilmoittivat seuraavansa kampanjoita televisiosta ja sanomalehdistä. Eri otoksille esitetyt kysymykset poikkesivat hieman ajankohtaisen poliittisen tilanteen mukaan ja seuraavat tarkennukset pätevät kahteen seuraavaan taulukkoon. Vuoden 2000 syys- ja lokakuussa tarkennus oli ”about the campaign for president”, vuoden 2000 vaalien jälkeisessä kyselyssä kysyttiin 20.12. asti ”about presidential politics” (taulukossa 2000 Florida) ja sen jälkeen presidentti Bushin virkaanastujaisiin asti ”about politics” (taulukossa Floridan jälkeen). Vuonna 2004 määre oli jälleen ”about the campaign for president” ja asiaa kysyttiin koko kyselytutkimuksen ajan. Molempina vuosina ei kysytty erikseen kampanjan seuraamisesta network- ja kaapelikanavilta, vaan kysyttiin molemmista kanavatyypeistä yhdessä.

Taulukko 5.5.

Puoluesamastuminen ja kampanjan seuraaminen televisiosta

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	26,5	10,3	17,0	13,2	17,8	13,4	28,9
2000 lokakuu	41,7	21,9	27,4	19,4	25,4	21,3	36,9
2000 Florida	64,2	42,5	52,3	34,6	43,5	39,8	59,5
2000 Floridan jälkeen	33,5	20,8	25,4	25,0	21,8	15,4	31,0
2004	30,1	15,1	20,4	17,1	23,0	15,5	31,9

Prosentteja, paljon

Vuoden 2000 luvuista näkyy, kuten aiemmissa taulukoissa, miten kiinnostus poliittisista tapahtumista kasvaa vaalien lähestymisen myötä. Huipussaan katsominen oli vaalien jälkeen, jolloin selvitettiin presidenttiyden kohtaloa ja sen jälkeen se laskee paljon. Vuoden 2004 pienempi aktiivisuus johtunee syystä, että vastaajina ovat myös kampanjoiden kannalta suhteellisen hiljaisien aikojen katsojat, joten vuosia ei oikein kunnolla voi verrata keskenään.

Tämän kysymyksen osalta näkyy, että puolueelliset sitoutumattomat ovat puhtaita sitoutumattomia kiinnostuneempia politiikkaan liittyvistä uutista. Se pitää paikkansa kaikkina ajankohtina lukuunottamatta vuoden 2000 Floridan jälkeistä aikaa, jolloin puhtaat sitoutumattomat olivat vahvasti samastuneita ja sitoutumattomia republikaaneja lukuunottamatta kiinnostuneimpia. Puolueelliset sitoutumattomat ovat myös, ehkä selkeämminkin, heikosti samastuneita aktiivisempia politiikkaan liittyvien uutisten katsojia. Vahvasti samastuneet ovat näiltäkin osin kaikkein aktiivisempia.

Taulukko 5.6.

Puoluesamastuminen ja kampanjan seuraaminen sanomalehdistä

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	24,4	11,5	15,6	14,2	19,1	12,6	26,7
2000 lokakuu	28,2	15,4	20,2	13,9	22,3	14,0	28,4
2000 Florida	33,5	23,8	27,5	19,0	28,7	24,8	37,5
2000 Floridan jälkeen	28,4	15,6	18,1	19,5	28,7	13,6	28,8
2004	20,2	13,0	16,3	15,8	22,4	15,5	29,7

Prosentteja, paljon

Tämän taulukkoon muodostamiseen käytettyjen kysymysten tarkentavat muotoilut ja kysymisajankohta vuoden 2004 kyselytutkimuksessa ovat täysin vastaavat kuin edellisessä. Yleisesti ottaen näyttää siltä, että uutisia kampanjoista seurataan aktiivisemmin televisiosta kuin sanomalehdistä. Samoin kuin television suhteen, puolueelliset sitoutumattomat ovat ahkerampia seuraamaan kampanjoita myös sanomalehdistä. Se pitää paikkansa kaikissa tapauksissa paitsi vuonna 2000 presidentinvaalin ratkettua, jolloin puhtaista sitoutumattomista hivenen suurempi osa ilmoitti seuraavansa politiikkaa sanomalehdistä. Kaikissa tapauksissa puolueelliset sitoutumattomat ovat ahkerampia politiikkaan liittyvien uutisten lukijoita kuin heikosti samastuneet, sitoutumattomat demokraatit näyttäisivät olevan ahkerampia kuin sitoutumattomat republikaanit.

Myös vuoden 2008 NAES:issa kysyttiin kampanjoiden seuraamisesta televisiosta ja sanomalehdistä. Myös samaa ”about the 2008 presidential campaign” tarkennusta käytettiin, mutta vastausvaihtoehdot olivat edellisiin vuosiin verrattuna erilaiset. Vastaajilta kysyttiin, kuinka monena päivänä vastaaja seurasi kampanjaa edellisellä viikolla. Mediaympäristön muuttumisesta kertoo, että kysymyksessä oltiin kiinnostuneita myös internetin tai älypuhelimien välityksillä katsotuista kampanjauutisista. Yleisesti Internetin käyttämisestä ja sen käyttämisestä poliittisten uutisten lukemiseen kysyttiin kaikkina vuosina erikseen, samoin puheradion kuuntelutottumuksista, mutta ne jätin tutkimuksen ulkopuolelle. Syitä siihen on oikeastaan kaksi, ensimmäiseksi, vaikka internetin käyttäjämäärät kasvoivat vuoteen 2008, internetin käyttö ja puheradion kuuntelu oli silti suhteellisen pientä verrattuna television katsomiseen ja sanomalehtien lukemiseen ja toiseksi, niiden käyttäjätottumukset olivat hyvinkin samankaltaiset kuin muiden medioiden kohdalla, joten ne eivät toisi mitään uutta jo aiemmin esiteltymiin tuloksiin.

Taulukko 5.7.

Puoluesamastuminen ja kampanjan seuraaminen televisiosta sekä sanomalehdistä

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2008 televisio	77,4	72,2	75,5	67,7	73,3	70,1	76,7
2008 sanomalehdet	36,3	32,0	33,7	29,8	35,5	30,8	41,8

Prosentteja, katsoi/luki vähintään viitenä päivänä viikossa

Lyhyesti sanottuna vuonna 2008 kampanjoiden seuraaminen televisiosta ja sanomalehdistä oli puoluesamastumisryhmittäin samanlaista kuin aiempinakin vuosina. Puhtaat sitoutumattomat seuraavat laiskimmin, vahvasti samastuneet ahkerimmin ja puolueelliset sitoutumattomat ahkerammin kuin heikosti samastuneet. Nämäkin tulokset tukevat oletusta, puolueelliset sitoutumattomat olivat vuonna 2008:kin kiinnostuneempia seuraamaan kampanjaa, kuin puhtaat sitoutumattomat. Lisäksi tästä taulukosta näkyy selkästi, miten paljon merkittävämpi televisio on poliittisten uutisten lähteenä sanomalehtiin verrattuna. Jokaisessa puoluesamastumisryhmässä noin tai reilu kaksinkertainen määrä vastaajista ilmoitti seuraavansa kampanjaa televisiosta sanomalehtiin verrattuna.

Seuraavaksi aiheena on, kuinka paljon vastaajat katsoivat ohjelmia presidentti- ja varapresidenttiehdokkaiden väittelyistä. Katsoivatko he ollenkaan ja jos katsoivat, niin kuinka paljon?

Politiikan tutkija John Sides¹⁶⁶ kirjoitti hiljattain Washington Monthlyn artikkelissa vaaliväittelyiden merkityksellisyydestä. Ehdokkaiden vaaliväittelyistä uutisoidaan paljon ja niille annetaan mediassa paljon arvoa. Totta on, että monet ihmiset katsovat niitä verrattuna moniin muihin kampanjatapahtumiin ja äänestäjät saavat niistä tietoa ehdokkaista. Niiden painoarvoa äänestyspäätökselle laskee kuitenkin se, että väittelyt järjestetään aika myöhään, suhteellisen lähellä vaaleja, jolloin valtaosa äänestäjistä on jo tehnyt äänestyspäätöksensä. Lisäksi väittelyjen yleisö koostuu paljolti muutenkin politiikasta kiinnostuneista, joilla on selkeät näkemykset puolueista ja omasta puolueellisuudestaan. Esimerkkinä puolueellisuuden vaikutuksesta väittelyiden katsomiseen Sides kirjoittaa erään vuoden 2008 väittelyn jälkeisestä CNN:n kyselystä, jossa 85% demokraateista oli sitä mieltä, että Obama voitti ja samaa mieltä oli ainoastaan 16% republikaaneista.¹⁶⁷

166 Akateemisen uransa ohella John Sides on yksi maan mainion politiikan tutkijoiden blogin, The Monkey Cagen ylläpitäjistä, <http://themonkeycage.org/>

167 Sides 2012.

Vuonna 2000 presidenttiehdokkaiden vaaliväittelyiden katsomisesta kysyttiin 30.10. - 27.11., joten syyskuun aineisto jää tässä tapauksessa pois. Heiltä kysyttiin aikaa, kuinka kauan vastaaja oli katsonut väittelyitä. Valitsin tarkastelun alle väittelyistä kiinnostuneimmat, niitä vähintään tunnin katsoneet. Vuonna 2004 samaa asiaa kysyttiin vain kahden viikon ajan 3.11. - 16.11. ja kysyttiin, kuinka montaa presidentti- ja varapresidenttiehdokkaiden kaikkiaan neljästä väittelystä vastaaja katsoi. Näistä tarkastelen kaikkein aktiivisimpia katsojia, niitä, jotka ilmoittivat katsoneensa kaikkia kolmea presidenttiehdokkaiden ja yhtä varapresidenttiehdokkaiden väittelyä. Kysymyksiin annettujen vastaamistapojen vuoksi vertailua vuosien välillä ei voi tehdä.

Näin erityisen politiikkaan liittyvän ohjelman katsomisessa erot puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien välillä näkyvät hyvin selkeästi. Yllättävää on ehkä se, että heikoista republikaaneista vain 20,4% katsoi vuoden 2004 väittelyjä tunnin tai enemmän, kun puhtaista sitoutumattomista niin teki 26,0%, heikoista demokraateista sentään 27,6%. Vuoden 2004 kysymyksessä ei tosin kysytty väittelyn katsomiseen käytettyä aikaa, mutta siltikään ei voi olla miettimättä, että tähän kysymykseen vastanneet heikosti samastuneet poikkeavat jollain tapaa useimpiin muihin kysymyksiin vastanneista. Kaikissa tapauksissa puolueelliset sitoutumattomat olivat kiinnostuneempia väittelyistä kuin heikosti samastuneet.

Taulukko 5.8.

Puoluesamastuminen ja vaaliväittelyiden katsominen

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 lokakuu	55,2	33,9	38,7	28,1	35,6	29,1	44,9
2000 post	56,0	32,5	42,0	24,0	38,2	30,8	39,9
2004	41,8	20,4	38,2	26,0	33,5	27,6	42,9

Prosentteja, 2000 katsoi tunnin tai enemmän, 2004 katsoi kaikkia neljää

Kaikkina kolmena vuotena kysyttiin myös, katsoiko vastaaja varapresidenttiväittelyitä ja kysymykset sekä vastausvaihtoehdot (kyllä/ei) olivat samanlaiset. Vuonna 2000 kysymys oli kyselytutkimuksessa mukana reilun parin viikon ajan väittelyn jälkeen, vuonna 2004 melkein kuukauden verran väittelyn jälkeen ja vuonna 2008 vajaat kolme viikkoa väittelyn jälkeen. Seuraavassa taulukossa käännän aiemmin käyttämäni tarkastelutavan toisin päin ja esitän niiden vastaajien osuudet, jotka eivät katsoneet varapresidenttien väittelyitä ollenkaan. Kysymysten saman muodon ansiosta voi tehdä vertailuja myös vuosien välillä.

Taulukko 5.9.

Puoluesamastuminen ja varapresidenttiehdokkaiden väittelyiden katsominen

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 lokakuu	60,8	71,8	60,1	76,9	64,8	71,8	60,8
2004	39,1	50,8	46,0	55,3	44,1	54,7	38,1
2008	20,3	31,3	25,3	37,8	27,0	31,7	22,7

Prosentteja, ei katsonut

Puhtaat sitoutumattomat olivat kaikkina vuosina selkeästi vähiten kiinnostuneita varapresidenttiväittelyistä, sitten olivat heikosti samastuneet. Puolueelliset sitoutumattomat olivat edellisiä ryhmiä kiinnostuneempia ja vahvasti samastuneet olivat kaikkein kiinnostuneempia. Kaikissa ryhmissä kiinnostus kasvaa vuosien varrella huomattavasti, noin 40 prosenttiyksikköä kussakin. Toisin sanoen, kun vuoden 2000 varapresidenttiehdokkaiden väittelyä katsoi vain noin 40% vahvoista republikaaneista, vuoden 2008 väittelyä katsoi noin 80%. Muistettakoon, että myös useassa Myth Revisitedin kiinnostusta kuvaavassa taulukossa näkyi se, että vuosi 2000 oli suhteellisen epäkiinnostavaa aikaa poliittisesti. Oma osansa vuoden 2008 erittäin suuriin katsojalukuihin voi olla varapresidenttiehdokkaiden, erityisesti Sarah Palinin, yleisössä herättämällä kiinnostuksella.

Viimeisessä tämän luvun taulukossa tarkastelen, kuinka paljon vastaajat katsoivat ohjelmia puoluekokouksista. Vuonna 2000 kysyttiin, kuinka kauan vastaaja katsoi varsinaisia puoluekokousohjelmia ja muina vuosina, katsoiko vastaaja mitään kokouksia käsitelleitä ohjelmia, vastausvaihtoehdot kyllä tai ei. Näin ollen vertailuja vuosien välillä ei voi tehdä. Ajankohdat kysymyksien esittämiselle olivat vuonna 2000 elo- ja syyskuu, joten vuoden 2000 vastaajat ovat peräisin syyskuun otoksesta. Vuonna 2004 kysymystä esitettiin kahden viikon ajan kokouksien jälkeen ja vuonna 2008 viikon verran kokouksien jälkeen. Vuoden 2000 puoluesamastumisryhmien katsomisen erot selviävät parhaiten, kun tarkastelen kussakin ryhmässä yli tunnin puoluekokouksia katsoneiden osuuksia.

Kaikissa tapauksissa suurempi osuus puolueellisista sitoutumattomista katsoi joko kokousohjelmia tai ohjelmia kokouksista kuin puhtaat sitoutumattomat. Samoin kaikissa tapauksissa suurempi osuus puolueellisista sitoutumattomista katsoi joko kokousohjelmia tai ohjelmia kokouksista kuin heikosti puolueeseen samastuneet, poikkeuksena ainoastaan vuoden 2008 puoluekokous, jota käsitelleitä ohjelmia katsoi suurempi osuus heikoista kuin sitoutumattomista republikaaneista. Vahvasti

samastuneet olivat puolueidensa sisällä aktiivisimpia puoluekokouksien yleisöjä lukuunottamatta vuoden 2004 ohjelmia republikaanien puoluekokouksesta, joita sitoutumattomat demokraatit katsoivat jopa aktiivisemmin kuin vahvat demokraatit.

Taulukko 5.10.

Puoluesamastuminen ja republikaanien sekä demokraattien puoluekokouksen katsominen

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	rep	54,6	28,6	33,9	19,8	22,6	19,5	29,2
2000	dem	34,0	22,3	25,0	21,0	29,8	26,5	46,4
2004	rep	86,8	76,4	82,0	62,5	74,9	69,2	71,0
2004	dem	78,1	72,5	76,1	70,6	79,5	77,4	83,2
2008	rep	84,7	82,5	78,8	76,2	77,2	75,1	78,3
2008	dem	80,6	72,3	77,3	73,9	81,0	74,5	84,6

Prosentteja, 2000 katsoi kokousohjelmia tunnin tai enemmän, 2004 ja 2008 katsoi ohjelmia kokouksesta

Puoluekokouksien katsominen vaihteli myös puolueittain, demokraatit katsoivat enemmän ohjelmia demokraattien puoluekokouksista ja republikaanit oman puolueensa puoluekokouksista vastaavin puoluesamastumisryhmittäin. Vaikka aiemmin on tullut esille, että puolueelliset sitoutumattomat ovat puhtaita sitoutumattomia ja myös heikosti samastuneita kiinnostuneempia politiikasta monin tavoin, vastaukset tähän kysymykseen antavat viitteen puolueellisten sitoutumattomien puolueellisuudesta. Kaikissa tapauksissa suuremmat osuudet sitoutumattomista republikaaneista kuin sitoutumattomista demokraateista ovat kiinnostuneempia republikaanien puoluekokouksista ja myös suuremmat osuudet sitoutumattomista demokraateista kuin sitoutumattomista republikaaneista ovat kiinnostuneempia demokraattien puoluekokouksista. Erot eivät kaikissa tapauksissa ole suuria, mutta ero löytyy kaikista tapauksista.

6. AKTIIVISUUS

Tässä luvussa käsittelen kiinnostumista ja seuraamista ehkä hieman enemmän viitseliäisyyttä vaativia erilaisia politiikkaan osallistumisen muotoja. Ensimmäiset kaksi koskevat kommunikointia vaaleista, politiikasta keskustelua perheen ja ystävien kanssa sekä sitä, pyrkikö vastaaja vaikuttamaan muiden äänestyspäätöksiin. Toiset kaksi koskevat konkreettisempaa osallistumista, rahan lahjoittamista kampanjalle ja kannan ilmaisemista puskuritarralla, rintanapilla tai esille laitetulla kyltillä pihalla tai ikkunassa. Loput tämän luvun kysymykset käsittelevät erilaisia äänestämiseen liittyviä toimia. Pyrin näillä kysymyksillä selvittämään, onko puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien poliittisessa aktiivisuudessa eroja. Oletushan on, että jälkimmäiset ovat edellisiä aktiivisempia.

Perheen sisällä käytävillä keskusteluilla politiikasta on vaikutusta lapsien puoluesamastumisen kehittymiseen. Vanhempien kanssa politiikasta käytävät keskustelut lisäävät nuoremman sukupolven kiinnostusta politiikkaan ja kiinnittymistä puolueisiin. Jo 1970-luvulla Kent L. Tedin havaitsi tutkimuksessaan poliittisen asenteen välittymiseen lapselle vaikuttavan, sen miten tärkeäksi lapsi koki kyseisen asenteen vanhemmalle olevan ja miten selkeästi havaittavissa asenne oli. Muihin poliittisiin asenteisiin verrattuna, vanhempien puoluesamastuminen osoittautui vanhemmille tärkeimmäksi ja lapsille näkyvimmäksi.¹⁶⁸ Jennifer Wolakin tuoreempaan tutkimukseen osallistuneilla nuorilla, mitä suurempaa kiinnostus politiikkaan oli, sitä vahvemmaxi puoluesamastuminen muuttui tutkimuksen aikana. Samoin, mitä enemmän nuori keskusteli politiikasta vanhempiensa kanssa, sitä vahvempi nuoren puoluesamastuminen oli.¹⁶⁹

Poliittisten keskustelujen ja ehdokkaan puolestapuhumisen on havaittu vaikuttaneen vuoden 1992 vaalien äänestyspäätöksiin. Äänestäneet äänestivät todennäköisemmin Ross Perotia, jos joku heidän henkilökohtaisista keskustelukumppaneistaan tuki Perotia. Puolueisiin samastuneet loikkasivat todennäköisemmin äänestämään vastapuolueen ehdokasta, jos heidän keskusteluverkostonsa ei täysin tukenut heidän puolueen ehdokasta.¹⁷⁰ Keskustelut politiikasta voivat tosin myös vahvistaa äänestyspäätöksiä, sillä ne käydään todennäköisemmin samaa mieltä olevien kesken¹⁷¹.

NAES:ssa, kuten ANES:ssa, kysyttiin myös muunlaisista osallistumisen muodoista, osallistumisesta

¹⁶⁸ Tedin 1974.

¹⁶⁹ Wolak 2009.

¹⁷⁰ Beck 2002.

¹⁷¹ Beck 1988.

ehdokkaan tilaisuuteen ja jonkinlaisesta työskentelystä kampanjoiden hyväksi. Näihin kahteen osallistumisen muotoon osallistuneiden osuudet kautta puoluesamastumisryhmien kaikkina vuosina olivat kuitenkin niin pieniä, että päätin jättää ne tutkimuksen ulkopuolelle. Useasti tutkimuksissa, esimerkiksi Mythissä ja Myth Revisitedissä, yhdistetään mainitsemani neljä osallistumisen muotoa yhdeksi summamuuttujaksi, jolloin erot puoluesamastumisryhmien välillä kasvavat, mutta uskon käyttämieni kahdenkin kertovan jotain puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien eroista.

Ensimmäistä, politiikasta keskustelua perheen ja ystävien kanssa koskevaa, kysymystä kysyttiin kaikkina vuosina samalla tavalla, kuinka monena päivänä vastaaja keskusteli edellisellä viikolla. Vuosina 2004 ja 2008 kysymys esitettiin koko kyselytutkimuksen ajan. Valitsin taulukossa esitettäväksi neljänä tai useampana päivänä viikossa politiikasta keskustelleet, koska yhtenä, kahtena tai kolmena päivänä keskustelleiden osuudet olivat eri puoluesamastumisryhmissä suhteellisen samalla tasolla. Kokonaan keskustelematta jättäneiden osuudet olivat odotusten mukaisia, muihin ryhmiin verrattuna puhtaat sitoutumattomat olivat epäaktiivisimpia. Valitsin kuitenkin taulukkoon positiivisemmän näkökulman, kuinka aktiivisia eri puoluesamastumisryhmiin kuuluvat ovat.

Taulukko 6.1.

Puoluesamastuminen ja keskustelu politiikasta

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	35,5	15,0	23,0	17,4	20,0	12,2	27,7
2000 lokakuu	54,9	31,2	38,9	26,9	32,4	25,0	41,0
2000 post	65,0	41,3	49,7	39,5	43,5	44,2	51,6
2004	45,3	27,2	34,0	27,3	38,1	27,4	44,5
2008	56,4	40,3	51,1	38,9	49,0	39,7	57,6

Prosentteja, keskusteli neljänä tai useampana päivänä

Puolueellisten sitoutumattomien keskusteluaktiivisuus politiikasta perheen ja ystävien kanssa on heikosti puolueisiin samastuneihin verrattuna korkeampaa kaikissa muissa tapauksissa paitsi vuoden 2000 vaalien jälkeen demokraattien kohdalla. Puhtaiden sitoutumattomien keskusteluaktiivisuus puolestaan on matalampaa kuin edellisillä ryhmillä, joten nämä tulokset tukevat nollahypoteesin hylkäämistä. Vahvasti samastuneet ovat myös keskustelujen suhteen huomattavasti aktiivisempia kuin muut.

Eri vuosia verrattaessa pitää ottaa huomioon kysymysten esittämisajankohdat. Vuosina 2004 ja 2008 kysymys esitettiin koko kyselytutkimuksen ajan, siis taulukossa esittämiäni vuosien 2000

ajankohtia huomattavasti kampanjoiden suhteen hiljaisempinakin aikoina. Jos jälkimmäisinä vuosina keskusteluaktiivisuus noudattaa vuotta 2000, jolloin aktiivisuus kasvaa huomattavasti pelkästään syyskuusta lokakuuhun, voitaneen olettaa, että polarisoituminen ei ole ainakaan vähentänyt kiinnostusta politiikkaan.

Ehdokkaan puolestapuhumista kysyttiin eri kyselyissä hieman vaihtelevin kysymysmuodoin ja eri kokoisilta otoksilta. Yhteistä kaikissa kysymyksissä on se, että niissä ehdokas määritettiin presidenttiehdokkaaksi. Lisäksi ajanmääre vuosina 2000 ja 2004 oli ”during the campaign” ja vuonna 2008 ”in the past week”. Vuonna 2008 oli valmiina kaksi muuttujaa, joista ensimmäiseen oli kerätty vastaukset vuoden alusta heinäkuun alkuun (2008 alku) ja toiseen elokuun alusta vaalien alle (2008 loppu). Näiden kahden avulla voidaan erotella varsinaisen kampanjan kannalta hiljaisempi ja aktiivisempi aika.

Taulukko 6.2.

Puoluesamastuminen ja puhuiko ehdokkaan puolesta

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	30,1	15,3	18,5	11,7	20,4	15,7	27,3
2000 lokakuu	44,1	22,5	28,1	12,7	23,8	19,3	32,0
2000 post	45,2	24,0	27,0	19,6	29,4	26,7	37,8
2004	50,6	32,4	30,7	21,7	37,7	30,1	51,6
2008 alku	30,7	20,2	22,1	14,6	23,0	18,6	32,3
2008 loppu	35,7	20,6	28,9	15,1	23,4	21,3	33,7

Prosentteja, kyllä

Puhtaat sitoutumattomat yrittivät vaikuttaa muiden äänestämiseen vähiten ja vahvasti samastuneet eniten kaikkina ajanjaksoina. Heikosti samastuneet ovat aktiivisempia kuin puhtaat sitoutumattomat, mutta vähemmän aktiivisia kuin puolueelliset sitoutumattomat kaikissa muissa tapauksissa paitsi republikaanien puolella vuonna 2004.

Vuosia vertailtaessa huomataan, että vuonna 2008 sekä republikaanit että demokraatit ovat aiempaa vuotta vähemmän aktiivisia kaikissa luokissa. Se voi johtua erilaisesta kysymysmuotoilusta, vuonna 2004 kysyttiin koko kampanjan aikaista puolestapuhumista ja vuonna 2008 edellisen viikon aikana tapahtunutta, joten edellisen vuoden muotoilu sisältää suuremman ajanjakson. Silläkin voi olla vaikutusta, että vuonna 2004 kamppailu presidentinvaalien voitosta oli tiukempi.

Osallistuminen vaalikampanjoihin on kautta linjan melkolailla vähäistä – varsinkaan ei osallistuta

tilaisuuksiin, eikä tehdä muutenkaan työtä kampanjoiden hyväksi. Rahan lahjoittamisessa kampanjoille ollaan aktiivisimmillaan, mutta siinäkin osallistuminen ei ole kovin aktiivista ehkä lukuunottamatta vahvoja republikaaneja. Erot puoluesamastumisryhmien välillä sen suhteen ja myös kannan kertomisen puskuritarroilla ja muun tavoin suhteen ovat kokolailla pieniä, mutta systemaattisia.

Ensimmäinen vaalikampanjointiin liittyvää aktiivisuutta kuvaava kysymys koskee rahan lahjoittamista kampanjoille. Siitä kysyttiin vuonna 2000 vain ennen vaaleja, joten 2000 post jää näissä pois. Vuonna 2004 kysyttiin 5.1.-9.3. ja 20.9.-16.11. eli esivaalien aikaan sekä varsinaisen kampanjan aikana. Vuonna 2008 rahan lahjoittamisesta kysyttiin tammikuun alusta heinäkuun alkuun lukuunottamatta kahta kesäkuun viikkoa ja toisen kerran heinäkuun alusta vaaleihin asti paitsi kahtena lokakuun viikkona. Ensimmäisen kyselyn ajankohta ajoittuu siis esivaalien aikaan ja toisen varsinaisen vaalikampanjan aikaan. Vastaukset näihin kahteen otokseen esitän erikseen, ensimmäinen ”2008 alku” ja toinen ”2008 loppu”, koska ne olivat valmiiksi erottuna aineistossa.

Taulukko 6.3.

Puoluesamastuminen ja rahan lahjoittaminen

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	12,5	2,5	4,8	1,5	4,3	2,4	8,0
2000 lokakuu	14,9	4,7	6,0	2,2	5,2	3,6	9,2
2004	20,3	6,3	6,3	3,5	9,3	4,8	18,7
2008 alku	4,4	1,2	1,9	1,5	2,9	1,7	5,1
2008 loppu	7,5	2,6	2,9	0,9	4,0	2,3	8,7

Prosentteja, lahjoitti

Erot kolmen sitoutumattoman ryhmän välillä ovat tosiaan pieniä, mutta systemaattisia. Kaikissa tapauksissa puhtaista sitoutumattomista pienin osuus lahjoitti rahaa vaalikampanjoille ja puolueelliset sitoutumattomat osallistuvat vaalikampanjaan sekä edellisiä että heikosti samastuneita todennäköisemmin. Vahvasti samastuneet, varsinkin republikaanit vuosina 2000 ja 2004, ovat muita ryhmiä aktiivisempia myös rahan lahjoittamisessa. Paljon esillä ollut käsitys siitä, että Obama keräsi huomattavasti kampanjavaroja pienlahjoittajilta, ei näy tässä aineistossa. Vuonna 2008 varsinaisen kampanjan aikainen lahjoitusaktiivisuus on suurin piirtein samalla tasolla kuin vuonna 2000, mutta selkeästi pienemmällä tasolla kuin vuonna 2004. Vuonna 2008 republikaanien lahjoittamisaktiivisuus on yllättävän pientä verrattuna aiempiin vuosiin, ehkä heille tuli hyvissä ajoin ennen varsinaistakin kampanjaa tunne, että peli on menetetty.

Toisessa kampanjaan osallistumiseen liittyvässä taulukossa on vastaajien, jotka käyttivät ehdokasta kannattavaa rintanappia, laittoivat autoon puskuritarran tai kyltin talonsa pihalle tai ikkunalle, prosentuaaliset osuudet eri puoluesamastumisryhmittäin. Asiaa kysyttiin vuonna 2000 kyselytutkimuksen alusta vaaleihin, samoin vuonna 2004, mutta vuonna 2008 vain elokuun alusta vaaleihin.

Taulukko 6.4.

Puoluesamastuminen ja kannan julkituonti

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	syyskuu	12,4	2,9	2,5	1,5	1,8	2,4	6,3
2000	lokakuu	17,3	3,7	5,2	1,7	4,9	4,4	9,5
2004		26,1	7,8	7,3	4,7	11,1	8,4	22,6
2008		9,7	3,6	4,5	3,3	7,5	6,3	16,7

Prosentteja, toi julki

Jälleen erot ovat pieniä, mutta systemaattisia. Kaikkina vuosina puhtaat sitoutumattomat pitivät kantansa, jos sellainen heillä oli, tiukimmin piilossa. Puolueelliset sitoutumattomat olivat heitä kanta-aottavampia kaikissa tapauksissa ja heikosti samastuneiden kanssa samalla tasolla, ellei korkeammallakin. Vahvasti samastuneet olivat omassa luokassaan. Jälleen vahvat republikaanit olivat selkeästi aktiivisempia kahtena aikaisempana vuonna, mutta vuonna 2008 niihin ja myös vahvoihin demokraatteihin verrattuna paljon epäaktiivisempia. Vuosi 2004 näyttää olleen kaikissa ryhmissä aktiivisinta aikaa, varsinkin kun kysymystä kysyttiin koko kyselytutkimuksen ajan. Nimittäin jos aiemmista taulukoista havaittu asia, että poliittinen aktiivisuus kasvaa mitä lähempänä vaaleja ollaan pitää paikkansa, vuosi 2004 oli näiltä osin huomattavankin poikkeava muista vuosista.

Seuraavaksi käsittelen monia äänestämiseen liittyviä kysymyksiä. Ensiksi tarkastelen sitä, kuinka yleistä on rekisteröityminen äänestäjäksi, sillä ilman rekisteröitymistä äänestäjäksi Yhdysvalloissa ei voi äänestää. Seuraavat kolme kysymystä käsittelevät sitä, miten aktiivisia äänestäjiä kansalaiset ovat, äänestivätkö he esivaaleissa, miten he ovat äänestäneet aiemmin ja aikovatko he äänestää varsinaisissa vaaleissa.

Kaikkia äänestysaktiivisuutta kuvaavia taulukoita tulkittaessa on muistettava, että yleensä useat vastaajat yliarvioivat äänestysaktiivisuutensa. He eivät halua tunnustaa kyselytutkimuksen suorittajalle, että eivät äänestäneet, koska yhteisössä pidetään äänestämistä arvossa.¹⁷²

¹⁷² Holbrook ja Krosnick 2010.

Äänestysaktiivisuuden yliarvioiminen on sitä todennäköisempää, mitä enemmän vastaaja on kiinnostunut politiikasta, mitä vahvempi on puoluesamastuminen ja mitä korkeammin koulutettu vastaaja on. Naisilla äänestysaktiivisuuden yliarvioiminen on epätodennäköisempää.¹⁷³

Äänestäjäksi kasvetaan, kun tapa äänestää on syntynyt, äänestämässä käydään myöhemminkin. Nuorten äänestysaktiivisuutta ennustavista tekijöistä tärkeimmät ovat vanhempien sosioekonominen asema ja äänestävätkö he, mutta ajan myötä molempien merkitys nuorten äänestysaktiivisuudelle vähenee. Myös vanhempien puoluesamastumisella on vaikutusta heidän lapsien äänestysaktiivisuuteen, mitä vahvempi se on, sitä todennäköisemmin jälkikasvu äänestää. Tietyllä tapaa äänestäminen siis periytyy.¹⁷⁴ Nuorilla itsellä täysipäiväisen opiskelun tai työskentelyn, oman kodin omistamisen ja vanhempien luota muuttamisen on havaittu olevan yhteydessä korkeampaan äänestysaktiivisuuteen.¹⁷⁵

Mythin tutkimuksen ajanjaksolla (1952-1988) presidentinvaaleihin osallistuminen ei ollut yksioikoisesti verrannollinen puoluesamastumisen vahvuuteen. Vahvasti samastuneet olivat ahkerimpia äänestäjiä ja puhtaat sitoutumattomat laiskimpia. Heikosti samastuneiden ja puolueellisten sitoutumattomien äänestysaktiivisuuden keskiarvo oli kyseisten vuosien presidentinvaaleissa käytännöllisesti katsoen samantasoista, korkeammalla tasolla kuin puhtailla sitoutumattomilla, mutta matalammalla kuin vahvasti samastuneilla. Jokaisessa puoluesamastumisryhmässä republikaanit äänestivät keskimäärin ahkerammin kuin demokraatit, puolueiden keskimääräinen ero oli noin seitsemän prosenttiyksikköä. Puolueiden sisällä vahvasti samastuneiden ero muihin kahteen ryhmään oli noin 10 prosenttiyksikköä.¹⁷⁶

Puolueellisilla sitoutumattomilla ei tapahtunut äänestysaktiivisuuden laskua Mythin tutkimuksen aikana 1950-luvulta 1990-luvulle, mutta toisin oli puhtaiden sitoutumattomien suhteen, heidän aktiivisuus oli ollut laskussa 1960-luvun puolestavälistä lähtien. Tämä lasku on sikälikin merkittävää, että heidän painoarvonsa vaaleissa voi olettaa kasvaneen, koska heidän määränsä on noussut. Itse asiassa sitoutumattomien *äänestäjien* määrä ei kuitenkaan ole kasvanut, koska heidän äänestysaktiivisuutensa on laskenut.¹⁷⁷

2000-luvun vaaleissa puhtaiden sitoutumattomien presidentinvaalien äänestysaktiivisuus laski

173 Ansolabehere ja Hersh 2012, kuva 3, 20-21.

174 Plutzer 2002.

175 Highton 1997 sekä Highton ja Wolfinger 2001.

176 Keith et al. 1992, 47-49.

177 Keith et al. 1992, 49-51.

entisestään. Mythin äänestysaktiivisuuden keskiarvo vuosien 1952-1988 presidentinvaaleissa oli heillä 63%, mutta kolmessa viime vaaleissa heistä äänesti vuonna 2000 54%, vuonna 2004 50% ja vuonna 2008 52%. Sitoutumattomien demokraattien äänestysaktiivisuus laski Mythin keskiarvosta 72% viime vaaleissa vastaavasti 65%, 68% ja 68%. ja sitoutumattomien republikaanien vastaavasti 78 prosentista viime vaalien 73, 72 ja 76 prosenttiin.¹⁷⁸ Molempien puolueellisten sitoutumattomien ryhmien äänestysaktiivisuus säilyi siis laskusta huolimatta huomattavasti korkeammalla tasolla kuin puhtaiden sitoutumattomien.

Kalifornialaisten äänestäjien tutkimuksen tekijät käyttivät äänestysaktiivisuuden selvittämiseen aikomusta äänestää tulevissa esivaaleissa tai varsinaisissa vaaleissa. Äänestäjäksi rekisteröityneistä Kalifornian puhtaista sitoutumattomista aikoi varmasti äänestää 67,4%, puolueellisista sitoutumattomista 71,7%, heikosti samastuneista 71,5% ja vahvasti samastuneista 82,4%.¹⁷⁹ Nyt on huomattava, että kyse oli rekisteröityneistä äänestäjistä, mikä selittää puhtaiden sitoutumattomien Myth Revisitediin verrattuna suurempaa aktiivisuutta. Lisäksi myöhemmin tulemme huomaamaan, ettei aikomus äänestää vielä tarkoita, että vastaaja käy äänestämässä.

Yhdysvalloissa kaikissa muissa osavaltioissa paitsi Pohjois-Dakotassa ei pysty äänestämään varsinaisissa vaaleissa, ellei ole rekisteröitynyt äänestäjäksi. Rekisteröityminen äänestäjäksi vaihtelee paljon osavaltioittain, Wyomingissa voi rekisteröityä äänestäjäksi äänestyspaikalla, mutta muissa osavaltioissa rekisteröityminen pitää hoitaa ennen vaaleja, vaadittavan ajan ollessa viikosta yli kuukauteen.¹⁸⁰ Äänestäjäksi rekisteröitymisen vaikeutta on pidetty yhtenä syynä yhdysvaltalaisien heikkoon äänestysaktiivisuuteen, mutta nykyisin sitä on helpotettu, mikä on vienyt uskottavuutta kyseiseltä väitteeltä¹⁸¹. 1990-luvulla tehdyn tutkimuksen mukaan silloinkaan erilaiset vaikeammat ja helpommat osavaltioittaiset rekisteröitymiskäytännöt eivät olleet pääsyy siihen, miksi Yhdysvalloissa on niin suuret erot eri sosioekonomisten ryhmien välillä äänestysaktiivisuudessa¹⁸².

Rekisteröitymistä äänestäjäksi kysyttiin samaan tapaan kaikkina vuosina ja kaikkina aikoina, paitsi vuonna 2008 maaliskuun puolesta välistä lähtien. Alla olevassa taulukossa esitän rekisteröityneeksi itsensä ilmoittaneiden osuudet.

¹⁷⁸ Magleby et al., taulukko 7, 18.

¹⁷⁹ Lascher ja Korey 2011, 13-14.

¹⁸⁰ <http://www.usa.gov/Citizen/Topics/Voting.shtml>

¹⁸¹ Lewis-Beck et al. 2008, 83.

¹⁸² Highton 1997.

Taulukko 6.5.

Puoluesamastuminen ja rekisteröityminen äänestäjäksi

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	syyskuu	92,9	83,0	78,1	69,0	74,7	76,3	87,7
2000	lokakuu	93,2	85,1	83,6	70,5	76,8	80,0	90,3
2000	post	94,2	84,2	84,5	73,0	76,7	80,9	88,5
2004		92,7	85,1	83,1	71,3	79,6	81,0	89,8
2008		95,9	92,1	91,8	82,1	85,6	86,4	93,4

Prosentteja, rekisteröitynyt

Kaikkina vuosina puhtaat sitoutumattomat ovat epäaktiivisimpia, sillä heistä pienempi osa verrattuna muihin puoluesamastumisryhmiin on rekisteröitynyt äänestäjäksi. Puolueelliset sitoutumattomat ovat hivenen laiskempia rekisteröitymään kuin heikosti samastuneet ja vahvasti samastuneet ovat kaikkein aktiivisimpia tässäkin suhteessa. Vuonna 2008 rekisteröityminen näyttäisi olleen aktiivisempaa kuin muina vuosina. Ehkä siihen vaikuttaa jonkin verran se, että pitkästä aikaa molemmissa puolueissa käytiin aito kilpailu presidenttiehdokkuudesta, vaikka republikaaneilla se ratkesikin suhteellisen varhaisessa vaiheessa.

Edellisissä vaaleissa äänestämistä kysyttiin kaikkina vuosina. Vuosina 2000 ja 2004 kysyttiin edellisissä presidentinvaaleissa ja vuonna 2008 edellisissä kongressinvaaleissa äänestämistä. Vuosina 2004 ja 2008 kysymystä esitettiin koko tutkimuksen ajan, mutta vuonna 2000 käyttämäni aineiston aikana ainoastaan 2.-6.11., joten seuraavasta taulukosta jää pois vuoden 2000 syyskuun ja vaalien jälkeinen aineisto.

Taulukko 6.6.

Puoluesamastuminen ja edellisissä vaaleissa äänestäminen

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	lokakuu	83,1	69,9	67,6	58,1	64,2	65,7	76,3
2004		90,0	79,3	76,4	57,2	70,4	71,7	84,6
2008		83,8	71,9	73,8	61,2	66,0	64,2	78,8

Prosentteja, äänesti

Vuoden 2006 kongressinvaalien äänestysaktiivisuuden on arvioitu olleen noin 40%¹⁸³, joten esittämieni lukujen paikkansa pitävyyteen on syytä suhtautua varsin varauksellisesti. Jälleen puhtaat sitoutumattomat ovat epäaktiivisimpia ja vahvasti samastuneet aktiivisimpia. Puolueelliset sitoutumattomat ja heikosti samastuneet ovat aktiivisempia kuin puhtaat, mutta vähemmän

183 United States Elections Project.

aktiivisia kuin vahvasti samastuneet.

Säännökset siitä, kuka saa äänestää puolueen esivaalissa, vaihtelevat paljon osavaltioista toiseen ja vielä osavaltioiden sisällä puolueiden välillä. Joissakin osavaltioissa kuka tahansa saa äänestää kumman tahansa puolueen esivaaleissa, mutta valtaosassa esivaaleista äänestäjän pitää jollain tavalla ilmaista kuulumisensa puolueeseen, jonka esivaalissa äänestää. Joissakin osavaltioissa pitää rekisteröityä puolueen äänestäjäksi hyvissä ajoin ennen kuin voi osallistua esivaaleihin ja joissakin rekisteröitymisen voi suorittaa paikan päällä. Joissakin osavaltioissa puolestaan riittää, että äänestäjä sanoo paikalla olevalle vaalivirkailijalle kuuluvansa esivaalit järjestävään puolueeseen.¹⁸⁴

Mythissä käsitellään puoluesamastumisryhmien esivaaliäänestysaktiivisuuden eroja vuosina 1980 ja 1988 järjestetyissä esivaaleissa. Niissä puhtaat sitoutumattomat olivat selkeästi epäaktiivisimpia, puolueellisten sitoutumattomien sekä heikosti samastuneiden aktiivisuus oli edellisiä suurempaa ja vahvasti samastuneet olivat kaikkien aktiivisimpia. Puolueellisten sitoutumattomien sekä heikosti samastuneiden aktiivisuus oli saman tasoista edellisenä vuonna ja jälkimmäisenä heikot olivat puolueellisia sitoutumattomia aktiivisempia.¹⁸⁵

2000-luvun alun esivaalien intensiteetti vaihteli suuresti vuodesta toiseen ja samoina vuosina puolueiden välillä. Vuonna 2000 istuvana varapresidenttinä Al Gorella ei ollut demokraattien esivaaleissa oikein kunnon vastusta, John Bradley aloitti kisan, mutta hän luopui ehdokkuuden tavoittelusta varsin varhaisessa vaiheessa. Samana vuonna alkuvaiheen esivaalien tuloksien pohjalta republikaanien pääehdokkaiksi tulivat George W. Bush ja John McCain, mutta kisa ratkesi suhteellisen varhaisessa vaiheessa Bushin eduksi. Vuonna 2004 demokraateilla pääehdokkaat olivat John Kerry ja John Edwards. Kerry varmisti ehdokkuuden maaliskuun toisena päivänä käytyjen supertiistain esivaalien jälkeen. Republikaanien George W. Bushilla ei ollut istuvana presidenttinä todellista kilpailijaa. Aiempana jo käsittelin demokraattien vuoden 2008 esivaaleja, joissa demokraattien Barack Obamalla ja Hillary Clintonilla oli esivaalien loppuun asti jatkunut tiukka kisa, kun taas republikaanien John McCain käytännössä vahvasti ehdokkuuden suhteellisen varhaisessa vaiheessa.

Tässä vaiheessa käsittelen ainoastaan yleensä esivaaleissa äänestämistä. Jatkossa kysymykseen tulee myös se, kumman puolueen esivaalissa eri vastaajat ovat äänestäneet. Valinta sen suhteen,

¹⁸⁴ <http://www.fairvote.org/congressional-and-presidential-primaries-open-closed-semi-closed-and-top-two#.UFGS9s3N70Y>

¹⁸⁵ Keith et al. 1992, 80-82.

kumman puolueen esivaalissa äänestää, voi toimia osoituksena puolueellisten sitoutumattomien puolueellisuudesta.

Republikaanit ovat vuonna 2000 verrattaessa puoluesamastumisryhmiä vahvuuden mukaan puolueiden välillä vastaavissa ryhmissä kaikissa aktiivisempia kuin demokraatit. Tilanne kääntyy toisinpäin vuosina 2004 ja 2008, jolloin demokraateilla oli tiukemmat esivaalit, erityisesti vahvojen puolueellisten ja myös heikkojen puolueellisten suhteen vuonna 2008.

Taulukko 6.7.

Puoluesamastuminen ja esivaaleissa äänestäminen

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	syyskuu	65,0	44,6	41,9	30,9	33,0	37,3	55,5
2000	lokakuu	62,6	44,0	40,5	28,2	35,9	39,4	56,1
2000	post	59,6	38,2	36,7	30,3	30,4	38,9	50,8
2004		50,9	37,4	35,2	28,1	36,1	38,5	55,5
2008		60,3	46,7	44,7	30,1	44,4	51,0	68,2

Prosentteja, äänesti

Asetelmiltaan varsin erityyppiset esivaalit eivät näy millään lailla puhtaiden sitoutumattomien äänestysaktiivisuudessa, joka oli kaikkina vuosina 30% tai hieman alle. He äänestävät esivaaleissa kaikkina vuosina laiskemmin kuin puolueelliset sitoutumattomat ja muut puoluesamastumisryhmät. Toisin kuin monissa muissa poliittista aktiivisuutta koskevissa asioissa, heikosti samastuneet ovat molemmissa puolueissa aktiivisempia esivaaliäänestäjiä kuin puolueelliset sitoutumattomat. Se, että äänestäjän pitää joko virallislouenteisella tai psykologisella tasolla liittyä puolueeseen, voi olla tähän syynä. Vahvasti samastuneet ovat kaikkein aktiivisempia, kuten niin monen muunkin tyyppisen poliittisen toiminnan muodossa.

Äänestysaikomusta yleisissä vaaleissa kysyttiin kaikkina vuosina samalla tavalla. Kysymisen ajankohdat vaihtelivat huomattavasti, vuonna 2000 huhtikuun alusta vaaleihin asti, vuonna 2004 heinäkuun puolesta välistä alkaen ja vuonna 2008 ainoastaan kesäkuun lopusta elokuun loppuun. Vertailun vuoksi esitän myös vuoden 2000 vaalien jälkeisessä kyselyssä äänestäneensä vastanneiden osuudet.

Taulukko 6.8.
Puoluesamastuminen ja äänestysaikomus

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syyskuu	96,2	88,2	85,9	72,9	83,2	84,2	94,3
2000 lokakuu	95,6	88,3	85,3	67,2	80,7	83,7	92,3
2000 post, äänesti	90,9	76,3	76,1	62,1	67,3	72,7	84,0
2004	97,1	90,7	89,1	75,9	86,6	87,5	94,9
2008	97,2	92,3	90,5	79,4	86,6	85,7	93,0

Prosentteja, aikoo äänestää

Puhtaat sitoutumattomat ja vahvasti samastuneet erottuvat jälleen kahdella tapaa omiksi ryhmikseen, edellisten aikomus äänestää ja äänestysaktiivisuus on matalampaa ja jälkimmäisten korkeampaa kuin muiden ryhmien. Molemmissa puolueissa puolueelliset sitoutumattomat ovat pienin eroin vähemmän aktiivisia kuin heikosti samastuneet, mutta huomattavasti aktiivisempia kuin puhtaat sitoutumattomat. Aikomus äänestää näyttäisi kaikissa puoluesamastumisryhmissä yleistyvän vuosien varrella lukuunottamatta vahvasti samastuneita, joiden aktiivisuus oli jo vuonna 2004 varsin korkealla tasolla.

Vuoden 2000 vaalien jälkeisen kyselyn äänestysaktiivisuutta kuvaavien lukujen perusteella näyttäisi siltä, että aikomus äänestää on yleisempää kuin varsinainen äänestäminen. Sitä ei voi kuitenkaan varmasti sanoa, sillä kyseessä ei ole paneelitutkimuksesta saatavat samoja vastaajia koskevat luvut. Puhtaat sitoutumattomat vaikuttavat rehellisimmiltä äänestysaikomuksensa ilmaisijoilta, sillä ero heidän ilmoittaman äänestysaikomuksen ja äänestämässä käynnin välillä on pienin, lukuunottamatta vahvoja republikaaneja. Lokakuussa puhtaista sitoutumattomista 67,2% aikoi äänestää ja heistä äänestämässä kävi 62,1%, siis 5,1 prosenttiyksikön ero. Sitoutumattomilla republikaaneilla äänestysaikomuksen ja äänestämisen ero on 9,2 ja sitoutumattomilla demokraateilla 13,4 prosenttiyksikköä. Yleisesti ottaen vastaajien rehellisyyttä täytynee pitää kyseenalaisena, sillä todellisen äänestysaktiivisuuden vuoden 2000 vaaleissa on arvioitu olleen noin 55%¹⁸⁶.

7. TIETO

Poliittisen tiedon merkityksestä demokraattisen valtion toiminnalle on keskusteltu paljon. Jotkut tutkijat ovat olleet sitä mieltä, ettei kansalaisten tarvitse tietää politiikasta, kun taas jotkut tutkijat pitävät tietämistä politiikasta kansalaisten osallistumisen suhteen merkityksellisenä. Demokraattiset valtiot ovat toimineet, vaikka sen kansalaiset eivät olisikaan olleet kovin valistuneita.¹⁸⁷

Yhdysvaltalaisen politiikkatietämyksestä tehdyssä ehkä kattavimmassa tutkimuksessa, *What Americans Know about Politics and Why It Matters*, kirjoittajat toteavat, että Yhdysvaltain kansalaisilla on yleisesti ottaen muihin länsimaiden kansalaisiin verrattuna huonommat tiedot maailmanpolitiikan keskeisistä toimijoista ja maailmanpolitiikan tapahtumista. Kotimaisen politiikan tietämyksen tason vertailua eri maiden välillä haittaa kunnollisen tutkimusaineiston puute.¹⁸⁸ Heidän mukaan yhdysvaltalaiset tietävät kohtuullisen hyvin politiikkaan liittyviä perusasioita, muun muassa presidentin kausien rajoituksen, määritelmän presidentin veto-oikeudelle ja sen, että senaatin pitää hyväksyä presidentin solmimat valtioiden väliset sopimukset. Kuitenkaan yleisesti ottaen tiedot poliittisista instituutioista ja niiden toiminnasta eivät ole järin korkealla tasolla. Mitään selkeitä johdonmukaisuuksia ei ole sen suhteen, minkä tyyppisistä asioista yhdysvaltalaiset tietävät.¹⁸⁹

Tietämys puolueisiin liittyvistä poliittisista asioista ei myöskään ole kovin korkealla tasolla. Delli Carpinin ja Keeterin keräämästä aineistosta kävi ilmi, että alle puolet kansalaisista osaa määritellä ideologiset määreet, liberaali ja konservatiivi, oikeastaan millään merkityksellisellä tavalla. Samoin kaikkina tutkimuksen ajankohtina 1940-luvulta vuoteen 1994 vain noin puolet osasi sanoa, kumpi puolue on konservatiivisempi. He tiesivät myös huonosti, ketkä heitä Washingtonissa edustavat, sillä alle puolet kyselytutkimukseen vastanneista osasi nimetä vaalipiirinsä edustajainhuoneen jäsenen tai osavaltion molemmat senaattorit.¹⁹⁰

Toisaalta on havaittu esimerkiksi talouteen liittyvän tiedon suhteen, että vaikka äänestäjät eivät tiedä yksityiskohtaisesti talouden tunnusluvuista¹⁹¹, he tietävät talouden trendeistä, mihin suuntaan koko talous tai sen osa-alueet, kuten työttömyys, ovat menossa¹⁹². Toisaalta on huomattu, että

¹⁸⁷ Elo ja Rapeli 2008, 2.

¹⁸⁸ Delli Karpini ja Keeter 1996, 89.

¹⁸⁹ Delli Karpini ja Keeter 1996, 70-72.

¹⁹⁰ Delli Karpini ja Keeter 1996, 72-78.

¹⁹¹ Blendon et. al. 1997.

¹⁹² Aidt 2000.

käsityksiin menneen talouden tilasta vaikuttaa puoluesamastuminen¹⁹³ ja myös, että toisin kuin voisi ajatella, parempi yleinen tietämys politiikasta ei pienennä vaan päinvastoin vahvistaa puoluesamastumisen aiheuttamaa väritystä.¹⁹⁴ Danielle Shani mainitsee tutkimuksessaan, että yleisesti politiikasta heikosti tietävät puhtaat sitoutumattomat arvioivat työttömyystilanteen olevan huomattavasti heikomman kuin muihin puoluesamastumisryhmiin kuuluvat. Lisäksi hän kirjoittaa paremmin politiikasta tietävien puolueellisten sitoutumattomien puoluesamastumisen aiheuttaman väritymän olevan samaa tasoa vahvasti samastuneiden kanssa ja vahvempaa kuin heikosti samastuneiden¹⁹⁵. Vaikka näiden teemojen tarkempi käsittely olisi erittäin mielenkiintoista, se vaatisi oman tutkimuksen, joten jätän ne toistaiseksi tälle maininnalle.

Tässä luvussa käsittelemäni kysymykset olen pyrkinyt valitsemaan siten, että niiden vastauksiin olisi ollut puoluesamastumisen aiheuttamalla värityksellä mahdollisimman pieni merkitys ja kysymyksiin olisi olemassa mahdollisimman yksiselitteinen oikea vastaus. Pois jätin esimerkiksi kysymykset presidenttiehdokkaiden ideologioista, joihin vastaamiseen vastaajien puoluesamastuminen vaikutti selvästi. Esimerkiksi vuonna 2000 demokraattien presidenttiehdokasta, Al Gorea, piti liberaalina tai hyvin liberaalina yli 75% vahvoista republikaaneista, ainoastaan vajaa 35% vahvoista demokraateista ajatteli samoin. Demokraattisen puolueen ehdokkaana Goren voisi ajatella olevan joko liberaali tai hyvin liberaali, mutta hän kuului demokraattisen puolueen maltilliseen siipeen, jolloin oikea vastaus voisi hyvinkin olla liberaalin tai hyvin liberaalin sijaan maltillinen. Kysymyksen puolueiden konservatiivisuudesta otin mukaan, sillä vaikka yhdysvaltalaisten yleinen tietous poliittisista ideologioista on suhteellisen heikkoa¹⁹⁶, puolueet ovat nykyisin niin selkeästi konservatiivinen ja liberaali vaihtoehto, etten oleta puoluesamastumisen vaikuttavan juurikaan näkemyksiin puolueiden ideologiasta.

Mythin tulokset poliittisen tiedon osalta muistattavat kampanjakiinnostuksen ja poliittisen osallistumisen tuloksia. Puhtaat sitoutumattomat ovat johdonmukaisesti tietämättöimpiä amerikkalaisista. Molempiin puolueisiin vahvasti samastuneet ovat hieman paremmin selvillä asioista kuin puolueelliset sitoutumattomat ja heikosti samastuneet tietävät politiikasta huonommin kuin kaksi edellistä ryhmää, mutta paremmin kuin puhtaat sitoutumattomat.¹⁹⁷

Myös kalifornialaisten tutkimuksessa, jossa käsiteltiin vastauksia viiteen ajankohtaisiin poliittisiin

193 Bartels 2002.

194 Shani 2006.

195 Shani 2006, alaviitteet 8 ja 9, 11.

196 Lewis-Beck et al. 2008, 254-280

197 Keith et al. 1992, 45.

tapahtumia ja yleistä poliittista tietoa mittaavaan kysymykseen, toistui pääsääntöisesti Mythin asetelma. Aiempiin poikkeavaa oli se, että heikosti samastuneet tiesivät paremmin oikeat vastaukset kuin puolueelliset sitoutumattomat, jotka tiesivät paremmin kuin puhtaat sitoutumattomat. Tosin ero edellisten kahden välillä oli pienempi kuin sitoutumattomien ryhmien välillä. Lisäksi tutkimuksen tekijät toteavat, että ero heikosti samastuneiden ja puolueellisten sitoutumattomien välillä olisi ollut vieläkin pienempi, jos he olisivat rajoittaneet tarkastelun pelkästään rekisteröityneihin äänestäjiin.¹⁹⁸

Tietoa koskevat kysymykset voi jakaa kahteen osaan. Ensin käsittelen tietämystä ajankohtaisemmista asioista, puolueiden ideologioista, vaaliasetelmista sekä yksityiskohtaisempaa tietoa ehdokkaista. Viimeiseen taulukkoon olen kerännyt kolmen poliittisen järjestelmän toimintaperiaatteisiin liittyvän kysymyksen vastauksia. Kaikista niistä, mikä elin määrittää lain perustuslaillisuuden, kuinka suuri kongressin enemmistö vaaditaan presidentin veton kumoamiseen ja miten korkeimman oikeuden tuomarit valitaan, säädetään perustuslaissa.

Ensimmäistä, puolueiden ideologiaa koskevaa kysymystä kysyttiin ainoastaan vuonna 2004 lokakuun alusta vaaleihin asti. Kysymys oli kumpi puolue on konservatiivisempi ja oikea vastaus on republikaanit.

Taulukko 7.1.

Puoluesamastuminen ja tieto puolueiden ideologiasta

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2004	89,4	75,3	78,0	47,4	64,6	58,5	61,0

Prosentteja, oikea vastaus

Puhtaat sitoutumattomat tietävät oikean vastauksen selkeästi heikoimmin ja puolueelliset sitoutumattomat paremmin kuin heikosti samastuneet molemmissa ryhmissä. Vahvat republikaanit tietävät ylivoimaisesti parhaiten, ehkä yllättävää on, että vahvoista demokraateista noinkin pieni osuus tietää oikean vastauksen.

Vuosina 2004 ja 2008 kysyttiin, kummalla puolueella on enemmistö edustajainhuoneessa. Vuonna 2004 republikaaneilla oli enemmistöasema, mikä heillä oli ollut koko ajan vuodesta 1994 lähtien, jolloin valta edustajainhuoneessa vaihtui pitkän demokraattien valtakauden jälkeen. Myös senaatissa valta vaihtui 1994 ja enemmistö oli koko ajan vuoteen 2006 asti republikaaneilla

¹⁹⁸ Lascher ja Korey 2011, taulukko 5, 14-15.

lukuunottamatta vuosia 2001-2003, jolloin republikaanit aloittivat niukkana enemmistöpuolueena, mutta kahden senaattorin loikattua valta siirtyi demokraateille. Vuoden 2006 välivaaleissa valittiin edustajainhuoneeseen demokraattienemmistö, samoin kuin senaatissa oli vaalien jälkeen enemmistö demokratteilla.¹⁹⁹ Molempina vuosina siis, vaikka valtapuolueet vaihtuivat 2006, molempien kamarien hallinta oli saman puolueen käsissä, minkä ei olettaisi ainakaan hankaloittavan kysymykseen vastaamista.

Myth Revisitedin taulukossa 5 käsitellään tätä samaa kysymystä. Sen mukaan puhtaat sitoutumattomat tietävät edustajainhuoneen enemmistön selkeästi heikosten johdonmukaisesti kaikkina vuosina. Kolme republikaanien puoluesamastumisryhmää tietävät asian paremmin kuin vastaavat demokraattien ryhmät, vahvasti samastuneet parhaiten paitsi vuonna 2008, jolloin vahvat republikaanit tietävät oikean vastauksen huonommin kuin heikot ja sitoutumattomat republikaanit.²⁰⁰ Tutkimukseni vuosina republikaanien puolella sitoutumattomat republikaanit tietävät asian paremmin kuin heikot, demokraattien puolella toisin päin. Tosin nämä erot ovat huomattavasti pienemmät kuin erot puhtaiden ja puolueellisten sitoutumattomien kohdalla.

Taulukko 7.2.

Puoluesamastuminen ja tieto enemmistöpuolueista

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2004	77,4	64,5	66,6	53,2	71,0	65,4	75,0
2008	74,1	65,7	72,0	55,1	61,8	55,6	61,6

Prosentteja, oikea vastaus

Myth Revisitediin verrattuna NAES:in kyselyyn vastanneet tietävät molempina vuosina kaikissa puoluesamastumislukissa enemmistöpuolueet paremmin. Puhtaat sitoutumattomat tietävät paljon paremmin kuin Myth Revisitedin vastaavat, mutta edelleen selkeästi heikommin kuin muut, lukuunottamatta jälkimmäisen vuoden heikkoja demokraatteja. Näistä vastaajista puolueelliset sitoutumattomat tietävät paremmin kuin heikosti samastuneet ja vahvat republikaanit ylivoimaisesti parhaiten. Jollain muotoa on yllättävää, että demokraatit tietävät oikean vastauksen vuonna 2008 kaikissa luokissa noin paljon huonommin kuin republikaanit.

Vuoden 2008 tutkimuksessa kysyttiin esivaalien aikana, kenellä ehdokkaalla on suurin määrä valitsijamiehiä puolueen presidenttiehdokaskilvassa. Molempien puolueiden kohdalla tämän

199 http://artandhistory.house.gov/house_history/partyDiv.aspx ja

http://www.senate.gov/pagelayout/history/one_item_and_tasers/partydiv.htm

200 Magleby et al. 2010, taulukko 5, 14.

kysyminen aloitettiin 13.2. ja republikaanien osalta kysymyksen kysymistä jatkettiin 4.3. asti sekä demokraattien osalta 29.5. asti. Kysymyksen aloitusajankohtana John McCainilla oli jo selkeä johto republikaanien esivaalissa, häntä lähimpänä ollut kilpailija Mitt Romney ilmoitti luopuvansa presidenttiehdokkuuden tavoittelusta 7.2. Näin ollen oikea vastaus kysymykseen, kenellä republikaanien ehdokkaalla on suurin määrä valitsijamiehiä presidenttiehdokkaaksi nimittämiseen, on John McCain.

Demokraattien ehdokkaiden, Barack Obaman ja Hillary Clintonin, kamppailu oli tiukempi. Kysymykseen oikean vastauksen tietämistä hankaloittaa lisäksi se, että presidenttiehdokkaan puoluekokouksessa valitsevien osavaltioiden edustajien määrän säättävät puolueiden osavaltioiden toimielimet usein varsin monimutkaisin menetelmin. Jälleen kuluvanakin vuonna on ollut keskustelua siitä, osaavatko edes tiedotusvälineet laskea presidenttiehdokkuutta tavoittelevien valitsijamiesmääriä oikein. Mikäli CNN:ään on luottaminen, Obamalla oli niukka johto valitsijamiehissä, kun kysymyksen kysyminen aloitettiin ja hän myös säilytti johtonsa kaikissa esivaalikampanjan vaiheissa sen loppuun asti, joten Barack Obama lienee oikea vastaus demokraattien osalla. Kysymyksen aloitusajankohtana Obamalla oli 1253 valitsijamiestä ja Clintonilla 1211, minkä jälkeen ero kasvoi tasaisesti.²⁰¹ Seuraavassa taulukossa on puolueittain oikean vastauksen valinneiden osuudet.

Taulukko 7.3.

Puoluesamastuminen ja tieto valitsijamiehistä

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
McCain	91,3	84,2	88,8	72,9	83,3	77,9	83,0
Obama	81,9	77,6	80,7	69,9	77,8	75,0	81,2

Prosentteja, vastasi McCain tai Obama

Kaikissa puoluesamastumisrymissä tiedettiin paremmin vastaus republikaanien esivaalikilvan tilanteesta. Puhtaat sitoutumattomat tiesivät oikean vastauksen molempiin kysymyksiin heikoiten ja sitoutumattomat puolueelliset paremmin kuin vastaavan puolueen heikot puolueelliset. Vahvasti samastuneet tiesivät oikeat vastaukset paremmin kuin muut samaan puolueeseen samastuneet, paitsi sitoutumattomat demokraatit tiesivät republikaanien esivaalikilvan oikean vastauksen hivenen paremminkin kuin vahvat demokraatit.

201 <http://edition.cnn.com/ELECTION/2008/primaries/results/scorecard/#D>

Seuraavien neljän kysymyksen aiheena on kampanjoiden aikana näkyvimpien poliittisten toimijoiden, presidentti- ja varapresidenttiehdokkaiden henkilöhistoria. Ennen vuoden 2000 presidentinvaaleja ja niiden aikana George W. Bush oli ollut Texasin kuvernöörinä vuodesta 1995 lähtien. Al Gore oli esivaalikampanjan alkaessa varapresidenttinä, mutta hän oli ollut senaattorina ennen varapresidenttiyttä vuodesta 1985 vuoteen 1993, joten tähän kysymykseen oikean vastauksen tietäminen saattoi vaatia parempaa tietämystä politiikasta. Dick Cheney puolestaan oli puolustusministerinä vanhemman Bushin hallinnossa vuosina 1989-1993. Vuonna 2004 Dick Cheney oli varapresidentti, minkä tietämisen ei luulisi olleen kovin vaikeaa. Hän oli paljon esillä julkisuudessa Irakin sodan yhteydessä sekä muutenkin aktiivinen ja vahva toimija varapresidenttinä. Vastausjakaumat kaikkiin kysymyksiin esitän yhdessä taulukossa, luvut ilmaisevat kunkin kysymyksen kohdalla oikean vastauksen tienneiden osuuden.

Taulukko 7.4.

Puoluesamastuminen ja tietää kumpi on kuvernööri

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	syyskuu	91,7	87,0	88,1	74,8	84,9	80,6	84,7
2000	lokakuu	93,2	86,3	87,2	76,4	83,6	81,2	80,2
2000	post	94,5	82,8	89,0	82,6	84,0	83,9	79,4

Puoluesamastuminen ja tietää kumpi oli senaattori

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	syyskuu	66,4	55,4	60,6	48,7	57,5	48,6	60,3
2000	lokakuu	74,2	59,3	63,6	52,2	60,4	51,3	62,2
2000	post	70,0	53,6	63,0	49,3	56,2	51,8	61,3

Puoluesamastuminen ja tietää kumpi oli puolustusministeri

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	syyskuu	78,9	67,3	70,3	56,1	66,7	56,6	63,1
2000	lokakuu	79,8	66,1	70,3	53,8	63,9	55,3	59,1
2000	post	77,1	61,5	68,6	53,1	56,9	53,5	55,9

Puoluesamastuminen ja tietää Cheneyyn olevan varapresidentti

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2004		90,2	81,6	81,8	67,6	78,5	74,9	80,1

Prosentteja, oikea vastaus

Parhaiten vastaajat tiesivät sen, kumpi oli kuvernöörinä vuoden 2000 presidentinvaalien aikaan ja

seuraavaksi parhaiten sen, että Dick Cheney oli varapresidenttinä vuonna 2004. Kaikki muut ryhmät, paitsi vahvat demokraatit, tiesivät kahdesta jäljellä olevasta kysymyksestä paremmin sen, että Dick Cheney oli ollut puolustusministerinä. Vertailtaessa puolueiden välillä vastaavia puoluesamastumisryhmiä huomataan, että demokraatit tietävät oikeat vastaukset kysymyksiin huomommin.

Mitään varmaa kampanjan aikaisesta oppimisesta ei voi tämän taulukon perusteella sanoa. Siihen on monta syytä. Ensimmäinen syy on se, että joissain tapauksissa näyttäisi jopa siltä, että kampanjan aikana tieto ehdokkaista on huonontunut. Se näkyy selkeimmin puolustusministeriyyttä koskevassa kysymyksessä, missä oikein vastanneiden osuudet vähenevät kaikissa puoluesamastumisryhmissä syyskuusta vaalien jälkeiseen aikaan. Toinen syy on se, että jokaisessa otoksessa on eri vastaajat, käyttämäni aineistot eivät ole paneelitutkimuksia, joista voisi varmasti selvittää kampanjan aikaista oppimista.

Kolmas edelliseen liittyvä syy on, että puoluesamastumisjakaumia käsitelleen taulukko 4.1:n mukaan kampanjan aikana tapahtui muutoksia puoluesamastumisjakaumissa, esimerkiksi vuonna 2000 sitoutumattomien demokraattien määrä väheni syyskuusta vaalien jälkeiseen aikaan 4,1 prosenttiyksikköä, heikkojen demokraattien määrä kasvoi 0,6 prosenttiyksikköä ja samoin vahvojen demokraattien määrä kasvoi 2,4 prosenttiyksikköä. On hyvinkin mahdollista, että sitoutumattomien demokraattien puoluesamastuminen on vahvistunut kampanjan aikana siten, että ne jotka olisivat syyskuussa sanoneet olevansa sitoutumattomia demokraatteja, sanoivat vaalien jälkeen olevansa heikkoja tai vahvoja demokraatteja. Samoin on voinut käydä syyskuussa itsenä heikoiksi demokraateiksi identifioineille – vaalien jälkeen he olisivat voineet ajatella olevansa vahvoja demokraatteja.

Jos edellinen pitää paikkansa, mitä ei varmasti tietää, koska kyseessä ei ole paneelitutkimus, se voi selittää, miksi esimerkiksi kuvernööriyttä koskevassa kysymyksessä heikkojen demokraattien tietämys näyttäisi paranevan ja vahvojen huononevan. Syyskuussa asian paremmin tietäneistä sitoutumattomista demokraateista on tullut kampanjan aikana heikkoja demokraatteja ja syyskuussa oikean vastauksen huomommin tietäneistä heikoista demokraateista vahvoja. Tosin tietämys siitä, kumpi varapresidenttiehdokkaista oli puolustusministerinä, näyttäisi laskeneen kaikissa demokraattien ryhmissä, samoin kävi republikaanien puolella. Edellä kirjoittamani ei pidä ollenkaan paikkansa republikaanien puolella kahdessa muussa vuoden 2000 kysymyksessä, sillä kuvernööriä koskevassa kysymyksessä heikkojen tietämys laskee ja vahvojen nousee. Senaattoria koskevassa

kysymyksessä tietämys näyttää olleen vahvinta lokakuussa ja laskeneen sen jälkeen, jolloin ehkä vaalien jälkeiset tapahtumat veivät suuremman huomion.

Varsinaisen tutkimuskysymyksen kannalta voi todeta, että puhtaat sitoutumattomat tietävät oikean vastauksen kaikkiin kysymyksiin huomattavasti huonommin kuin puolueelliset sitoutumattomat. Samoin kaikissa tapauksissa heikosti samastuneet tietävät oikean vastauksen huomattavasti huonommin kuin puolueelliset sitoutumattomat. Vahvasti samastuneiden ja puolueellisten sitoutumattomien järjestys on selkeä republikaanien puolella, kaikissa tapauksissa vahvat republikaanit tietävät asiat paremmin. Demokraattien puolella kuudessa tapauksessa kymmenestä sitoutumattomat demokraatit tietävät oikean vastauksen paremmin kuin vahvat. Kaiken kaikkiaan taulukossa esittämäni tulokset vahvistavat Mythin ja Myth Revistedin tuloksia sekä kolmen sitoutumattomien ryhmän osalta että verrattaessa puolueellisia sitoutumattomia heikkoihin puolueellisiin. Puolueelliset sitoutumattomat ovat puhtaisiin sitoutumattomiin ja myös heikkoihin puolueellisiin verrattuna paremmin perillä politiikkaan liittyvistä asioista näiltäkin osin.

Seuraavat kysymykset koskevat yleisempää tietämystä poliittisen järjestelmän perusrakenteista, niin sanottua koulukirjatietoa. Niiden aiheina ovat, mikä toimija päättää lakien perustuslaillisuudesta, kuinka suuren kongressin enemmistön presidentin veton kumoaminen vaatii ja miten korkeimman oikeuden tuomarit valitaan. Näistä asioista säädetään Yhdysvaltain perustuslaissa ja näitä asioita koskevat pykälät ovat säilyneet muuttumattomina jo yli kahdensadan vuoden ajan.

Korkein oikeus tekee jatkuvasti lakien perustuslaillisuudesta päätöksiä ja niistä myös uutisoidaan. Ehkä merkittävimmin huomiota saaneet ja uutisoiduimmat korkeimman oikeuden päätökset vuonna 2004 olivat kesällä julkistetut päätökset Irakin ja Afganistanin sodissa Yhdysvaltain vangitsemien ja Guantanamossa vangittuina pidettyjen oikeudellisesta asemasta. Veto-oikeuden osalta todettakoon, että presidentti Bush käytti kahden kautensa aikana veto-oikeutta 12 kertaa, joista neljä kongressi kumosi. Kysymykseen vastaamista voi helpottaa, että ensimmäisen kautensa hän ei käyttänyt veto-oikeuttaan yhtään kertaa ja toisen kauden aikaisista viisi sijoittuu ajallisesti NAES:n suorittamisaikaan ja loputkin seitsemän kertaa hän käytti veto-oikeuttaan 19.7.2006 ja 12.12. välisenä aikana.²⁰²

Bushin kaudella korkeimpaan oikeuteen nimitettiin kaksi tuomaria, oikeuden puheenjohtajaksi John Roberts vuonna 2005 ja tuomariksi Samuel Alito vuonna 2006. Molempien nimityksien aikoina

202 <http://www.senate.gov/reference/Legislation/Veto/BushGW.htm>

kongressin molempien kamarien enemmistö oli republikaanien hallussa, joten voi olla hyvinkin mahdollista, että nimityksiin ei liittynyt suurta poliittista taistelua ja siitä uutisointia. Lisäksi nimityksistä vuoden 2008 kyselyyn, jolloin aiheesta kysyttiin, oli kulunut noin kaksi vuotta, mikä sekin voi vaikeuttaa kysymykseen vastaamista. Yleisesti heikohkoon tietämykseen korkeimmasta oikeudesta viittaa esimerkiksi heinäkuussa 2008 Quinapiacin yliopiston tekemä kysely. Siinä kysyttiin vastaajien mielipidettä vuodesta 2005 korkeimman oikeuden puheenjohtajana toimineesta John Robertsista ja 57% vastaajista ilmoitti, etteivät he tiedä hänestä tarpeeksi mielipiteen muodostamiseksi.²⁰³

Taulukko 7.5.
Puoluesamastuminen ja tieto perustuslaista

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2004 lain perustuslaillisuus	73,0	67,8	71,4	61,6	69,8	61,9	66,1
2008 lain perustuslaillisuus	76,4	72,5	77,6	68,7	72,3	65,6	67,9
2004 veto	43,6	40,4	42,5	35,0	40,1	34,5	37,4
2008 veto	40,6	41,0	44,1	38,0	39,6	35,2	36,3
2008 tuomarien valinta	84,2	78,7	83,3	73,9	77,3	70,2	74,5

Prosentteja, oikea vastaus

Arvelujeni vastaisesti juuri kysymykseen tuomarien valinnasta tiedettiin parhaiten oikea vastaus. Ehkä vuosina 2007 ja 2008, jolloin republikaanisen presidentin aikana demokraateilla oli enemmistöt molemmissa kongressin kamareissa, alempien asteiden liittovaltion tuomarien nimityksien yhteydessä käytiin kiivasta ja uutisoitua poliittista kamppailua? Lain perustuslaillisuuden päättäjät tiedettiin myös varsin hyvin kautta linjan, mutta veton kumoavan enemmistön suuruus huonosti. Osasyys siihen voi olla, että vastausvaihtoehtoja ei kumpanakaan vuotena annettu valmiiksi, vaan jokaisen vastaajan piti itse sanoa oikea suhde, kaksi kolmasosaa. Vastaavasti edellä totesin, että yhdysvaltalaiset tietävät huonosti yksittäiset talouden tunnusluvut, mutta suhteellisen hyvin talouden yleiset trendit.

Heikot ja vahvat demokraatit tietävät oikean vastauksen näihin kysymyksiin ehkä yllättävänkin huonosti. Ainoastaan vuoden 2004 kysymykseen lain perustuslaillisuuden päättäjistä, vahvoista demokraateista selkeästi suurempi osa tietää oikean vastauksen kuin puhtaat sitoutumattomat. Kaikissa tapauksissa sitoutumattomat demokraatit tietävät vastaukset paremmin kuin muut

²⁰³ Kysymys 22., National (US) Poll 17.7. 2008, Quinapiac University, <http://www.quinapiac.edu/institutes-and-centers/polling-institute/national/release-detail?ReleaseID=1194>

demokraatit. Puolueelliset sitoutumattomat tietävät oikeat vastaukset kaikissa tapauksissa puhtaita sitoutumattomia paremmin, samoin on verrattaessa puolueellisia sitoutumattomia heikkoihin puolueellisiin.

8. PUOLUEELLISUUS

Tämän luvun aiheena on se, löytyykö kolmen sitoutumattoman ryhmän välille erojen niiden puolueellisuuden suhteen. Oletuksena on, että puhtaat sitoutumattomat ovat suhteellisen neutraaleja puolueiden suhteen tai eivät ainakaan johdonmukaisesti kummankaan puolella. Sitoutumattomien demokraattien odotan suosivan demokraattista puoluetta ja sen ehdokkaita sekä sitoutumattomien republikaanien vastaavasti omaa puoluettaan ja sen ehdokkaita.

Aloitan kahdella kysymyksellä, joiden tarkoituksena voi ajatella olevan selvittää uskoa puoluejärjestelmään tai puolueisiin: välittävätkö kansalaiset siitä, kumpi puolue voittaa vaalit ja onko puolueiden välillä vastaajien mielestä eroja. Niiden voi myös ajatella olevan minimivaatimuksia mahdolliselle puolueellisuudelle, voiko kannattaa jotain puoluetta, jos ei välitä siitä, mikä puolue voittaa vaalit tai ei näe eroja niiden välillä?

Seuraavat kolme kysymystä käsittelevät äänestyspäätöksiä muodostamisessa tärkeinä pidettyjä tekijöitä, taloutta ja ehdokkaiden suosiota. Taloudellisen tilanteen merkitystä vaalien tulokselle on tutkittu paljon. Yksi kiistanaihe on ollut, ovatko äänestäjät retrospektiivisiä vai prospektiivisiä, merkitseekö menneen talouden tila vai odotus tulevasta taloudesta enemmän äänestyspäätöstä tehtäessä²⁰⁴. Kysymys siitä, kummalle, presidentille vai kongressille, kuuluu ansio Clintonin kauden jälkeisestä liittovaltion budjettilyijästä kuvaa äänestäjien retrospektiivisiä arvioita ja kysymys siitä, kumman puolueen he ajattelevat jatkossa hoitavan taloutta paremmin prospektiivisiä arvioita. Toinen merkittävänä pidetty äänestyspäätökseen vaikuttava asia on ehdokkaiden suosio äänestäjien joukossa. Sitä kuvaamaan olen valinnut presidentti- ja varapresidenttiehdokkaiden vastaajilta saamat lämpömittarilukemien keskiarvot.

Varsinaiseen äänestyskäyttäytymiseen liittyvistä kysymyksistä ensimmäisenä tarkastelun alla on, kumman puolueen esivaalissa he äänestivät vuoden 2000 presidenttiehdokkaiden esivaaleissa ja kumman puolueen ehdokkaita vastaajat ovat vastanneet äänestäneensä menneissä vaaleissa. Viimeiseksi esittelen äänestäjien äänestysaikomuksia, kumpaa presidenttiehdokasta he aikovat äänestää tulevilla vaaleilla.

Mythin mukaan puhtaat sitoutumattomat olivat heidän tutkimuksissaan vähiten kiinnostuneita siitä, kumpi puolue voittaa vaalit. Puolueelliset sitoutumattomat olivat yhtä kiinnostuneita kuin heikosti

204 Lewis-Beck ja Stegmaier 2009.

puolueisiin samastuneet, mutta hieman vähemmän kuin vahvasti samastuneet.²⁰⁵ Vuoden 2000 tutkimuksessa kysyttiin samaa asiaa, kuinka paljon vastaaja välittää siitä, kumpi puolue voittaa presidentinvaalit. Taulukossa esitän kunkin puoluesamastumisryhmän vastaajien, jotka sanoivat välittävänsä paljon vaalien lopputuloksesta, osuudet.

Taulukko 8.1.

Puoluesamastuminen ja välittäminen voittavasta puolueesta

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syys	92,3	63,3	62,8	38,3	60,2	62,0	90,2
2000 loka	91,6	65,3	61,9	40,7	62,4	65,4	90,0
2000 post	93,2	70,6	69,8	45,1	65,5	70,4	89,8

Prosentteja, välittää paljon

Samoin kuin Mythissä, vuoden 2000 vastaajistakin on erotettavissa kolme ryhmää. Vahvasti samastuneet välittävät vaalien lopputuloksesta eniten, heikosti samastuneet hieman enemmän kuin puolueelliset sitoutumattomat ja puhtaat sitoutumattomat selkeästi vähiten, joista viimeksi mainituista alle puolet ilmoittaa välittävänsä paljon. Ei liene yllättävää, että kiinnostus vaalien lopputuloksesta oli suurimmillaan vaalien jälkeen, kun presidenttiyden kohtalosta käytiin kiivasta kamppailua, mutta silloinkin vain alle puolet puhtaista sitoutumattomista ilmoitti välittävänsä voittavasta puolueesta.

Seuraava kysymys koskee sitä, ajatteliko vastaaja puolueiden välillä olevan eroja. Tätä kysyttiin ainoastaan vuonna 2000 vaalien jälkeen, muina aikoina vuonna 2000 ja myöhemmissä kyselyissä tätä kysymystä ei esitetty. Se on sääli, sillä olisi ollut mielenkiintoista voida verrata näitä lukuja seuraaviin vuosiin, mikä olisi voinut kertoa, olisiko edennyt polarisaatio vaikuttanut ihmisten näkemyksiin ja yhä useampi havainnut eroja puolueiden välillä.

Taulukko 8.2.

Puoluesamastuminen ja erot puolueiden välillä

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 post	88,2	68,7	72,4	54,2	69,2	69,1	86,1

Prosentteja, on eroja

Tämänkin kysymyksen vastauksista löytyy kolme selkeää ryhmää: vahvasti samastuneet, heikosti

²⁰⁵ Keith et al., 1992, 43.

samastuneet sekä puolueelliset sitoutumattomat ja puhtaat sitoutumattomat, joista sentään reilu puolet näkee puolueiden välillä olevan eroja.

Aiemmin kirjoitin Danielle Shanin tutkimuksesta, jossa hän tutki, miten puoluesamastuminen vaikuttaa talouteen liittyviin kysymyksiin vastaamiseen. Hän kirjoitti puoluesamastumisen vaikuttavan samalla tapaa sekä sitoutumattomien puolueellisten että muiden puolueisiin samastuneiden näkemyksiin talouteen liittyvistä asioista²⁰⁶. Seuraavat kaksi kysymystä koskettavat ihmisten retrospektiivisiä ja prospektiivisiä käsityksiä taloudesta.

Tutkimuksissa usein ajatellaan, että ihmiset pitävät presidenttiä vastuullisena maan taloudesta. Yksinkertainen tosiasia kuitenkin on, että ihmisen pitää ajatella, että presidentti on vastuussa taloudesta, jotta hän voi pitää presidenttiä vastuullisena taloudesta. Jakautunut hallinto, kuten oli suurimman osan presidentti Clintonin kautta, kun republikaaneilla oli kongressin molemmissa kamareissa enemmistöt, voi vaikeuttaa vastuun määrittelyä. Myös taloudellinen konservatiivisuus vähentää käsitystä presidentin vastuullisuudesta, hänen kanssaan vastuuta saavat ei-valtiolliset toimijat. Lisäksi puoluesamastuminen vaikuttaa vastuun jakamiseen jakautuneen hallinnon aikoina. Kun taloudelliset olot paranevat, vastuu taloudesta annetaan puoluesamastumisen mukaiselle instituutiolle ja kun olot huononevat, vastuu säilytetään puoluesamastumisen vastaiselle instituutiolle.²⁰⁷

Vuonna 2000 kysyttiin kahta asiaa. Ensimmäisessä taulukossa esitän vastausjakaumat kysymykseen, kummalle kuuluu ansio liittovaltion budjetin ylijäämästä, presidentti Clintonille vai republikaaniselle kongressille. Tämän kysymyksen vastauksiin voi vaikuttaa ihmisten informaation käsittelyä ohjaava motivoitu päättely ja valikoivan havainnoinnin kaltaiset informaation vastaanottamiseen liittyvät mekanismit. Toisessa kysymyksessä ihmisiltä tiedusteltiin, kumpi puolue olisi parempi hoitamaan taloutta. Molempia kysymyksiä kysyttiin helmikuun alusta vaaleihin asti, joten käyttämästäni aineistosta jää ulkopuolelle vaalien jälkeiset vastaajat. Vuosina 2004 ja 2008 vastaavan kaltaisia kysymyksiä ei esitetty. Molemmissa taulukoissa esitän niiden vastaajien osuuden, jotka ovat ottaneet kysymyksiin kantaa.

Loput kysymykseen vastanneet vastaajat joko eivät osanneet antaa ansiota kummallekaan tai eivät osanneet sanoa. Puhtaista sitoutumattomista syyskuussa 57,4% antoi kunnian jommalle kummalle ja

²⁰⁶ Shani 2006, alaviitteet 8 ja 9, sivu 11.

²⁰⁷ Rudolph 2003.

lokakuussa 63,4%. Muissa ryhmissä pienin oli lokakuun heikot republikaanit, 69,4% ja kaikissa muissa tapauksissa kunnian jommalle kummalle poliittiselle toimijalle antoi suurempi osuus kulloiseenkin luokkaan kuuluneista.

Taulukko 8.3.

Puoluesamastuminen ja ansio ylijäämästä

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syys								
	Clinton	11,0	22,5	20,3	32,7	63,4	59,3	80,4
	Kongressi	71,2	50,7	55,2	24,7	16,2	17,1	6,7
2000 loka								
	Clinton	9,3	21,2	19,3	35,7	62,6	59,4	79,5
	Kongressi	69,7	48,2	54,2	27,7	12,1	19,8	6,0

Prosentteja, Clinton tai kongressi

Ajankohdalla ei tässä tapauksessa ole väliä, sekä syys- että lokakuussa kaikissa tapauksissa oman puolueen suosiminen on suhteellisen samalla tasolla. Vahvasti samastuneet olivat omassa luokassaan omille kunnian antamisessa ja heikosti samastuneet sekä puolueelliset sitoutumattomat olivat suurin piirtein samalla tasolla. Puolueelliset sitoutumattomat ovat selkeän puolueellisia verrattuna puhtaisiin sitoutumattomiin, joista noin kolmasosa antoi kunnian presidentti Clintonille ja noin neljäsosa republikaaniselle kongressille. Molemmissa puolueissa suurempi osuus puolueellisista sitoutumattomista kuin heikosti samastuneista suosii puoluesamastumisensa mukaista toimijaa.

Toinen kysymys koski siis sitä, kumpi puolue olisi parempi hoitamaan liittovaltion taloutta. Vastausvaihtoehtoiksi annettiin republikaanien ja demokraattien lisäksi se, ettei puolueiden kyvyssä hoitaa taloutta ole eroa.

Loput kysymykseen vastanneet vastasivat, ettei ole väliä kumpi puolue hoitaa taloutta tai he eivät tienneet. Ainoastaan noin 25% puhtaista sitoutumattomista otti kantaa jomman kumman puolueen hyväksi ja vahvasti samastuneet olivat selkeästi puolueellisimpia. Puolueellisia sitoutumattomia on käytännössä lähes mahdoton erottaa heikosti samastuneista kummassakaan puolueessa, sitoutumattomat republikaanit ja demokraatit käyttäytyvät yhtä puolueellisesti heikosti puolueisiin samastuvien kanssa vastaamalla kuten vastaavat.

Taulukko 8.4.

Puoluesamastuminen ja parempi puolue hoitamaan taloutta

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syys							
demokraatit	1,9	9,7	5,3	15,9	50,9	48,1	78,6
republikaanit	75,1	44,7	47,0	9,1	4,4	6,9	2,4
2000 loka							
demokraatit	1,4	7,3	5,1	14,3	51,2	52,8	81,2
republikaanit	79,0	49,3	47,3	13,3	4,1	7,6	2,1

Prosentteja, demokraatit tai republikaanit

Vastaajien tuntemuksia useista poliittisista toimijoista kysyttiin kaikkina vuosina lämpömittariasteikolla. Siinä pyydetään antamaan arvio skaalalla 0-100 (vuosina 2004 ja 2008 0-10) siitä, kuinka suosiollinen tai epäsuosiollinen käsitys vastaajalla on kulloisestakin henkilöstä. Vastausvaihtoehdoista todetaan, että 0 tarkoittaa hyvin epäsuosiollista ja 100 (10) hyvin suosiollista. Puoliväliin sijoittuvien 50 ja 5 todetaan kysymyksessä kuvaavan, ettei vastaaja suhtaudu henkilöön suosiollisesti tai epäsuosiollisesti. Lämpömittariasteikkoa on käytetty ANES:ssa vuodesta 1964 alkaen ja sen avulla pyritään kartoittamaan ihmisten käsityksiä henkilöiden lisäksi moninaisista sosiaalisista ryhmistä, kuten puolueista. Sitä on myös esitetty käytettäväksi puoluesamastumiskysymysten sijaan vastaajien puolueellisuuden arvioimiseen²⁰⁸.

NAES:seissa ei pyydetty vastaajia arvioimaan puolueita lämpömittariasteikolla, mistä olisi saanut ehkä suoremmin tietoa eri puoluesamastumisryhmien puolueellisuudesta. Seuraavalla sivulla olevissa taulukoissa esitän puolueiden näkyvimpien hahmojen, presidentti- ja varapresidenttiehdokkaiden eri vuosina saamat arviot. Luvut ovat kunkin henkilön saama kysymykseen jonkinlaisen arvion antaneiden vastaajien keskiarvo.

Ensimmäiseksi on todettava, että puhtaiden sitoutumattomien tuntemukset ehdokkaita kohtaan ryhmänä eivät ole kylmiä tai lämpimiä. Kaikkina vuosina kaikkia ehdokkaita kohtaan he suhtautuvat keskimäärin varsin välinpitämättömästi, kukaan ehdokas ei ole herättänyt heissä ryhmänä juuri minkäänlaisia tuntemuksia kumpaankaan suuntaan.

208 Alvarez, 1990.

Taulukko 8.5.

Puoluesamastuminen ja ehdokkaiden lämpömittarikeskiarvot

		VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000	syys							
	Bush	84,2	70,0	71,4	51,7	42,0	47,0	32,3
	Cheney	76,0	64,1	65,1	49,5	43,9	48,0	37,9
	Gore	26,5	45,5	38,0	51,5	70,9	69,4	82,5
	Lieberman	41,7	52,6	48,5	55,2	66,3	62,8	73,5
2000	loka							
	Bush	85,8	72,6	72,1	53,2	41,8	47,3	32,0
	Cheney	80,6	69,9	70,4	54,0	47,2	51,0	41,6
	Gore	23,1	43,2	36,9	49,0	69,5	69,7	83,5
	Lieberman	40,3	52,3	48,0	53,2	67,1	64,9	75,6
2000	post							
	Bush	85,8	74,1	73,1	51,9	39,6	43,6	29,9
	Cheney	81,6	69,6	71,9	53,8	47,6	49,9	39,6
	Gore	24,4	39,4	35,0	48,7	68,5	67,8	82,8
	Lieberman	36,4	48,0	45,6	50,9	65,8	62,4	73,5
2004								
	Bush	8,9	7,2	7,3	4,9	3,0	4,1	2,2
	Cheney	7,7	6,0	6,2	4,3	2,9	3,8	2,4
	Kerry	2,4	4,1	3,6	4,8	6,4	6,2	7,5
	Edwards	3,1	4,5	4,1	5,0	6,2	6,0	7,1
2008								
	McCain	7,3	6,4	6,5	5,4	4,7	5,1	3,8
	Palin	8,0	6,3	7,0	4,9	3,1	4,1	2,3
	Obama	3,1	4,8	4,1	5,3	7,0	6,5	7,7
	Biden	3,1	4,6	3,9	5,0	6,7	6,0	7,4

Prosentteja, demokraatit tai republikaanit

Sen sijaan muissa puoluesamastumisryhmissä näkyy selkeästi niiden puolueellisuus. Oman puolueen ehdokkaille annetaan yli 50 tai viiden oleva arvio ja vastapuolueen ehdokkaille niiden alle oleva arvio. Vahvimmin samastuneet ovat myös arvioissaan vahvimmin kantaa ottavia, he suhtautuvat kaikissa tapauksissa lämpimimmin oman puolueen ja kylmimmin vastapuolueen ehdokkaisiin. Oman puolueen presidenttiehdokkaisiin suhtaudutaan lämpimämmin kuin varapresidenttiehdokkaisiin, vastapuolueen osalla tilanne kääntyy, heidän varapresidenttiehdokkaisiin suhtaudutaan presidenttiehdokkaita lämpimämmin. Poikkeuksena tähän on vuoden 2008 republikaanien ehdokkaat. Varapresidenttiehdokas Palin saa omiltaan suosiollisemmat ja vastapuolelta kylmemmät arviot kuin puolueen presidenttiehdokas John McCain. Myös Barack Obama saa ehkä hivenen lämpimämmät arviot republikaaneilta kuin Joe Biden, mikä voi osin johtua siitä, että Obama oli kuitenkin varsin tuore kasvo kansallisen tason politiikassa Bideniin verrattuna.

Puolueellisia sitoutumattomia ja heikosti samastuneita vertailtaessa huomataan, että ainoastaan kolmessa tapauksessa 40 mahdollisesta heikosti samastuneet antavat puolueensa ehdokkaalle lämpimmän arvion kuin puolueelliset sitoutumattomat, republikaanien puolella Bush vuoden 2000 lokakuussa ja vaalien jälkeen sekä demokraattien puolella Gore saman vuoden lokakuussa. Erot näiden ryhmien välillä eivät aina ole suuria, mutta toistuvat johdonmukaisesti ehdokkaasta ja vuodesta toiseen. Erot ovat pienimmillään oman puolueen ehdokkaiden kohdalla ja suuremmat vastapuolueen kohdalla, joita puolueelliset sitoutumattomat näyttäisivät yleisesti ottaen arvostavan vähemmän kuin heikosti samastuneet.

Seuraavan taulukon, kumman puolueen presidenttiehdokkaiden esivaaleissa vastaaja on äänestänyt, luvuista olen poistanut kaikki muut kuin jomman kumman puolueen esivaalissa äänestämisenä ilmoittaneet. Kysymystä kysyttiin ainoastaan vuonna 2000, joten muut vuodet jäävät tällä kertaa pois. Taulukossa esitän republikaanien esivaaleissa äänestäneet.

Taulukko 8.6.

Puoluesamastuminen ja äänestys esivaaleissa, puolue

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syys	96,5	94,2	87,2	52,4	15,3	8,3	1,7
2000 loka	96,7	91,8	83,9	49,8	16,9	8,4	2,8
2000 post	95,8	95,2	87,4	50,5	18,5	8,8	4,6

Prosentteja, äänesti republikaanien esivaaleissa

Mythin ja sen kirjoittajien aiemman artikkelin mukaan oman puolueen esivaaleissa puolueisiin suoraan samastuneet äänestivät huomattavasti todennäköisemmin kuin puolueelliset sitoutumattomat. Poikkeuksia tosin oli. Vuosien 1976 ja 1988 demokraattien esivaalissa ilmoitti äänestäneensä kaikista kolmesta demokraattisesta ryhmästä yli 90%. Puolueelliset sitoutumattomat eivät siis näiltä osin kuitenkaan olleet yhtä johdonmukaisesti sitoutuneita puolueeseensa kuin niihin suoraan samastuneet.²⁰⁹

Äänestäneistä puhtaista sitoutumattomista noin puolet äänesti republikaanien ja noin puolet demokraattien esivaaleissa, vahvoista sitoutumattomista hyvin harva äänesti vastapuolueen esivaalissa. Seuraavaksi puolueuskollisempia olivat heikot republikaanit, jotka olivat uskollisempia kuin heikot demokraatit. Puolueelliset sitoutumattomat äänestivät heitä useammin vastapuolueen esivaalissa, republikaanit näyttäisivät olleen hivenen demokraatteja puolueuskollisempia. Vuoden

²⁰⁹ Keith et al. 1986, 165-166 ja Keith et al. 1992 taulukko 5.1, 81.

2000 puolueelliset sitoutumattomat eivät näiltä osin olleet niin sitoutuneita puolueisiinsa kuin niihin suoraan samastuneet, mutta selkeästi puolueellisempia kuin puhtaat sitoutumattomat. He olivat myös sitoutuneempia kuin 1970-1980-lukujen puolueelliset sitoutumattomat, sillä heistä äänesti joinain vuosina noin kolmannes vastapuolueen esivaaleissa²¹⁰.

Seuraavan kysymyksen aiheena on, minkä puolueen ehdokasta vastaaja äänesti edellisissä vaaleissa. Vuonna 2000 tämän tyyppisiä kysymyksiä ei kysytty. Taulukossa vuoden 2004 luvut kertovat, kuinka suuri osuus kuhunkin puoluesamastumisryhmään kuuluneista äänesti vuoden 2002 edustajainhuoneen vaalissa demokraattien ehdokkaita (2004 edu 2002). Vuoden 2008 luvut ovat vuoden 2006 edustajainhuoneen vaaleissa (2008 edu 2006) ja vuoden 2004 presidentinvaalissa (2008 pres 2004) demokraattien ehdokasta äänestäneet. Luvuissa on otettu huomioon ainoastaan joko republikaanien tai demokraattien ehdokkaita äänestäneet. Suurimmillaan muiden kuin heidän äänestäminen oli puhtailla sitoutumattomilla, joista 4,7% ilmoitti äänestäneensä vuoden 2006 edustajainhuoneen vaaleissa jotain muuta ehdokasta. Myös ne vastaajat, jotka eivät äänestäneet, eivät tienneet ketä äänestivät ja jotka eivät vastanneet kysymykseen, olen jättänyt pois.

Lisäksi taulukossa on Mythistä demokraattien ehdokkaita äänestäneiden keskiarvo vuosien 1962-1990 edustajainhuoneen vaaleista (Myth edu ka) ja vuosien 1952-1988 presidentinvaaleista (Myth pres ka)²¹¹. Myth Revisitedistä on vuoden 2002 edustajainhuoneen vaaleja (MythR edu 2002) ja vuoden 2004 presidentinvaalia (MythR pres 2004) koskevat luvut²¹².

Taulukko 8.7.

Puoluesamastuminen ja aiemmat äänestämiset

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2004 edu 2002	3,0	9,4	14,5	48,3	85,0	85,5	96,7
2008 edu 2006	2,8	10,4	15,4	51,9	87,2	88,0	97,5
2008 pres 2004	1,6	8,9	9,1	39,6	78,0	71,3	92,5
Myth edu ka	14	27	32	55	74	76	89
Myth pres ka	3	13	11	31	67	63	85
MythR edu 2002	7	27	28	31	67	6	93
MythR pres 2004	3	9	13	51	86	82	97

Prosentteja, äänesti demokraattia

Puhtaista sitoutumattomista noin puolet vastasi äänestäneensä molemmissa edustajainhuoneen

²¹⁰ Ibid.

²¹¹ Keith et al. 1992, taulukko 4.2, 72 ja taulukko 4.1, 68.

²¹² Magleby et al. 2010, taulukko 9, 21 ja taulukko 8, 20.

vaaleissa demokraattien ehdokasta ja alle puolet vuoden 2004 presidentinvaaleissa istuvan presidentti Bushin vastaehdokasta, John Kerryä. Muissa puoluesamastumisryhmissä puolueellisuus näkyy selkeästi. Vahvasti samastuneista republikaaneista juuri kukaan ei äänestänyt demokraattien ehdokkaita, kun taas vahvoista demokraateista lähes kaikki äänestivät oman puolueensa ehdokasta. Heistä republikaanien puolelle harhautui suurimmillaankin vain noin 7,5% vuoden 2004 presidentinvaalissa. Demokraattien puolella heikosti samastuneet äänestivät sitoutumattomia demokraatteja huomattavasti epätodennäköisemmin Kerryä samoissa vaaleissa, mutta edustajienhuoneen vaaleissa näiden kahden ryhmän puolueuskollisuus oli samalla tasolla. Republikaanien puolella asetelma vaalien suhteen kääntyi toisin päin, heikosti samastuneet olivat puolueuskollisempia edustajainhuoneen vaaleissa, mutta vuoden 2004 presidentinvaalissa puolueuskollisuus oli samalla tasolla.

Mythissä tai Myth Revisitedissä ei käytetty aikaisempien vuosien äänestysistä kysytyjä kysymyksiä, joten niistä saamani luvut koskevat äänestyspäätöksensä ilmoittaneita. Omiin lukuihini verrattuna oman puolueen ehdokkaiden äänestäminen näyttäisi Mythin aikakaudesta vahvistuneen, mutta ensiksi on huomattava, että oman puolueen äänestämistä edellisissä vaaleissa yliarvioidaan ja toiseksi, vuosina 1962-1990 edustajienhuone oli koko ajan demokraattienemmistöinen. Istuvilla edustajainhuoneen jäsenillä on lähes poikkeuksetta etulyöntiasema vaaleissa.

Oman tutkimukseni lukujen vertaaminen Myth Revisitedin lukuihin on osittain edellisen mukaista, Kolmessa tapauksessa, edustajainhuoneen vaaleissa 2002 ja republikaanit presidentinvaalissa 2004, molempien puolueiden puolueelliset toimivat puoluesamastumisensa mukaisesti – voi olla, että he muistavat äänestäneensä oman puolueen ehdokasta, vaikka eivät välttämättä näin tehneet. Miksi sitten vuonna 2008 paljon pienempi osuus demokraateista vastasi äänestäneensä vuoden 2004 presidentinvaaleissa Kerryä kuin vaaleissa äänesti, jos Myth Revisitedin luvut heidän todellisesta äänestämisestä pitävät paikkansa? Tähän kysymykseen minulla ei ole selkeää vastausta. Ehkä he eivät halunneet tunnustaa äänestäneensä hävinnyttä ehdokasta?

Joka tapauksessa vastaukset menneitä vaaleja koskeviin kysymyksiin kertovat puolueellisten sitoutumattomien puolueellisuudesta. He toimivat kaikissa tapauksissa kuten muutkin puolueeseensa heikosti tai vahvasti samastuneet. Puhtaiden sitoutumattomien vastaaminen samoihin kysymyksiin on puolestaan verrattain puolueetonta. Kahdessa tapauksessa heistä noin puolet ilmoittaa äänestäneensä demokraattien ehdokasta ja kolmannessakaan tapauksessa heidän puolueellisuutensa ryhmänä ei ole lähellekään samaa tasoa kuin puolueellisilla sitoutumattomilla.

Tutkimukseni viimeisessä taulukossa esitän kaikkien kolmen vuoden presidentinvaalien äänestysaikomuksia koskevista kysymyksistä saamani tulokset. Kaikissa tapauksissa olen ottanut huomioon ainoastaan ne vastaajat, jotka ovat aikoneet äänestää jompaa kumpaa pääehdokkaista. Naderia ja muita kolmansien puolueiden ehdokkaita äänestäneet, samoin kuin kaikki ne, jotka ovat sanoneet, etteivät äänestä tai eivät tiedä tai ovat kokonaan kieltäytyneet vastaamasta kysymykseen, olen poistanut vastaajien joukosta. Taulukossa esitän niiden vastaajien osuuden puoluesamastumisryhmistä, jotka ovat aikoneet äänestää demokrattien ehdokasta, Al Gorea, John Kerryä tai Barack Obamaa. Vuoden 2000 osalta esitän myös, kumpaa pääehdokkaista vastaajat äänestivät vaaleissa.

Äänestysaikomukset voivat hyvinkin olla kelvollinen väline selvittämään ihmisten äänestyskäyttäytymistä. Hiljattain New York Timesissa ilmestyneessä artikkelissa politiikan tutkija Lynn Vavreck tarkastelee Cooperative Campaign Analysis Projectin²¹³ kyselytutkimuksiin perustuen, kuinka kestäviä yhdysvaltalaisien äänestyspäätökset ovat. Kyselytutkimus aloitettiin joulukuulla 2011, siis ennen kuin republikaanien esivaalit olivat alkaneet, jolloin 94% noin 44,000 vastaajasta oli jo päättänyt, aikovatko he äänestää Barack Obamaa vai Mitt Romneyä tulevissa presidentinvaaleissa. Syyskuun alkuun mennessä heidät kaikki oli haastateltu kerran uudelleen ja lähes kaikki jo joulukuussa äänestyspäätöksensä tehneet olivat säilyttäneet sen. Obaman joulukuussa valinneista häntä aikoi edelleen äänestää 96% ja Romneyn valinneista häntä aikoi edelleen äänestää 92%. Vavreck kirjoittaa noiden lukujen olevan ällistyttävän suuria, mutta samassa linjassa vuoden 2008 vaalien kanssa, jolloin samana ajanjaksona Obaman alunperin valinneista 90% ja McCainin valinneista 92% aikoi edelleen myöhemmän ajankohtana äänestää heitä.²¹⁴

American National Election Studyt on pääsääntöisesti suoritettu siten, että samat vastaajat haastatellaan vaaleja ennen ja niiden jälkeen. Tällöin on mahdollista kysyä ihmisiltä, ketä he ovat äänestäneet. Siinäkin on ongelmansa, sillä vertailemalla vaalipiirittäisiä äänestystuloksia ANES:ssa annettuihin vastauksiin siitä, ketä ehdokasta vastaaja on äänestänyt, on havaittu, että varsinkin muissa kuin presidentinvaaleissa vastaajista osa on luultavasti ilmoittanut äänestäneensä vaalin voittajaa, vaikka todellisuudessa onkin äänestänyt jotain muuta ehdokasta tai jättänyt kokonaan äänestämättä²¹⁵. Sama pitää paikkansa esivaalienkin osalta²¹⁶.

²¹³ <http://ccap.yougov.com/>

²¹⁴ Vavreck 2012.

²¹⁵ Wright 1993.

²¹⁶ Atkeson 1999.

Vuoden 2008 aineistoni päättyy vaaleja edeltävään päivään, joten varsinaisissa vaaleissa äänestämistä en voi käsitellä. Vuonna 2004 tutkimuksen tekemistä jatkettiin vaalien yli ja äänestyspäättöstä kysyttiin, mutta esimerkiksi puhtaista sitoutumattomista 50 vastaajaa äänesti joko Bushia tai Kerryä, mikä on varsin pieni määrä luotettavien johtopäätösten tekemiseen. Päätin jättää käsittelemättä vuoden 2004 äänestämiset kokonaan. Vuonna 2000 tutkimusta jatkettiin vaalien jälkeen presidentti Bushin virkaanastujaisiin asti, jolloin vastaajamäärä kasvoi niin suureksi, että voin esittää sen vuoden osalta varsinaisen äänestämisen ehdokasvalinnan.

Vuoden 2004 aineistosta löytyi usea äänestysaikomusta hieman eri tyyppisillä kysymysmuodoilla tiedustellut kysymys. Niistä kolme osoittautui vastaajamäärältään käyttökelpoiseksi. Ensimmäistä niistä kysyttiin tammikuun lopusta huhtikuun loppuun (2004 kevät), toisen kysymisajankohta oli huhtikuun lopusta heinäkuun puoliväliin (2004 kesä) ja kolmas heinäkuun alusta vaaleihin asti (2004 syksy). Kaksi viimeistä menevät ajallisesti päällekkäin, tänä aikana toiseen kysymykseen vastasi puolet päivittäisestä otoksesta ja toinen puoli toiseen kysymykseen.

Vuoden 2008 äänestysaikomuksia selvittämään käytän kahta kysymystä, joita kysyttiin demokraattien esivaalikamppailun ratkettua Obaman eduksi. Ensimmäisen kysymisaika oli kesäkuun lopusta syyskuun loppuun (2008 kesä) ja toisen syyskuun lopusta vaaleihin asti (2008 syksy). Vuonna 2008 ensimmäinen presidenttiehdokkaiden välinen väittely järjestettiin 26.9., jolloin kysymyksien ja näin myös otoksien aikarajaus on. Aikarajaan sattui myös Valkoisessa talossa 25.9. pidetty talouskriisistä selviämistä käsitellyt ja paljon julkisuutta saanut kokous, johon osallistui johtavia poliitikkoja yli puoluerajojen, muun muassa molempien puolueiden presidenttiehdokkaat. John McCain oli edellisenä päivänä ilmoittanut keskeyttävänsä kampanjoinnin ja ehdotti ensimmäisen väittelyn siirtämistä myöhäisempään ajankohtaan, koska rahoitusjärjestelmä oli historiallisessa kriisissä²¹⁷. Seuraavana päivänä pitämässään lehdistötilaisuudessa presidentti Bush luonnehti talouskriisin ratkaisuksi suunnitellun pelastuspaketin olevan suuri ja tuntuva, koska käsillä oleva ongelma on suuri²¹⁸. New York Times puolestaan otsikoi kokousta käsitelleen juttunsa: ”Talks Implode During a Day of Chaos”²¹⁹.

217 <http://www.usnews.com/news/campaign-2008/articles/2008/09/24/mccain-suspends-campaign-shocks-republicans>

218 <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2008/09/20080926.html>

219 <http://www.nytimes.com/2008/09/26/business/26bailout.html>

Taulukko 8.8.

Puoluesamastuminen ja presidentinvaalien äänestysaikomus
2000, 2004 ja 2008

	VR	HR	SR	SIT	SD	HD	VD
2000 syys	4,2	20,6	14,2	52,0	85,3	80,4	94,1
2000 loka	3,5	17,4	15,9	47,2	84,0	80,7	95,7
2000 post	2,3	13,1	11,1	48,3	92,2	80,2	97,5
2004 kevät	3,6	15,2	15,5	55,7	87,8	82,6	94,9
2004 kesä	3,8	16,4	13,2	51,5	87,0	79,0	94,1
2004 syksy	2,5	16,1	12,0	52,2	88,9	77,0	95,3
2008 kesä	2,9	18,7	10,8	50,1	87,5	73,5	95,2
2008 syksy	3,5	20,8	12,2	48,2	91,1	78,1	95,6

Prosentteja, aikoo äänestää demokraattien ehdokasta,
2000 post, äänesti demokraattien ehdokasta

Äänestysaikomukset puoluesamastumisryhmittäin ovat jopa hämmästyttävän selkeitä ja johdonmukaisia otoksesta toiseen. Myös äänestyspäätöksiä ne näyttäisivät ennustavan vuonna 2000 aika hyvin, lukuunottamatta sitoutumattomia demokraatteja, joista huomattavasti suurempi osa äänestysaikomuksiin verrattuna ilmoittaa äänestäneensä Al Gorea. Puolueiden välillä on selkeät erot, suuri enemmistö kolmeen demokraattien puoluesamastumisryhmään kuuluvista aikoo kaikkina ajanjaksoina äänestää puolueensa ehdokasta. Kolme republikaanien puoluesamastumisryhmää ovat yhtä johdonmukaisia siinä, etteivät aio äänestää demokraattien ehdokasta. Vuosien välillä ei ole puolueuskollisuuden suhteen mitään suuria muutoksia havaittavissa. Sitoutumattomat demokraatit ja republikaanit ovat ehkä hivenen puolueuskollisempia jälkimäisinä vuosina, mutta mistään suurista muutoksista ei ole kyse.

Samoin puhtaat sitoutumattomat ovat johdonmukaisia, kukaan demokraattien ehdokas ei saa heiltä ryhmänä kovin suurta kannatusta minään ajanjaksona. Kaikissa kolmissa vaaleissa puhtaiden sitoutumattomien äänestysaikomukset kahden pääehdokkaan välillä menevät suurin piirtein tasan. Vaalit ratkaistaan osavaltioissa, joten nämä tulokset ovat vain suuntaa antavia, mutta niiden perusteella on vaikea uskoa, että puhtaat sitoutumattomat olisivat olleet ratkaisevassa asemassa vaalien lopputuloksien kannalta. Noin puolet heistä aikoo äänestää demokraattien ehdokasta ja puolet republikaanien ehdokasta, he ovat ryhmänä aidosti sitoutumattomia. Puolueelliset sitoutumattomat sen sijaan ovat johdonmukaisesti puolueellisia kaikissa vaaleissa. Heidän äänestysaikomuksensa puolueuskollisuus ylittää yhtä tapausta lukuunottamatta heikkojen samastuneiden puolueuskollisuuden kaikkina ajanjaksoina.

9. LOPUKSI

Tutkielmani aiheena oli yhdysvaltalaiset puoluesamastumiseltaan sitoutumattomat. Ensimmäisessä klassisessa puoluesamastumiskysymyksessä vaihtoehdon ”sitoutumaton” valinneet voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Kaksi ryhmää muodostavat ne vastaajat, jotka sanovat olevansa jatkokysymyksessä lähempänä demokraatteja tai republikaaneja ja kolmannen ryhmän muodostavat ne vastaajat, jotka eivät vastaa olevansa lähellä kumpaakaan puoluetta. Edellisistä olen käyttänyt tutkielmassani nimitystä puolueelliset sitoutumattomat ja jälkimmäisistä nimitystä puhtaat sitoutumattomat.

Yhdysvaltalaisten äänestyskäyttäytymisen tutkimuksen klassikossa, *The American Voter*issa, sitoutumattomia kuitenkin käsiteltiin yhtenä ryhmänä. *The American Voter*in kirjoittajien mukaan sitoutumattomat eivät vastanneet poliittisilta kansalaishyveiltään demokraattisen valtion kansalaisille asetettuja odotuksia. Sitoutumattomien määrä nousi 1960-luvun lopulta lähtien, jolloin heihin alettiin tutkimuksessa kiinnittää enemmän huomiota. Vallalla ollut käsitys sitoutumattomien kansalaishyveellisyydestä alkoi murtua. Tutkijat huomasivat, että kaikki sitoutumattomat eivät olleet yhtä passiivisia kansalaisia. Osa heistä oli hyvinkin kiinnostuneita politiikasta, aktiivisia poliittisia toimijoita ja tietäviä poliittisista asioista. Varsin pian havaittiin, että puolueelliset sitoutumattomat ovat puhtaita sitoutumattomia kiinnostuneempia, aktiivisempia ja tietäväisempiä. Tämä oli myös toisen klassikkoteoksen, *The Myth of the Independent Voter*in, käsitys ja tästä ristiriidasta kahden klassikkoteoksen välillä sain tutkimuskysymykseni.

Tutkielmani ensimmäinen tutkimuskysymys oli, voiko kolme sitoutumattomien ryhmää erottaa toisistaan kansalaishyveiden suhteen. Kansalaishyveistä tarkastelin kolmea ominaisuutta, kiinnostusta politiikkaan, aktiivisuutta politiikassa ja tietoa politiikasta. Käsittelin kutakin omassa luvussaan, mutta jokaisen tutkimisen apuvälineeksi laadin *Mythin* ja muun aiemman tutkimuksen perusteella yhden oletusten vastaisen nollahypoteesin, puolueelliset ja puhtaat sitoutumattomat eivät eroa kansalaishyveiltään toisistaan.

Viidennessä luvussa käsittelin kansalaishyveistä ensimmäistä, kiinnostusta. Puhtaat sitoutumattomat olivat selkeästi vähemmän kiinnostuneita politiikasta kuin puolueelliset sitoutumattomat. Heistä pienempi osa verrattuna puolueellisiin sitoutumattomiin ilmoitti olevansa kiinnostunut yleensä politiikasta ja meneillään olevista vaalikampanjoista, kun niistä suoraan kysyttiin. Samoin heistä pienempi osa ilmoitti seuraavansa politiikkaa koskevia uutisia televisiosta tai sanomalehdistä.

Myöskin vaalikampanjoihin olennaisesti liittyvistä tapahtumista, presidentti- ja varapresidenttiehdokkaiden väittelyistä tai puoluekokouksista he olivat vähemmän kiinnostuneita kuin puolueelliset sitoutumattomat ja suoraan puolueisiin samastuneet. Näin ollen kiinnostuksen osalta nollahypoteesin hylkääminen sai tukea.

Kuudennen luvun aiheena oli poliittinen aktiivisuus. Jälleen puhtaat sitoutumattomat erosivat puolueellisista sitoutumattomista. He olivat laiskimpia keskustelemaan politiikasta, eivätkä he puhuneet ehdokkaiden puolesta. Vaalikampanjoidenkin suhteen he olivat epäaktiivisempia kuin puolueelliset sitoutumattomat, heistä pienempi osa lahjoitti rahaa kampanjoihin tai toi kantansa julki. Näiden kahden asian tarkastelun olisin voinut ehkä liittää tavanomaisen käytännön mukaan kahteen muuhun kampanja-aktiivisuuden mittariin, siihen, onko vastaaja osallistunut vaalitulaisuuksiin ja onko vastaaja tehnyt jotain muuta työtä jonkin vaalikampanjan hyväksi. Aktiivisuus erilaisissa yksittäisissä vaalityön muodoissa on niin pientä, että edelliset neljä asiaa yhdistämällä sitä voisi ehkä selvittää paremmin.

Toinen poliittista aktiivisuutta kuvannut kuudennen kappaleen kokonaisuus käsitteli erilaisia äänestämiseen liittyviä aktiviteetteja. Näissäkin erot sitoutumattomien välillä tulivat selkeästi esille. Puhtaista sitoutumattomista pienempi osa ilmoitti rekisteröityneensä äänestäjäksi, äänestäneensä edellisissä vaaleissa tai esivaaleissa ja aikovansa äänestää tulevilla vaaleilla kuin puolueellisista sitoutumattomista. Poliittisen aktiivisuudenkin suhteen näyttää siltä, että nollahypoteesi on hylättävä.

Tietoa politiikasta käsittelemässä luvussa, jossa käsittelemäni kysymykset olin pyrkinyt valitsemaan siten, että niihin olisi löydettävissä yksiselitteinen oikea vastaus ja siten, ettei vastaajan puoluesamastuminen vaikuta vastaamiseen. Jälleen nollahypoteesin hylkääminen sai tukea, sillä johdonmukaisesti kysymyksestä toiseen puhtaista sitoutumattomista pienempi osa kuin puolueellisista sitoutumattomista tiesi oikean vastauksen kulloiseenkin kysymykseen. Puhtaat sitoutumattomat tiesivät huonommin niin ajankohtaisista poliittisista asioista kuten esimerkiksi edustajainhuoneen enemmistöpuolueista tai ehdokkaiden aiemmista poliittisista viroista kuin yleisemmistä poliittisen järjestelmään toimintaan liittyvistä asioista, esimerkiksi siitä, miten valitaan tuomarit korkeimpaan oikeuteen.

Näiden kolmen luvun pohjalta Mythin ja Myth Revisitedin käsitys puolueellisista sitoutumattomista puhtaita sitoutumattomia kansalaishyveellisempinä, lähempänä demokraattisen valtion

ihannekansalaista olevina, sai mielestäni vahvistusta.

Muista puoluesamastumisryhmistä voi yleisesti ottaen todeta, että molempien puolueiden vahvasti samastuneet olivat omassa luokassaan kiinnostuksen ja aktiivisuuden osalta. Samoin heikosti samastuneita ja puolueellisia sitoutumattomia verrattaessa useimmissa tapauksissa jälkimmäiset olivat edellisiä kansalaishyveellisempiä näiden kahden osalta. Poliitikasta tietämisen suhteen tilanne muuttui jonkin verran, sillä republikaanit olivat kaikissa puoluesamastumisryhmissä pääsääntöisesti paremmin perillä asioista kuin vastaavan vahvuisesti samastuneet demokraatit. Republikaanien puolella järjestys oli yleensä sellainen, että vahvat tiesivät parhaiten, sitten sitoutumattomat ja viimeiseksi heikot. Demokraattien puolella tilanne oli sikäli yllättävä, että aika usean kysymyksen ja otoksen kohdalla sitoutumattomista demokraateista suurempi osa kuin heikoista ja myös vahvoista demokraateista tiesi oikean vastauksen. Näin oli esimerkiksi viiden perustuslakia koskeneen kysymyksen suhteen, joihin kaikkiin oikean vastauksen tiesi suurempi osa sitoutumattomista kuin vahvoista.

Toinen tutkimukseni päätavoite oli selvittää puhtaiden sitoutumattomien ja sitoutumattomien demokraattien sekä republikaanien puolueellisuutta - ovatko kolme sitoutumattomien ryhmää puolueiden suhteen edelleen samalla tavalla neutraaleja vai onko ryhmien välillä eroja? Mythin kirjoittajien mielestä puolueelliset sitoutumattomat ovat puolueisiin samastujia, jotka eivät jostain syystä halua tunnustaa puolueellisuuttaan. Tämän käsityksen vastaisen nollahypoteesin mukaan kaikki kolme sitoutumattomien ryhmää ovat puolueiden suhteen samalla tavalla neutraaleja. Vastahypoteesit muodostin kaikille kolmelle ryhmälle erikseen, puhtaiden sitoutumattomien oletin olevan neutraaleja puolueiden suhteen ja puolueellisten sitoutumattomien suosivan omia puolueitaan. Siis oletin, että sitoutumattomat on mahdollista jakaa kolmeen ryhmään puolueellisuutensa suhteen.

Kahdeksannessa luvussa käsittelin mahdollisen puolueellisuuden esille tuovia kysymyksiä kahtena kokonaisuutena. Ensimmäinen kysymysjoukko käsitteli äänestyspäätöksen taustatekijöitä ja toinen kysymysjoukko varsinaisesti äänestämiseen liittyviä asioita. Kahden ensimmäisen kysymyksen perusteella sitoutumattomat pystyi jakamaan kahteen ryhmään. Puolueellisiin sitoutumattomiin verrattuna puhtaista sitoutumattomista selkeästi pienempi osa välitti vaalien voittajapuolueesta ja näki puolueiden välillä eroja. Luvun loppuissa kysymyksissä oli puolue mukana tavalla tai toisella, esimerkiksi kysyttiin, kumpi puolue olisi parempi hoitamaan taloutta. Loppujen kysymysten perusteella sitoutumattomat voi jakaa kolmeen ryhmään, sitoutumattomat demokraatit suosivat

demokraattista puoluetta ja sen ehdokkaita sekä ilmoittivat äänestäneensä ja aikovansa äänestää puolueensa ehdokkaita. Sitoutumattomat republikaanit suosivat vastaavasti omaa puoluettaan, mutta puhtaat sitoutumattomat vaikuttavat neutraaleilta puolueiden suhteen. Viimeksi mainitut eivät osaa nimetä, oliko presidentti Clintonin kauden jälkeinen budjettiylijäämä demokraattisen presidentin vai republikaanisen kongressin ansiota eivätkä ota myöskään kantaa sen suhteen, kumpi puolue olisi parempi hoitamaan liittovaltion taloutta. Myös molempien puolueiden ehdokkaisiin he suhtautuvat varsin neutraalisti, eivätkä myöskään äänestysaikomuksissaan asetu johdonmukaisesti kummankaan puolueen kannalle. Nollahypoteesi on hylättävä, niin selkeitä eroja kolmen sitoutumattomien ryhmän välillä on. Siis myös toisenkin tutkimuskysymyksen osalta tutkimukseni vahvistaa aiempia, Mythin ja Myth Revistedin, tuloksia.

Puolueellisuuden suhteen vahvasti samastuneet ovat vielä selkeämmin omassa luokassaan kuin kansalaishyveiden suhteen molemmissa puolueissa. Kaikissa tapauksissa he ovat kaikkein puolueellisimpia. Se kumpi ryhmä, puolueelliset sitoutumattomat vai heikosti samastuneet, on puolueellisempi vaihtelee. Molemmissa puolueissa esimerkiksi suurempi osa heikosti samastuneista kuin puolueellisista sitoutumattomista välittää voittavasta puolueesta ja käy äänestämässä puolueensa esivaalissa, mutta äänestysaikomusten suhteen puolueelliset sitoutumattomat ovat kautta linjan puolueuskollisempia.

Vaikka vaalit ratkaistaan Yhdysvalloissa osavaltiokohtaisesti ja käyttämäni aineistot olivat kansallisen tason, voinee tutkimukseni perusteella sanoa jotain sitoutumattomien potentiaalista vaalien ratkaisijoina. Mediassa tunnutaan ajateltavan varsin yleisesti, että sitoutumattomia äänestäjiä on paljon ja he ovat vapaata riistaa äänestysmarkkinoilla. Vahvana tuntuu olevan myös käsitys, että esimerkiksi presidentinvaalit voittaa se puolue, joka saa houkuteltua puolelleen sitoutumattomien äänestäjien enemmistön.

Tutkielmani perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että sitoutumattomien merkitystä yliarvioidaan. Jos kaikkia kolmea sitoutumattomien ryhmää käsitellään vaalispekulaatioissa yhtenä ryhmänä, he ovat suurin äänestäjäkunnan ryhmä, mutta eivät enää jos heistä erotellaan puolueelliset sitoutumattomat. Johdannossa kirjoittamani mukaisesti tutkielmanikin otoksissa suurin osa sitoutumattomista oli puolueellisia, kaikista sitoutumattomista noin kolme neljäsosaa ja edellisen mukaan he ovat ainakin äänestämisaikomuksissaan heikosti samastuneitakin puolueuskollisempia. Muistutettakoon tosin kausaalisuuteen liittyvästä ongelmasta - äänestysaikomusten puolueenmukaisuuteen saattoi vaikuttaa se, että osa heistä valitsi samastumisensa

äänestyspäätöksensä mukaan.

Jäljelle jääviä puhtaita sitoutumattomia oli otoksissa noin kymmenen prosenttia. Heidän äänestysaktiivisuutensa oli vähäisempää kuin muilla puoluesamastumisryhmillä, mikä vähentää edelleen heidän painoarvoa vaalien potentiaalisina ratkaisijoina. Lisäksi he ryhmänä olivat varsin neutraaleja puolueiden suhteen. Presidentinvaalien äänestysaikomuksia kartoittavassa taulukossa kukaan yksittäinen ehdokas ei saanut heiltä suurempaa kuin vain noin 55 prosentin kannatusta eli heidän äänensä jakautuivat kokolailla tasan ehdokkaiden suhteen.

Tutkimuksessani oli joitakin kysymyksiä, joista pystyy päättämään polarisaation vaikutuksista. Useissa kysymyksissä kuitenkin sanamuodot tai vastausvaihtoehdot vaihtelivat vuosien välillä siinä määrin, ettei niiden välistä vertailua uskalla tehdä. Siinä mielessä American National Election Studyn käyttäminen aineistona olisi ollut parempi vaihtoehto, sillä niistä olisi löytynyt enemmän vuosittain vertailukelpoisia kysymyksiä. Lisäksi vuosien välistä vertailua hankaloitti se, että vuoden 2000 kyselytutkimuksista käytin ainoastaan politiikan suhteen aktiivisempien aikojen, syksyn ja vaalien jälkeisiä otoksia, kun taas vuosina 2004 ja 2008 suurimmassa osassa kysymyksiä vastaajat olivat peräisin koko vuoden ajalta.

Puoluesamastumista kysyttiin joka vuosi samalla tavalla, eikä sen asema vaikuta ainakaan heikentyneen. Neljännessä luvussa esittämäni taulukon mukaan vuosien varrella näyttäisi vahvasti samastuneiden osuudet kasvaneen ja kaikkiin muihin puoluesamastumisryhmiin kuuluvien osuudet laskeneen. Tutkimukseni perusteella ei myöskään voi ainakaan väittää, että polarisaatio olisi vähentänyt ihmisten kiinnostusta politiikkaan. Yleinen kiinnostus ei vähentynyt vuosien 2000 ja 2004 välillä ja ihmisten kiinnostus presidentinvaalikampanjoista kasvoi vuodesta 2004 vuoteen 2008. Varapresidenttiehdokkaiden väittelyjen katsojamäärät kasvoivat huimasti vuodesta 2000 vuoteen 2008, kaikissa puoluesamastumisryhmissä noin 40 prosenttiyksikköä. Myös rekisteröityminen äänestäjäksi ja aikomus äänestää yleistyi kaikissa puoluesamastumisryhmissä vuosien varrella.

Tutkimuksessani käsittelin ainoastaan sellaisia asioita, jotka erottavat puhtaita ja puolueellisia sitoutumattomia. Heitä yhdistäviäkin asioita toki löytyy, esimerkiksi suhteessa puolueisiin ja puoluejärjestelmään he ovat skeptisempiä kuin puolueisiin suoraan samastuneet. Myth Revisitedissäkään näitä teemoja ei käsitelty, joten niiden päivittämisestä 2000-luvulle voisi löytyä tutkimuksen sopiva aukko.

Jatkotutkimukseen voisi myös löytyä aiheita puolueellisten sitoutumattomien puolueellisuuden tutkimisesta. Viimeisten kymmenen vuoden aikana yhdysvaltalaisessa politiikan tutkimuksessa on tehty paljon tutkimusta siitä, miten puolueisiin samastuminen vaikuttaa siihen, miten ihmiset hakevat ja vastaanottavat informaatiota sekä miten he tulkitsevat sitä. Varsin yleistä näissä tutkimuksissa on, että puolueellisia, demokraatteja ja republikaaneja, ei jaotella millään tavalla heidän puoluesamastumisensa vahvuuden mukaan. Harvemmin näkee tutkimusta, jossa olisi keskitytty siihen, vaikuttaako puoluesamastumisen vahvuus mitenkään politiikkaa koskevan tiedon hankinnan väritymiseen. Oma tutkimukseni antoi viitteitä siitä, että sitoutumattomat demokraatit tai republikaanit ovat vähintään ihan yhtä puolueellisia kuin heikot demokraatit tai republikaanit. Heidän puolueellisuutensa luonteeseen olisi mielenkiintoista perehtyä syvemmin.

Aineistoon tutustuminen toi mieleen useita mahdollisia suuntia jatkotutkimukselle. Ensinnäkin, toisin kuin käsittääkseni missään muussa yleisesti tutkimuksessa käytetyssä kyselytutkimuksessa, NAES:ssa tiedustellaan myös sitoutumattomilta heidän puoluesamastumisensa vahvuutta samaan tapaan kuin puolueisiin samastuvilta. Richard S. Katzin ajatuksia vahvojen republikaanien, demokraattien ja sitoutumattomien tietyn tyyppisestä samankaltaisuudesta voisi nyt testata empiirisesti. Miten vahvat ja heikot sitoutumattomat sijoittuisivat Jack Dennisin luokitteluissa? Minkälaisia pohjia heidän sitoutumattomuudelleen löytyisi? Voisiko olla mahdollista, että vahvoina sitoutumattomina itseään pitävien sosiaalinen identiteetti sitoutumattomuuden suhteen on vahvempaa kuin heikosti sitoutumattomien samaan tapaan kuin Greene väittää olevan puolueisiin samastuvien suhteen? Vahvojen demokraattien ja republikaanien relevantti ulkoryhmä on helppo nimetä, se on vastapuolue, mutta mikä voisi olla vahvojen sitoutumattomien merkityksellinen ulkoryhmä? Molemmat puolueetko? Missä määrin vahvoista sitoutumattomista löytyisi jompaa kumpaa puoluetta lähempänä olevia vai olisiko heidän enemmistö puhtaita sitoutumattomia? Olisiko puolueellisten vahvojen sitoutumattomien puolueellisuus jotenkin erilaista kuin puolueellisten heikkojen sitoutumattomien?

Toiset aineistosta kumpuavat jatkotutkimusten aiheet liittyvät kyselyiden suuriin vastaajamääriin. Vastaajia on niin paljon, että jopa osavaltiokohtainen tarkastelu voisi olla joidenkin koko tutkimusten aikaisten kysymysten osalta mahdollista ilman vastaajamäärien pienuuden aiheuttamia rajoituksia. Minkälaista mahtaa olla sitoutumattomien kiinnostus politiikkaan vaa'ankieliosavaltioissa verrattuna sellaisiin osavaltioihin, joiden presidentinvaalien tulos on puolueen suhteen ollut sama useissa viime vaaleissa? Poikkeaisivatko esimerkiksi Floridan ja Ohion sitoutumattomat jollain tavoin sinisen osavaltion, demokraattisen Kalifornian ja punaisen

osavaltion, republikaanisen Texasin sitoutumattomista?

LÄHDELUETTELO

- Abrams, Dominic ja N. A. Emler (1992), Self-denial as a Paradox of Political and Regional Social Identity: Findings from a Study of 16- and 18-year-olds. *European Journal of Social Psychology*, 22(3): 279-295.
- Aidt, Toke S. (2000), Economic Voting and Information. *Electoral Studies*, 19(2-3): 349-362.
- Alvarez, R. Michael (1990), The Puzzle of Party Identification: Dimensionality of an Important Concept. *American Politics Research*. 18(4): 476-91.
- Ansolabehere, Stephen ja Eitan Hersh (2012), Validation: What Big Data Reveal About Survey Misreporting and the Real Electorate. *Political Analysis* first published online August 27, 2012 Saatavissa <http://pan.oxfordjournals.org/content/early/2012/08/27/pan.mps023.full.pdf+html> katsottu 20.9.2012.
- Atkeson, Lonna Rae (1999), "Sure, I Voted for the Winner!" Overreport of the Primary Vote for the Party Nominee in the National Election Studies. *Political Behavior*, 21(3): 197-215.
- Bartels, Larry (2000), Partisanship and Voting Behavior, 1952-1996. *American Journal of Political Science*, 44(1): 35-50.
- Bartels, Larry (2002), Beyond the Running Tally: Partisan Bias in Political Perceptions. *Political Behavior* 24(2): 117-150.
- Bastedo, Ralph W. ja Milton Lodge (1980), The Meaning of Party Labels. *Political Behavior*, 2(3): 287-308.
- Baum, Matthew A. ja Tim Groeling (2007), Iraq and the "Fox Effect": An Examination of Polarizing Media and Public Support for International Conflict. Konferenssipaperi, American Political Science Association, Chicago, Illinois, 30.8. - 2.9. 2007. Saatavissa http://www.wcfia.harvard.edu/sites/default/files/Baum_IraqFox.pdf katsottu 19.5.2010.
- Beck, Paul Allen (1986), Choice, Context, and Consequence: Beaten and Unbeaten Paths toward a Science of Electoral Behavior teoksessa *Political Science: The Science of Politics*, Herbert F. Weisberg (toim.), Agathon Press, New York, 1986.
- Beck, Paul Allen (1988), Voters' Intermediation Environments in the 1988 Presidential Contest. *Public Opinion Quarterly*, 55:371-394.
- Beck, Paul Allen (2002), Encouraging Political Defection: The Role of Personal Discussion Networks in Partisan Desertions to the Opposition Party and Perot Votes in 1992. *Political Behavior*, 24(4): 309-337.
- Belknap, George ja Angus Campbell (1951), Political Party Identification and Attitudes Toward Foreign Policy. *Public Opinion Quarterly*, 15(4): 601-623.
- Blais, Andre, Elisabeth Gidengil, Richard Nadeau ja Neil Nevitte (2001), Measuring Party Identification: Britain, Canada, and the United States. *Political Behavior*, 23(1): 5-22.

Blendon, Robert J., John M. Benson, Mollyann Brodie, Richard Morin, Drew E. Altman, Daniel Gitterman, Mario Brossard ja Matt James (1997), Bridging the Gap Between the Public's and Economists' Views of the Economy. *The Journal of Economic Perspectives*, 11(3): 105-118.

Blondheim, Menahem ja Tamar Liebes (2009), Television News and the Nation: The End? *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 625: 182-195.

Bond, Jon R. ja Richard Fleisher (2001), Partisanship and Presidential Performance Evaluations. *Presidential Studies Quarterly*, 31(3): 529-540.

Burnham, Walter Dean (1970), *Critical Elections and the Mainsprings of American Politics*. W.W. Norton & Company, New York.

Campbell, Angus, Philip E. Converse, Warren E. Miller, ja Donald E. Stokes, (1960), *The American Voter*. John Wiley & Sons, Inc., New York

Carsey, Thomas M. ja Geoffrey C. Layman (2006), Changing Sides or Changing Minds? Party Identification and Policy Preferences in the American Electorate. *American Journal of Political Science*, 50(2): 464-477.

Claassen, Ryan L. ja Benjamin Highton (2009), Policy Polarization among Party Elites and the Significance of Political Awareness in the Mass Public. *Political Research Quarterly* 62(3): 538-551.

Connell, R.W. (1972), Political Socialization in the American Family: The Evidence Re-Examined. *The Public Opinion Quarterly*, 36(3): 323-333.

Dalton, Russell J., Paul Allen Beck ja Robert Huckfeldt (1998), Partisan Cues and the Media: Information Flows in the 1992 Presidential Election. *American Political Science Review*, 92(1): 111-126.

DellaVigna, Stefano ja Ethan Kaplan (2007), The Fox News Effect: Media Bias and Voting. *The Quarterly Journal of Economics*, 122(3): 1187-1234.

Delli Carpini, Michael X. ja Scott Keeter (1996), *What Americans Know about Politics and Why It Matters*. New Haven, Yale University Press.

Dennis, Jack (1988a), Political Independence in America, Part I: On Being an Independent Partisan Supporter. *British Journal of Political Science*, 18(1): 77-109.

Dennis, Jack (1988b), Political Independence in America, Part II: Towards a Theory. *British Journal of Political Science*, 18(2): 197-219.

Dennis, Jack (1992), Political independence in America, III: In Search of Closet Partisans. *Political Behavior*, 14(3): 261-296.

Ditto, Peter H. ja David E. Lopez (1992), Motivated Skepticism: Use of Differential Decision Criteria for Preferred and Nonpreferred Conclusions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(4): 568-584.

Duck, Julie M., Michael A. Hogg ja Deborah J. Terry (1995), Me, Us and Them: Political Identification and the Third-person Effect in the 1993 Australian Federal Election. *European Journal of Social Psychology*, 25(2): 195-215.

Elo, Kimmo ja Lauri Rapeli (2008), Suomalaisten politiikkatietämys. Oikeusministeriön julkaisu 2008:6, Oikeusministeriö. Saatavissa <http://www.om.fi/Etusivu/Julkaisut/Julkaisuja/Julkaisujenarkisto/Oikeusministerionjulkaisuja2008/1222680611029> katsottu 15.8.2012.

Eveland, William P. ja Dhavan V. Shah (2003), The Impact of Individual and Interpersonal Factors on Perceived News Media Bias. *Political Psychology*, 24(1): 101-117.

Exit poll 2004. Saatavissa <http://www.msnbc.msn.com/id/5297118/> katsottu 8.1.2012.

Fiorina, Morris P. (1981), *Retrospective Voting in American National Elections*. Yale University Press, New Haven, Connecticut.

Fogarty, Brian J. ja Jennifer Wolak (2009), The Effects of Media Interpretation for Citizen Evaluations of Politicians' Messages. *American Politics Research*, 37(1): 129-154.

Gaines, Brian J., James H. Kuklinski, Paul J. Quirk, Buddy Peyton ja Jay Verkuilen (2007), Same Facts, Different Interpretations: Partisan Motivation and Opinion on Iraq. *The Journal of Politics*, 69(4): 957-974.

Gelman, Andrew (2011), Thoughts on Groseclose book on media bias. Saatavissa <http://themonkeycage.org/blog/2011/07/29/thoughts-on-groseclose-book-on-media-bias/> katsottu 4.8.2011.

Gerber, Alan ja Green, Donald (1999), Misperceptions about Perceptual Bias. *Annual Reviews of Political Science*, (2): 189-210.

Green, Donald, Palmquist, Bradley ja Schickler, Eric (2002), *Partisan Hearts and Minds: Political Parties and the Social Identities of Voters*. Yale University Press, New Haven, Connecticut.

Greene, Steven (1999), Understanding Party Identification: A Social Identity Approach. *Political Psychology*, 20(2): 393-403.

Greene, Steven (2000), The Psychological Sources of Partisan-leaning Independence. *American Politics Quarterly*, 28(4): 511-537.

Groeling, Tim (2008), Who's the Fairest of them All? An Empirical Test for Partisan Bias on ABC, CBS, NBC, and Fox News. *Presidential Studies Quarterly*, 38(4): 631-657.

Groseclose, Tim ja Jeffrey Milyo (2005), A Measure of Media Bias. *The Quarterly Journal of Economics*, 120(4): 1191-1237.

Gunther, Albert C. (1992), Biased Press or Biased Public? Attitudes Toward Media Coverage of Social Groups. *Public Opinion Quarterly*, 56(2): 147-167.

- Gurevitch, Michael, Stephen Coleman ja Jay G. Blumer (2009), Political Communication: Old and New Media Relationships. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 625: 164-181.
- Hayes, Danny (2009), Has Television Personalized Voting Behavior? *Political Behavior*, 31: 231-260.
- Helsingin Sanomien pääkirjoitus 20.7. 2012, Virheet voivat ratkaista USA:n presidenttikilvan. Saatavissa <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/Virheet+voivat+ratkaista+USAn+presidenttikilvan/a1342668795746> katsottu 20.7.2012.
- Helsingin Sanomien pääkirjoitus 1.9. 2012, Mitt Romneylle etsitään uutta ilmettä. Saatavissa <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/Mitt+Romneylle+etsitaan+uutta+ilmetta/a1346386226762> Katsottu 1.9.2012.
- Hetherington, Marc J. (2009), Putting Polarization in Perspective. *British Journal of Political Science*, 39(2): 413–448.
- Highton, Benjamin (1997), Easy Registration and Voter Turnout. *The Journal of Politics*, 59(2): 565-575.
- Highton, Benjamin ja Raymond E. Wolfinger (2001), The First Seven Years of the Political Life Cycle. *American Journal of Political Science* 45: 202-209.
- Holbrook, Allyson L. ja Jon A. Krosnick (2010), Social desirability bias in voter turnout reports. *Public Opinion Quarterly*, 74(1): 37-67.
- Iyengar Shanto ja Kyu S. Hahn (2009), Red Media, Blue Media: Evidence of Ideological Selectivity in Media Use. *Journal of Communication*, 59: 19-39.
- Jackman, Simon ja Lynn Vavreck (2010), Primary Politics: Race, Gender, and Age in the 2008 Democratic Primary. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*. 20(29): 153–186.
- Jackson, John E. (1975), Issues, Party Choices, and Presidential Votes. *American Journal of Political Science*, 19(2): 161-185.
- Jacobson, Gary C. (2007), The War, the President and the 2006 Midterm Congressional Elections. Konferenssipaperi, Annual Meeting of the Midwest Political Science Association, Chicago, Illinois, 12.-15.4. 2007.
- Jacobson, Gary C. (2010), Perception, Memory, and Partisan Polarization on the Iraq War. *Political Science Quarterly*, 125(1): 31-56.
- Jennings, M. Kent ja Marcus, Gregory B. (1984), Partisan Orientations over the Long Haul: Results from the Three-Wave Political Socialization Panel Study. *The American Political Science Review*, 78(4): 1000-1018.
- Jennings, M. Kent ja Niemi, Richard G. (1968), The Transmission of Political Values from Parent to Child. *The American Political Science Review*, 62(1): 45-65.

- Jennings, M. Kent ja Richard G. Niemi (1975), Continuity and Change in Political Orientations: A Longitudinal Study of Two Generations. 69(4): 1316-1335.
- Jennings, M. Kent ja Niemi, Richard G. (1978), The Persistence of Political Orientations: An Over-Time Analysis of Two Generations. *British Journal of Political Science*, 8(39): 333-363.
- Jennings, M. Kent, Laura Stoker ja Jake Bowers (2009), Politics Across Generations: Family Transmission Reexamined. *The Journal of Politics* 71(3): 782-799.
- Jerit, Jennifer, Jason Barabas ja Toby Bolsen (2006), Citizens, Knowledge, and the Information Environment. *American Journal of Political Science*, 50(2): 266-282.
- Johnston, Richard (1992), Party Identification Measures in the Anglo-American Democracies: A National Survey Experiment. *American Journal of Political Science*, 36(2): 542-559.
- Katz, Richard S. (1979), The Dimensionality of Party Identification: Cross-National Perspectives. *Comparative Politics*, 11(2): 147-163
- Keith, Bruce E., David B. Magleby, Candice J. Nelson, Elizabeth Orr, Mark C. Westlye ja Raymond E. Wolfinger (1986), The Partisan Affinities of Independent 'Leaners'. *British Journal of Political Science*, 16(2): 155-185.
- Keith, Bruce E., David B. Magleby, Candice J. Nelson, Elizabeth Orr, Mark C. Westlye ja Raymond E. Wolfinger (1992), *The Myth of the Independent Voter*. Berkeley, University of California Press.
- Kelly, Caroline (1989), Intergroup Differentiation in a Political Context. *British Journal of Social Psychology*, 27(4): 319-332.
- Knuckey, Jonathan (2012), The "Palin Effect" in the 2008 U.S. Presidential Election. *Political Research Quarterly* 65: 275-289.
- Kull, Steven, Clay Ramsay ja Evan Lewis (2003-2004), Misperceptions, the Media, and the Iraq War. *Political Science Quarterly*, 118(4): 569-598.
- Kunda, Ziva (1990), The Case for Motivated Reasoning. *Psychological Bulletin*, 108: 480-498.
- Ladd, Jonathan (2010), The Neglected Power of Elite Opinion Leadership to Produce Antipathy Toward the News Media: Evidence from a Survey Experiment. *Political Behavior*, 32(1): 29-50.
- Lascher, Edward L Jr. ja John L Korey (2011), The Myth of the Independent Voter, California Style. *California Journal of Politics and Policy*, 3(1): 1944-4370.
- Layman, Geoffrey C. ja Thomas M. Carsey (2002), Party Polarization and Party Structuring of Policy Attitudes: A Comparison of Three NES Panel Studies. *Political Behavior*, 24(3): 199-236.
- Layman, Geoffrey C., Thomas M. Carsey ja Juliana Menasce Horowitz (2006), Party Polarization in American Politics: Characteristics, Causes, and Consequences. *Annual Review of Political Science*, 9: 83-110.

- Levendusky, Matthew S. (2010), Clearer Cues, More Consistent Voters: A Benefit of Elite Polarization. *Political Behavior* 32(1): 111–131.
- Levin, Martin L. (1961), Social Climates and Political Socialization. *The Public Opinion Quarterly*, 25(4): 596-606.
- Lewis-Beck, Michael S., Helmut Norpoth, William J. Jacoby ja Herbert F. Weisberg (2008), *The American Voter Revisited*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Lewis-Beck, Michael S. ja Mary Stegmaier (2009), American Voter to Economic Voter: Evolution of an Idea. *Electoral Studies*, 28(4): 625–631.
- MacKuen, Michael B., Robert S. Erikson ja James A. Stimson (1989), Macropartisanship. *The American Political Science Review*, 83(4): 1125-1142.
- Magleby, David B., Candice J. Nelson ja Mark C. Westlye (2010), The Myth of the Independent Voter Revisited. Työpaperi, Center for the Study of Elections and Democracy, Brigham Young University. Saatavissa <http://csed.byu.edu/Publications/PublicationsByYear.dhtml> katsottu 4.3.2012.
- Miller, Arthur H. ja Martin P. Wattenberg (1983), Measuring Party Identification: Independent or No Partisan Preference? *American Journal of Political Science*, 27(1): 106-121.
- Morris, Jonathan S. (2005), The Fox News Factor. *The Harvard International Journal of Press/Politics*, 10(3): 56-79.
- Morris, Jonathan S. ja Peter L. Francia (2010), Cable News, Public Opinion, and the 2004 Party Conventions. *Political Research Quarterly* 63: 834-849.
- Mullainathan, Sendhil ja Andrei Shleifer (2005), The Market for News. *American Economic Review*, 95(4): 1031–1053.
- Nie, Norman H., Darwin W. Miller, III, Saar Golde, Daniel M. Butler ja Kenneth Winneg (2010), The World Wide Web and the U.S. Political News Market. *American Journal of Political Science*, 54(2): 428–439.
- Nyhan, Brendan (2005), The problems with the Groseclose/Milyo study of media bias. Saatavissa http://www.brendan-nyhan.com/blog/2005/12/the_problems_wi.html katsottu 24.9.2011.
- Nyhan, Brendan ja Jason Reifler (2010), When Corrections Fail: The Persistence of Political Misperceptions. *Political Behavior*, 32: 303-330.
- PBS (2005), 2000: The Base Strategy. Saatavissa <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/architect/rove/2004.html> katsottu 12.7.2012.
- Petrocik, John R. (1974), An Analysis of Intransitivities in the Index of Party Identification. *Political Methodology*, 1(1): 31-47. Ote artikkelista julkaistu teoksessa *Classics in Voting Behavior* (1992), toim. Niemi, Richard G. ja Herbert F. Weisberg. CQ Press, Washington D.C.
- Petrocik, John R. (2009), Measuring Party Support: Leaners are not Independents. *Electoral Studies*, 28(4): 562–572.

Plutzer, Eric (2002), Becoming a Habitual Voter: Inertia, Resources, and Growth in Young Adulthood. *The American Political Science Review*, 96(1): 41-56.

Redlawsk, David P. (2004), What Voters Do: Information Search During Election Campaigns. *Political Psychology*, 25(4): 595-610.

Rehm, Philipp ja Timothy Reilly (2010), United We Stand: Constituency Homogeneity and Comparative Party Polarization. *Electoral Studies*, 29(1): 40-53.

RePass, David E. (1971), Issue Salience and Party Choice. *The American Political Science Review*, 65(2): 389-400.

Richardson, Bradley M. (1991), European Party Loyalties Revisited. *The American Political Science Review*, 85 (3): 751-775.

Rivers, Douglas (2011), Party Identification over the Electoral Cycle. Esitetty konferenssissa Revisiting Party Identification: American and European Perspectives. Cise, Rome, 6-7 October 2011. Saatavissa <http://cise.luiss.it/cise/wp-content/uploads/2011/10/Rivers.pdf> , katsottu 8.1.2012.

Rosema, Martin (2005), Explaining party evaluations in the Netherlands (1970–2005). Konferenssipaperi, esitetty Annual Meeting of the Belgian and Dutch Political Science Association, Antwerpen, Belgium, 19-20 May 2005. Saatavissa <http://doc.utwente.nl/61256/1/explainingpartyevaluations.pdf> katsottu 8.11.2012.

Rudolph, Thomas J. (2003), Who's Responsible for the Economy? The Formation and Consequences of Responsibility Attributions. *American Journal of Political Science*, 47(4): 698-713.

Sears, David O. ja Freedman, Jonathan L. (1967), Selective Exposure to Information: A Critical Review. *The Public Opinion Quarterly*, 31(2): 194-213.

Shani, Danielle (2006), Knowing Your Colors, Can Knowledge Correct for Partisan Bias in Political Perceptions? Konferenssipaperi, esitetty Annual Meeting of the Midwest Political Science Association, Chicago, April 20-23, 2006. Saatavissa http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/1/4/1/1/6/pages141163/p141163-1.php katsottu 24.11.2011.

Sides, John (2012), Do Presidential Debates Really Matter? Artikkel Washington Monthly -lehdessä, saatavissa http://www.washingtonmonthly.com/magazine/septemberoctober_2012/ten_miles_square/do_presidential_debates_really039413.php katsottu 20.9.2012.

Social Identity Theory: Constructive and Critical Advances (1990), toim. Dominic Abrams ja Michael A. Hogg. New York, Harvester Wheatsheaf.

Stempel III, Guido H. (1961), Selectivity in Readership of Political News. *The Public Opinion Quarterly*, 25(3): 400-404.

Stoker, Laura ja M. Kent Jennings (2006), Aging, Generations, and the Development of Partisan Polarization in the United States. Työpaperi WP2006-1, saatavissa <http://escholarship.org/uc/item/44j6k07n> , katsottu 8.1.2012.

Stroud, Natalie Jomini (2008), Media Use and Political Predispositions: Revisiting the Concept of Selective Exposure. *Political Behavior*, 30: 341-366.

Taber, Charles S. ja Lodge, Milton (2006), Motivated Skepticism in the Evaluation of Political Beliefs. *American Journal of Political Science*, 50(3): 755-769.

Tajfel, Henri (1981), *Human Groups and Social Categories: Studies in Social Psychology*. Cambridge, Cambridge University Press.

Tajfel, Henri, M.G. Billig, R.P. Bundy ja Claude Flament (1971), Social Categorization and Intergroup Behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 1(2): 149-178.

Tedin, Kent L. (1974), The Influence of Parents on the Political Attitudes of Adolescents. *The American Political Science Review*, 68(4): 1579-1592.

The Public Opinion Quarterly (1960) 24(2), Special Issue: Attitude Change.

Thomassen, Jacques ja Martin Rosema (2009), Party Identification Revisited. Teoksessa *Political Parties and Partisanship: Social Identity and Individual Attitudes*. Routledge/ECPR studies in European Political Science (57). Routledge, London, sivut 42-59. Saatavissa <http://povb-ecpr.org/node/48>

Ulbis, Stacy G. (2010), The Appeal of Second Bananas: The Impact of Vice Presidential Candidates on Presidential Vote Choice, Yesterday and Today. *American Politics Research*, 38(2): 330–355.

United States Elections Project, saatavissa <http://elections.gmu.edu/index.html> katsottu 15.9.2012.

Valentine, David C. ja John R. Van Wingen (1980), Partisanship, Independence, and the Partisan Identification Question. *American Politics Research* 8(2): 165.

Vavreck, Lynn (2012), The A-Little-Bit-Less Undecided. *The New York Times*, 20.9.2012. Saatavissa <http://campaignstops.blogs.nytimes.com/2012/09/20/the-a-little-bit-less-undecided/> Katsottu 22.9.2012.

Washington Post – ABC poll, 7.-9.9.2012, Washington Post ja ABC. Saatavissa http://www.washingtonpost.com/page/2010-2019/WashingtonPost/2012/09/11/National-Politics/Polling/release_126.xml katsottu 15.9.2012.

Wattenberg, Martin P. (1996), *The Decline of American Political Parties 1952-1994*. Harvard University Press, USA.

Watts, Mark D., David Domke, Dhavan V. Shah ja David P. Fan (1999), Elite Cues and Media Bias in Presidential Campaigns: Explaining Public Perceptions of a Liberal Press. *Communication Research*, 26(2): 144-175.

- Weisberg, Herbert F. (1980), A Multidimensional Conceptualization of Party Identification. *Political Behavior*, 2(1): 33-60.
- Weisberg, Herbert F. (1983), A New Scale of Partisanship. *Political Behavior*, 5(4): 363-376.
- Weisberg, Herbert F. ja Erin S. McAdams (2009), Change in the Components of the Electoral Decision: The Nature of Short-term Forces in Elections. *Electoral Studies*, 28(4): 533-539.
- Wolak, Jennifer (2009), Explaining Change in Party Identification in Adolescence. *Electoral Studies*, 28(4): 573-583.
- Wright, Gerald C., Robert S. Erikson ja John P. McIver (1985), Measuring State Partnership and Ideology with Survey Data. *Journal of Politics*, 47(2): 469-489.
- Zaller, John (2003), A New Standard of News Quality: Burglar Alarms for the Monitorial Citizen. *Political Communication*, 20: 109–130.
- Zeleny, Jeff ja Dalia Sussman (2012), Poll Shows Obama's Vulnerability With Swing Voters. *New York Times*, 18.1.2012. Saatavissa <http://www.nytimes.com/2012/01/19/us/politics/poll-shows-obamas-vulnerability-with-swing-voters.html> Katsottu 4.2.2012.

Liite 1. Taulukkojen laatimisessa käytettyjen kyselytutkimuksien muuttujien koodit ja vastaajamäärät

Taulukko 4.1.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cV01, cV02, cV03	Vastaajat:	8302	10362	6623
2004: cMA01, cMA02, cMA03	Vastaajat:	78248		
2008: MA01, MA02, MA03	Vastaajat:	55450		

Taulukko 5.1.

2004: cMB12	Vastaajat:	3326
2004: cMB13	Vastaajat:	13368

Taulukko 5.2.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cK01	Vastaajat:	8302	10362	6623
2004: cKA01	Vastaajat:	60266		

Taulukko 5.3.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cK02	Vastaajat:	4084	5138	3303

Taulukko 5.4.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cK03	Vastaajat:	4218	5224	3320
2004 kiinnostus: cKA05	Vastaajat:	11668		
2004 seuraa, esi: cKA02	Vastaajat:	20029		
2004 seuraa: cKA04	Vastaajat:	39657		
2008 seuraa: KA01	Vastaajat:	55450		

Taulukko 5.5.

		syyskuu	lokakuu
2000: cE03	Vastaajat:	5714	8720
2000 Florida: cE04	Vastaajat:	4456	
2000 Floridan jälkeen: cE05	Vastaajat:	1455	
2004: cEA05	Vastaajat:	66009	

Taulukko 5.6.

		syyskuu	lokakuu
2000: cE15	Vastaajat:	6567	8067
2000 Florida: cE16	Vastaajat:	3786	
2000 Floridan jälkeen: cE17	Vastaajat:	1287	
2004: cEA13	Vastaajat:	60508	

Taulukko 5.7.

2008: EB02	Vastaajat:	55450
2008: ED01	Vastaajat:	55450

Taulukko 5.8.

		lokakuu	post
2000: cF53	Vastaajat:	2349	2581
2004: cFA37	Vastaajat:	1598	

Taulukko 5.9.

		lokakuu
2000: cF58	Vastaajat:	5647
2004: cFA25	Vastaajat:	9470
2008: Fab08	Vastaajat:	4167

Taulukko 5.10.

		syyskuu
2000: cG01	Vastaajat:	7994
2004: cFB10	Vastaajat:	2758
2008: Fba06	Vastaajat:	1708
		syyskuu
2000: cG12	Vastaajat:	7994
2004: cFB05	Vastaajat:	2934
2008: Fbb07	Vastaajat:	1344

Taulukko 6.1.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cK05	Vastaajat:	8140	5188	4083
2004: cKB01	Vastaajat:	78248		
2008: KB01	Vastaajat:	55450		

Taulukko 6.2.

		syyskuu	lokakuu	post
2000 syyskuu, lokakuu: cK13	Vastaajat:	4090	5185	3615
2000 post: cK15				
2004: cKC02	Vastaajat:	9013		
2008 alku: KB03	Vastaajat:	13244		
2008 loppu: KB04	Vastaajat:	8982		

Taulukko 6.3.

		syyskuu	lokakuu
2000 syyskuu, lokakuu: ck22	Vastaajat:	4090	5185
2004: cKC05	Vastaajat:	9013	
2008 alku: KD01	Vastaajat:	12956	
2008 loppu: KD02	Vastaajat:	8350	

Taulukko 6.4.

		syyskuu	lokakuu
2000 syyskuu, lokakuu: ck25	Vastaajat:	4090	5185
2004: cKC07	Vastaajat:	9013	
2008: KF07	Vastaajat:	8350	

Taulukko 6.5.

		syyskuu	lokakuu
2000 syyskuu, lokakuu: cR02	Vastaajat:	8302	10362
2000 post: cR04	Vastaajat:	6623	
2004: cRA01	Vastaajat:	78248	
2008: RA01	Vastaajat:	36332	

Taulukko 6.6.

2000 lokakuu: cr43	Vastaajat:	1463
2004: cRD01	Vastaajat:	78248
2008: RD02	Vastaajat:	55450

Taulukko 6.7.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cr15	Vastaajat:	8302	10362	4259
2004: cRB11	Vastaajat:	64845		
2008: Rbb02	Vastaajat:	39291		

Taulukko 6.8.

		syyskuu	lokakuu
2000: cr30	Vastaajat:	8299	9843
2000 post: cr34	Vastaajat:	6623	
2004: cRC01	Vastaajat:	31617	
2008: Rca01	Vastaajat:	7606	

Taulukko 7.1.

2004: cMC09	Vastaajat:	13368
-------------	------------	-------

Taulukko 7.2.

2004: cMC07	Vastaajat:	29270
2008: MC03	Vastaajat:	55450

Taulukko 7.3.

2008: Nac12	Vastaajat:	5021
2008: Nac13	Vastaajat:	17561

Taulukko 7.4.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cd10	Vastaajat:	7576	5311	1309
2000: cd11	Vastaajat:	7576	5311	1309
2000: cd17	Vastaajat:	8302	10362	2581
2004: cMC01	Vastaajat:	29270		

Taulukko 7.5.

2004: cMC03	Vastaajat:	29270
2008: MC01	Vastaajat:	55450
2004: cMC05	Vastaajat:	29270
2008: MC02	Vastaajat:	55450
2008: MC04	Vastaajat:	28606

Taulukko 8.1.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: ck04	Vastaajat:	8302	10362	6623

Taulukko 8.2.

2000 post: cm21	Vastaajat:	4639
-----------------	------------	------

Taulukko 8.3.

		syyskuu	lokakuu
2000 syyskuu, lokakuu: cBA08	Vastaajat:	7261	5174

Taulukko 8.4.

		syyskuu	lokakuu
2000 syyskuu, lokakuu: cBA09	Vastaajat:	8302	10362

Taulukko 8.5.

2000: cA01, cA11, cA48, cA49

Vastaaajat:

	syyskuu	lokakuu	post
Bush	8041	10074	6411
Cheney	6062	8054	5317
Gore	8037	10049	6482
Lieberman	5847	7749	5063

2004: cAA01, cAB01, cAC01, cAC04

	Bush	Cheney	Kerry	Edwards
Vastaaajat:	77775	74914	71636	49246

2008: Aam01, Aap01, Abb01, ABo01

	McCain	Palin	Obama	Biden
Vastaaajat:	53717	14743	53901	15711

Taulukko 8.6.

		syyskuu	lokakuu	post
2000: cR16	Vastaaajat:	3684	4659	1796

Taulukko 8.7.

2004 edu 2002: cUA09	Vastaaajat:	13153
2008 edu 2006: RD03	Vastaaajat:	40530
2008 pres 2004: RD01	Vastaaajat:	55450

Taulukko 8.8.

		syyskuu	lokakuu
2000 syyskuu, lokakuu: cR23	Vastaaajat:	8299	9843
2000 post: cR35	Vastaaajat:	5089	
2004: cRC07	Vastaaajat:	7602	
2004: cRC13	Vastaaajat:	14738	
2004: cRC14	Vastaaajat:	32150	
2008: Rca07	Vastaaajat:	14847	
2008: Rca08	Vastaaajat:	7870	